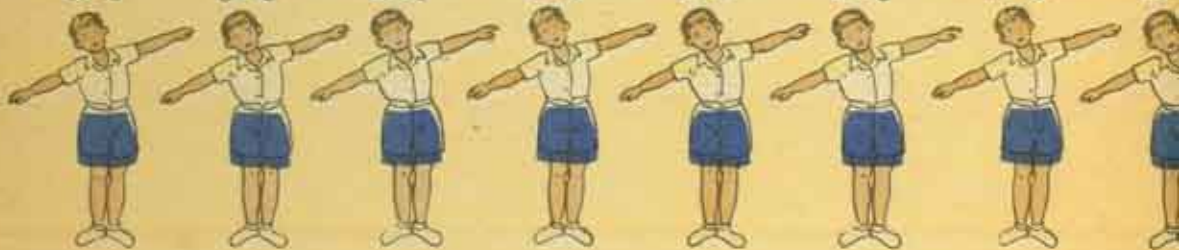

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΒΑΣΙΛ. Γ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1963

1. Γιατί προσεύχομαι.

Ἄν ἦμουν φτερωτὸ πουλί,
μὲ τὴ λαλιὰ τὴν πιὸ καλὴ
τὸ Σύμπαν θὰ ξυπνοῦσα.
Ἄν ἦμουνα μιὰ λουλουδιά,
τὴν πιὸ γλυκειὰ μου μυρωδιά
στὸ Σύμπαν θὰ σκορποῦσα.

Εἶμαι παιδάκι γνωστικὸ
κι ἔχω ψυχὴ καὶ λογικὸ
κι ἔχω καρδιὰ μὲ πίστι.
Γι' αὐτὸ πλαγιάζω ἢ ξυπνώ,
προσεύχομαι καὶ ἀνυμνῶ
τοῦ Σύνπαντος τὸν Κτίστη.

Γεώργιος Βιζυηνός

2. Με τὴν μητέρα στὸ σχολεῖο.

Εἶναι πρωί. Ὁ Θανάσακης κοιμάται ἀκόμα.
Ἡ μητερούλα τὸν σκουντᾷ ἀπαλά.

- Εὐύπνα, τοῦ λέγει, παιδάκι μου. Σήμερα τὸ
σχολεῖο ἀνοίγει. Πρέπει νὰ ἐτοιμασθῆς, γιὰ νὰ
πᾶμε.

Ὁ Θανασάκης ἐξυπνᾷ. Βλέπει τὴν μητερούλα του καὶ χαμογελᾷ. Ἐπειτα σηκώνεται καὶ ἐτοιμάζεται.

Σὲ λίγο εὐρίσκεται ἐμπρὸς στὸ εἰκόνημα. Κάνει τὴν προσευχή του:

- Παναγία μου. Βοήθησέ με νὰ πηγαίνω στὸ σχολεῖο. Φώτισε τὸν νοῦ μου νὰ μάθω γράμματα. Χάρισέ μου ὑγεία. Φύλαξε γερούς τοὺς γονεῖς μου καὶ ὅλον τὸν κόσμον.

Προτοῦ ξεκινήσουν, ἡ μητέρα τὸν προσέχει καλά. Τὸν παρατηρεῖ ἀπ' ἐπάνω ἕως κάτω.

Βλέπει τὰ μαλλάκια του τὰ κτενισμένα. Τὸ πρόσωπό του νὰ λάμπη κατακάθαρο. Τί ὁμορφος ποὺ εἶναι τώρα ὁ Θανασάκης της! Τώρα ποὺ θὰ πηγαίῃ στὸ σχολεῖο!

Στὸ δρόμον ἀνταμώνουν καὶ ἄλλα παιδιὰ. Ὅλα εἶναι χαρούμενα. Ἡ μητέρα καμαρώνει, ποὺ ὁ γυιὸς της εἶναι στὴ δευτέρα τάξι.

- Πότε κιόλας ἐμεγάλωσε; Λέγει μόνη της!

Ὅταν ἔφθασαν στὸ σχολεῖο, ἐζήτησαν τὸν δάσκαλον. Ἐκεῖνος ἐβγῆκε καὶ ἐφώνησε:

- Ὅριστε μέσα, κυρία Ἀμαλία. Ἐφέρατε τὸν Θανασάκη σας; Πέρυσι ἔμεινα πολὺ

εὐχαριστημένος. Κι ἐφέτος ἐλπίζω νὰ εἶναι καλὸς μαθητής. Στὶς διακοπὲς τὸν ἔβλεπα. Δὲν ἔκανε ἀταξίες. Ἦταν φρόνιμος.

Ὅταν ὁ δάσκαλος τὸν ἔγραψε, ὁ Θανασάκης ἔσκυψε καὶ τοῦ ἐφίλησε τὸ χέρι. Ὁ δάσκαλος ἐχάρηκε πολὺ, πὺ ξαναεἶδε πάλι τὸν καλὸ τὸ μαθητὴ, τὸν Θανασάκη.

3. Κάτι πὺ ἔγινε μὲ μικρὰ παιδάκια.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα, τὴν ὥρα πὺ τὰ παιδιὰ θὰ ἔμπαιναν στὴν αἴθουσα, ἓνα ἀπ' αὐτά, ὁ Χαρίλαος, ἔκαμε κάτι, πὺ δὲν ἦταν σωστό.

Εἶχε ξεχάσει, φαίνεται, πὺς ἔπρεπε νὰ μπαίνη μὲ τάξι καὶ ἡσυχία. Καὶ ἐστρύμωξε δυὸ μικρούς, τὸν Ἄνδρέα καὶ τὸν Νίκο, στὸν τοῖχο. Τοὺς ἔκαμε νὰ πονέσουν.

Στὸ δάσκαλο ἔκαμε κακὴ ἐντύπωσι αὐτό, πὺ ἔγινε. Ἐπεριποιήθηκε τοὺς μικρούς κι ἔκαμε παρατηρήσεις σ' αὐτόν, πὺ ἔφταιξε.

- Δὲν τὸ ἐπερίμενα ποτὲ αὐτὸ ἀπὸ ἐσένα, Χαρίλαε. Μεγάλος μαθητής ἐσύ, νὰ εἶσαι τόσο ἀπρόσεκτος! Νὰ μὴ ξέρης πὺς βγαίνουν καὶ πὺς μπαίνουν στὴν αἴθουσα! Τί νὰ τὰ

κάνωμε, παιδί μου, τὰ γράμματα, ὅταν λείπη ἡ καλὴ συμπεριφορά;

Τὶς παρατηρήσεις αὐτὲς τὶς ἐπρόσεξαν καὶ οἱ ἄλλοι μαθηταί. Καί, σὰν παιδιὰ φιλότιμα, ἐσκέφθησαν νὰ μὴ ξανασυμβῇ αὐτὸ.

Ἐνας μεγάλος μαθητής, ὁ Παναγιώτης, εἶπε:

- Παιδιά! στὰ διαλείμματα ν' ἀφήνωμε τοὺς μικροὺς νὰ περνοῦν πρῶτοι καὶ ν' ἀκολουθοῦμε οἱ μεγάλοι. Δὲν εἶναι σωστὸ νὰ τοὺς σπρώχνωμε καὶ νὰ τοὺς κάνωμε νὰ πονοῦν.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα πάλι ἓνας κύριος ἔφερεν ἓνα μικρόν, τὸν Δημητράκη, κρατῶντάς τον ἀπὸ τὸ χέρι. Ὁ δάσκαλος μὲ τ' ἄλλα παιδιὰ τὴν ὥρα ἐκείνη ἦταν στὴν αἴθουσα.

- Μὲ συγχωρεῖτε, ποὺ σᾶς διακόπτω, εἶπεν ὁ κύριος. Ἄλλ' ἐνόμισα, πὼς ἔπρεπε νὰ ὀδηγήσω ἐδῶ αὐτὸν τὸν μαθητὴ σας. Ἐπαιξε μὲ τοὺς βόλους στὴ μέση τοῦ δρόμου. Καί, καθὼς ἐπήγαινε μὲ καλπασμὸ ἓνα ἄλογο, παρ' ὀλίγο θὰ τὸν ἐπατοῦσε.

Ὁ δάσκαλος εὐχαρίστησε τὸν κύριο, ποὺ εἶχε τὴν καλωσύνη νὰ περιμαζέψῃ τὸν μικρόν.

Έδωσε μερικές συμβουλές στο παιδάκι και τὸ ἔβαλε νὰ καθίσει στὴ θῆσι του.

Τὸ πρᾶγμα ὅμως ἔκαμε καὶ στὰ μεγάλα παιδιὰ καὶ στὸ δάσκαλο ἐντύπωση.

4. Φροντίδες γιὰ τοὺς μικροὺς.

Ὅταν ἐκτύπησε διάλειμμα, ὁ δάσκαλος ἐκάλεσε τὰ παιδιὰ καὶ μαζί με αὐτὰ καὶ τὸν Δημητράκη.

- Ἐλα ἐδῶ, παιδάκι μου! Ἔτσι κάνουν, ὅταν ξεκινοῦν γιὰ τὸ σχολεῖο; Παίξουν ποτὲ στὴ μέση τοῦ δρόμου με τοὺς βῶλους;

- Δὲν ἔκαμα καλά, εἶπεν ὁ Δημητράκης φοβισμένα.

- Βέβαια δὲν ἔκαμες καλά. Λίγο ἔλειψε νὰ σὲ πατήση τὸ ἄλογο. Ἄν δὲν εὕρισκόταν ἐκεῖνος ὁ καλὸς κύριος, θὰ μπορούσες νὰ πάθης κακό.

Ὁ καημένος ὁ Δημητράκης ἐκοίταζε μὲ τὰ μεγάλα γαλανὰ μάτια του τὸν δάσκαλο, ἐκοίταζε καὶ τὰ παιδιὰ. Τώρα φαίνεται, πὼς ἐσκεπτόταν τὸν κίνδυνο. Ἡ Μαίρη, ἓνα ἔξυπνο κοριτσάκι, εἶπε:

- Καὶ ἄλλα παιδιὰ, κύριε, κάθονται στὴ μέση τοῦ δρόμου καὶ παίζουν. Καὶ αὐτὰ μπορεῖ νὰ τὰ πατήση κανένα ἄλογο. Ἐγώ, ὅταν ξεκινῶ γιὰ τὸ σχολεῖο, ἔρχομαι ἴσια. Δὲν στέκομαι πουθενά, οὔτε στὰ μαγαζιά οὔτε στὴν ἀγορά.

- Καλὰ κάνεις, Μαίρη, τῆς εἶπεν ὁ δάσκαλος. Στοὺς δρόμους, πὸν περνᾷ κόσμος καὶ αὐτοκίνητα, χρειάζεται προσοχή. Γίνονται πολλὰ δυστυχήματα στοὺς ἀνθρώπους, πὸν δὲν προσέχουν.

Ἐνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα παιδιὰ εἶπε:

- Δὲν εἶναι καλά, κύριε, ὅταν βλέπουμε μικρούς, νὰ τοὺς παίρνωμε στὸ σχολεῖο μαζί μας;

- Εἶναι πολὺ καλὸ αὐτὸ καὶ νὰ τὸ κάνετε.

Τὰ μικρὰ παιδιὰ ξεχνιοῦνται στὸ δρόμο. Ἐσεῖς, πὺ εἶσθε μεγαλύτεροι, νὰ τοὺς ἔχετε σὰν ἀδελφάκια. Εἶδατε πόση ἀγάπη ἔδειξεν ὁ ξένος κύριος, πὺ μᾶς ἔφερεν ἐδῶ τὸν Δημητράκη, εἶπεν ὁ δάσκαλος.

5. Μὲ τὸν πατέρα στὸ βιβλιοπωλεῖο.

Τί χαρὰ πὺ δοκιμάζει, σήμερα ὁ Θανασάκης! Πηγαίνει στὸ βιβλιοπωλεῖο μᾶζι μὲ τὸν πατέρα του.

Σωστὸ πανηγύρι ἔχουν ἐκεῖ τὰ παιδάκια. Ἄλλα ἀγοράζουν κασσετίνες, ἄλλα τετράδια. Μερικὰ ἔχουν στὸ χέρι κονδυλοφόρους.

Τί πλοῦτος ἀπὸ βιβλία! Τί σάκκες. Τί εἰκόνες! Τί μελανοδοχεῖα! Πόσα ἄλλα ὠραῖα πράγματα!

Ὁ Θανασάκης κοιτάζει τὶς σάκκες καὶ τὶς θουμάζει. Ἡ περυσινή, ποῦ εἶχεν, ἐχάλασε.

- Διάλεξε ὅποια θέλεις, παιδί μου, τοῦ λέγει ὁ πατέρας.

Ναί. Ἄλλ' αὐτὲς εἶναι τόσες πολλές. Τί εἶδους νὰ διαλέξῃ; Ἀπὸ δέρμα; Ἀπὸ ὕφασμα; Ἀπὸ μουσαμᾶ; Ἀπὸ τί;

- Νὰ ἀγοράσετε μιὰ ἀπὸ δέρμα, τοὺς ἐσύστησεν ὁ βιβλιοπώλης. Μιὰ φορὰ θὰ δώσετε τὰ χρήματα, πρέπει νὰ πιάσουν τόπο. Νὰ σᾶς δώσω μάλιστα μιὰ, ποῦ νὰ κλειδώνῃ.

Καί, πραγματικὰ τοὺς ἔδωκε μιὰ, ποῦ ἐκλείδωνε. Ἄρесе καὶ στὸν πατέρα καὶ στὸ παιδί. Ὑστερα ἀγόρασαν ἓνα καλοντυμένο βιβλίο. Ἀγόρασαν καὶ μολύβια καὶ τετράδια.

- Θέλω καὶ μιὰ κασσετίνα καινούργια, πατέρα, ἐζήτησεν ὁ Θανασάκης.

- Κασσετίνα ἔχεις, παιδί μου, τὴν περυσινή. Ἄς κάμωμε κάποια οἰκονομία. Δὲν ἔχομε καὶ πολλὰ χρήματα.

Τώρα ὁ Θανασάκης ἔγινε σωστός μαθητής. Τίποτε δὲν τοῦ λείπει. Σάκκα, βιβλίο, τετράδια, μολύβια. Ἀργότερα δ' ἀγοράση πέννες, μελάνη, κονδυλοφόρο καὶ ὅ,τι ἄλλο χρειασθῆ. ὦ! μὲ τί ὄρεξι γυρίζει στὸ σπίτι! Πετᾶ ἀπὸ χαρά. Ἡ μητέρα καὶ ἡ θεία του τὸν καμαρώνουν. Τὸν δέχονται μὲ χίλιες δυὸ εὐχές. Ὁ Θανασάκης χαϊδεύει τὴ σάκκα του καὶ τὸ βιβλίο. Κοιτάζει ὅλες τὶς εἰκόνες καὶ χαμογελᾷ. Εἶναι πολὺ εὐχαριστημένος ἀπὸ τὰ πράγματα, ποὺ τοῦ ἀγόρασεν ὁ πατέρας.

6. Τί μ' ἀρέσει.

Μ' ἀρέσουν τὰ στολίδια,
σὰν εἶναι γιορτινά.
Μ' ἀρέσουν τὰ παιγνίδια,
σὰν δὲν ἔχω δουλειά.

Μὰ βέβαια ἀπ' τὰ δύο

μ' ἀρέσει πιὸ πολὺ
τὸ ὄμορφο βιβλίο,
ποὺ τέρπει κι ὠφελεῖ.

Γιατὶ τὸ ξέρουν τόσοι,
πὼς τὸ καλὸ παιδὶ
στολίδι ἔχει τὴ γνῶσι
καὶ τέρψι τὴ σπουδῆ.

Γεώργιος Βιζυηνός

7. Τὸ καινούργιο βιβλίο.

Τί μεγάλη χαρά, ποὺ ἔχουν τὰ παιδιὰ σήμερα!
Ἀγόρασαν ὅλα καινούργιο βιβλίο. Τὸ κοιτάζουν
καὶ δὲν τὸ χορταίνουν. Τί ωραῖο ἐξώφυλλο! Τί

ζωγραφιές! Τί καθαρά γράμματα!

- Αλήθεια, παιδιά! Ποιός τὸ φτειάνει τὸ βιβλίο; εἶπεν ὁ Ζαφείρης.

- Ὁ βιβλιοπώλης, λέγει ἡ Μαρίτσα. Ἀπ' αὐτὸν δὲν τὸ ἀγοράζομε; Ἐ! αὐτὸς τὸ φτειάνει.

Ἄλλο πάλι παιδὶ ἔλεγε, πὼς τὸ φτειάνει ὁ βιβλιοδέτης.

Τὴν συζήτησι τὴν ἄκουσε καὶ ὁ δάσκαλος καὶ τοὺς εἶπε:

- Οὔτε ὁ βιβλιοπώλης, παιδιά μου, τὸ φτειάνει τὸ βιβλίο οὔτε ὁ βιβλιοδέτης. Γιὰ νὰ γίνῃ ἐργάζονται πολλοί. Καὶ πρῶτα - πρῶτα αὐτός, πὺ τὸ γράφει. Τὸ ὄνομά του τὸ βλέπετε στὸ ἐξώφυλλο. Γιὰ νὰ τὸ γράψῃ χρειάζεται καιρό. Ὑπάρχουν βιβλία, πὺ, γιὰ νὰ γραφοῦν, χρειάζονται χρόνια.

- Χρόνια! εἶπαν μερικὰ παιδιά μὲ ἀπορία.

- Βέβαια, ἐτόνισεν ὁ δάσκαλος. Ὑστερα ἔρχεται ὁ ζωγράφος, πὺ κάνει τίς εἰκόνες. Καὶ αὐτός κοπιάζει πολὺ. Ἐπειτα οἱ τυπογράφοι καὶ τόσοι ἄλλοι.

- Ὡστε τόσοι ἐργάζονται γιὰ τὸ βιβλίο; εἶπεν ἡ Φωτούλα.

- Μάλιστα. Καί σ' ὄλους αὐτοὺς χρωστοῦμε χάρι. Γιατὶ ἐκοπίασαν. Καί χάρι σ' αὐτοὺς ἔχουμε τὸ βιβλίον, πὺ μᾶς μαθαίνει τόσα χρήσιμα πράγματα. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ προσέχουμε. Νὰ μὴ τὸ μουντζουρώνουμε. Ὅταν τὸ πιάνουμε νὰ εἴμεθα καθαροί. Ἡ σάκκα μας, τὰ ροῦχα, τὰ χέρια μας νὰ εἶναι κατακάθαρα. Μὲ χέρια ἀκάθαρα πῶς θὰ ἔχουμε καθαρὸ τὸ βιβλίον;

8. Χαρὲς καὶ γέλια.

Τὸ σχολεῖο ὁλοένα γεμίζει ἀπὸ παιδιά.

Χαρές καὶ γέλια τώρα στὸ προαύλιο. Νὰ καὶ ἡ Κατίνα, ἡ Φανή, ὁ Νίκος, ὁ Κωστάκης. Ὅλα τὰ καλὰ παιδιά. Ἡ γειτονιὰ τὰ καμαρώνει. Τὰ ἔχει σὰν δικὰ τῆς παιδιά. Ἡ Νίνα φορεῖ τὸ ώραῖο φορεματάκι τῆς. Ἡ Κούλα ἤλθε μὲ ἄσπρη κορδελλίτσα στὰ μαλλιά.

Ὁ Θανασάκης καμαρώνει τὴν καινούργια σάκκα του.

- Μοῦ τὴν ἀγόρασε ὁ πατέρας. Εἶναι ὅλη ἀπὸ δέρμα, ἔχει καὶ κλειδί, πὺ κλειδώνει καὶ ξεκλειδώνει, λέγει καὶ ξαναλέγει ὁ Θανασάκης.

Σὲ λίγο κτυπᾶ τὸ καμπανάκι. Τὰ παιδιά μαζεύονται στὴν αἴθουσα. Γίνεται ἡ προσευχή. Ὁ καλὸς Θεὸς τὰ εὐλογεῖ. Ὁ δάσκαλος χαίρεται, πὺ τὰ βλέπει μαζεμμένα.

- Καλῶς ἤλθατε, τοὺς λέγει, ἀγαπητὰ μου παιδιά. Δυόμισυ μῆνες ἔχομε νὰ ιδωθοῦμε. Τώρα πάλι ξαναγυρίζομε ἐδῶ.

-Ὅπως, κύριε, γυρίζουν στὴ φωλιά τους τὰ χελιδόνια, λέγει ἡ Μαρίτσα.

- Ναί, παιδί μου. Ἐγυρίσαμε κι ἐμεῖς στὴ φωλιά μας, ὅπως τὰ χελιδόνια.

Μαζί με τόν δάσκαλο, πού ἐχάρηκε, γιατί ἤλθαν στό σχολεῖο τὰ παιδιά, ἐχάρηκε κι ἕνας ἄλλος. Εἴρετε ποιός; Ὁ μπάρμπα-Φλῶρος, πού πωλεῖ ζεστά ξεροψημένα κουλούρια. Ἄμα εἶδε, πώς ἀνοίξε τò σχολεῖο, εἶπε χαρούμενος στή γυναῖκά του:

-Ἦλθαν, Μυρτούλα, πάλι τὰ παιδιά μας. Ἀπό αὔριο θ' ἀρχίσουμε δουλειά. Ἐσύ θά ζυμώνης κι ἐγὼ θά πωλῶ. Ἄς εἶναι δοξασμένος ὁ ἅγιος Θεός, πού δὲν μᾶς ἀφήνει νὰ πεινάσωμε.

9. Τò σχολεῖο λάμπει κατακάδαρο.

Μιὰ ἡμέρα ὁ δάσκαλος μίλησε με τὰ παιδιά γιὰ τò σχολεῖο.

-Ὅλα ἐδῶ, παιδιάμου, τοὺς εἶπε, λαμποκοποῦν. Ἡ αἴδουσά μας εἶναι κάτασπρη. Τò πάτωμα, τò προαύλιο κατακάδαρο. Ὅ,τι εἶχε καὶ δὲν

εἶχε τὸ σχολεῖο, τὰ ἐφόρεσε, γιὰ νὰ μᾶς δεχθῆ.
Τί καλὰ νὰ μπορούσαμε νὰ τὸ διατηρήσωμε
πάντα ἔτσι καθαρό! Νὰ τὸ βλέπωμε πάντα
ἔτσι νὰ λάμπη!

- Ἐγώ, κύριε, θὰ καθαρίζω καλὰ τὰ πόδια
μου, ὅταν μπαίνω, εἶπεν ἡ Δαφνούλα. Δὲν θὰ
λερώνω τὸ πάτωμα καὶ τὰ θρανία.

- Κι ἐγὼ δὲν θὰ μουτζουρώνω μὲ μελάνη
τὸν τοῖχο, εἶπεν ἄλλο παιδί.

- Ἐγὼ δὲν θὰ πετῶ κάτω χαρτάκια,
ἐπρόσθεσεν ἄλλο.

Κάθε παιδί ἔδωκε καὶ μιὰ ὑπόσχεσι.

- Εὖγε, παιδιά μου, τοὺς λέγει ὁ δάσκαλος.
Ἄν κάνωμε ἔτσι ὅλοι, τότε τὸ σχολεῖό μας θὰ
τὸ φυλάξωμε καθαρό. Εἴμεθα ὅλοι σ' αὐτὸ
σύμφωνοι; Τί λέτε;

- Εἴμεθα, κύριε, εἴμεθα, ἐφώνησαν τὰ
παιδιά.

- Ἀφοῦ εἴμεθα, τότε ἐλάτε νὰ σᾶς δείξω
κάτι.

10. Ζημιές στὸ σχολεῖο.

Ἐπῆγαν στὸν ἀνατολικὸ τοῖχο.

Ἄλλᾳ τί νὰ ἰδοῦν; Αὐτὸς σὲ ἀρκετὸ μέρος εἶναι μαυρισμένος.

- Ποιὸς τὸν ἐμαύρισε, κύριε; ρωτᾷ ὁ Πάνος.

- Εἶναι κτυπήματα ἀπὸ τόπι, εἶπεν ὁ δάσκαλος. Κάποιο παιδὶ θὰ ἔπαιζε καὶ τὸν ἐμαύρισε. Νά! φαίνονται τὰ κτυπήματα μὲ τὸ τόπι.

Ἀκόμα δὲν τὸν ἐκαθαρίσαμε, τὸν ἐμαυρίσαμε. Λέτε νὰ εἶναι μαθητῆς αὐτός, ποῦ τὸ ἔκαμε; Τί γνώμη ἔχετε;

- Ἴσως νὰ εἶναι, κύριε, κανένα ξένο παιδί, εἶπαν μερικά.

- Μακάρι, ἐσυμπλήρωσεν ὁ δάσκαλος. Πολὺ θὰ ἤθελα νὰ μὴν εἶναι κανένας ἀπὸ σᾶς, Ἄλλὰ καὶ πιὸ κάτω μᾶς ἔκαμαν ζημιὰ. Μᾶς ἔξυσαν τὸν τοῖχο, μᾶς τὸν ἔγδαραν. Κάποιος, φαίνεται, ἐβάλθηκε νὰ σκαρφαλώσῃ στὸ παράθυρο καὶ τὸν ἔξυσε. Τί θὰ γίνῃ, ἂν πᾶμε ἔτσι;

Ὁ δάσκαλος τώρα σιωπᾷ. Κοιτάζει τὶς ζημιές καὶ κουνᾷ τὸ κεφάλι του. Μὰ καὶ τὰ παιδάκια εἶναι στενοχωρημένα. Λυποῦνται καὶ αὐτά.

- Νὰ εἶναι τάχα ἓνας, ποῦ ἔκαμε αὐτὰ ἢ πολλοί; λέγουν τὰ παιδιὰ μεταξύ τους.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἔβαλεν ὁ δάσκαλος καὶ ἔφτιασαν πάλι τὸν τοῖχο. Τὰ παιδιά δίνουν τὸν λόγο τους, πῶς δὲν θὰ ξαναγίνουν ζημιές.

11. Ἐμαύρισε στὴν ἐξοχή.

- Πωπώ! ὁ Μανωλάκης πόσο ἐμαύρισε ἀπὸ τὸν ἥλιο! λέγει γελῶντας ὁ δάσκαλος. Καλέ, ἐσύ ἔγινες σὰν ἀραπάκι! Ποῦ ἐπέρασες, Μανωλάκη, τίς διακοπές; Πῶς ἐμαύρισες τόσο;

- Ἐπήγαμε κύριε, μὲ τὴν ἀδελφή μου στὸν παππού μας. Ἐπήγαμε στὸ χωριό. Τὸν ἐβοηθήσαμε στὶς δουλειές.

- Καὶ ποιὰ βοήθεια, Μανωλάκη, ἔκανες ἐσύ στὸν παππού σου;

- Ἐψώνιζα, κύριε, στὸν μπακάλη. Ἐφερνα νερὸ μὲ τὸ κανάτι ἀπὸ τὴ βρύση. Ἐβοσκοῦσα καὶ τὸ ἀρνάκι.

- Ἐβοσκοῦσες, ἀρνάκι!
Ὡστε ἔγινες λοιπὸν καὶ

τσοπάνης; Και τί τὸ ἔκαμες τὸ γάλα, τὸ τυρὶ καὶ τὸ βούτυρο; Τὰ ἐφύλαξες ἢ τὰ ἐπώλησες; εἶπεν ἀστειευόμενος ὁ δάσκαλος.

Ὁ Μανωλάκης ἐγέλασε. Μαζί του ἐγέλασαν καὶ τὰ ἄλλα τὰ παιδιά.

- Κύριε, ἦταν μικρὸ τὸ αρνάκι καὶ δὲν τὸ ἀρμέγαμε.

Αὐτὸ ὀλοένα ἐβέλαζε μπέ! μπέ!

- Γιατί ἐβέλαζε, Μανωλάκη;

- Ἦθελε, κύριε, τὴν μαννούλα του.

- Ναί, παιδί μου. Τὰ μικρὰ ἀρνάκια εἶναι σὰν τὰ μικρὰ παιδάκια. Βελάζουν, γιατί θέλουν νὰ εἶναι κοντὰ στὴν μητερούλα τους.

12. Ὁ Νίκος καὶ τὸ γαῖδουράκι.

- Ἐγώ, κύριε, εἶπεν ὁ Νίκος, ἐπῆγα στὴν ἐξοχὴ μὲ τὴν θεία μου. Εἶναι πολὺ ὠραῖα ἐκεῖ. Εἶναι κρύα νερά, δένδρα μὲ παχὺ ἴσκιο.

Εἶναι καὶ πολλὰ περιβόλια. Ἔχουν μπάμιες, μελιτζάνες, ντομάτες. Ἐκεῖ εἶδα μιὰ ἡμέρα καὶ τὸν Πάρι.

- Ναί, ἤμουν κι ἐγώ, ἐβεβαίωσεν ὁ Πάρις. Καὶ εἶδα τὸν Νίκο καβάλλα σ' ἓνα γαῖδουράκι. Ἐφοβόταν νὰ μὴν πέσῃ.

Ὁ Νίκος διαμαρτυρήθηκε. Ἐπειράχθηκε μ' αὐτό, ποὺ εἶπεν ὁ Πάρις.

- Αὐτὸ δὲν εἶναι σωστό, εἶπε. Τὴν πρώτη φορά, ποὺ ἐκαβάλλησα, τότε μονάχα εἶχα φοβηθῆ. Τότε εἶχα πιασθῆ ἀπὸ τὸ σαμάρι. Ὑστερα ὅμως ἐσυνήθισα. Τώρα δὲν φοβοῦμαι πιά, ὅταν καβαλλάω.

Κι ἐνῶ ἔλεγεν αὐτὰ ὁ Νίκος, ἄνοιξε τὰ χέρια του. Μ' αὐτὸ ἤθελε νὰ δείξῃ, πὼς δὲν φοβᾶται πιά. Οὔτε ἔχει ἀνάγκη νὰ πιασθῆ ἀπὸ τὸ σαμάρι.

13. Τί εἶδεν ὁ Πάρις στὰ χωράφια.

- Ἐγὼ ἐπῆγα στὰ χωράφια τοῦ γαμβροῦ μου, εἶπεν ὁ Πάρις. Αὐτὰ εἶναι πολὺ μακριά. Εἶναι πέρα στὴν ἐξοχή. Ἐκεῖ μόνο χωράφια εἶναι.

- Καὶ τί εἶδες ἐκεῖ, πού ἐπῆγες, Πάρι; ἐρώτησαν τὰ παιδιά.

- Εἶδα θεριστάς νὰ θεριζοῦν σιτάρι καὶ νὰ δένουν δεμάτια, Εἶδα καὶ μεγάλες θημωνιές. Καὶ ξέρετε πόσο μεγάλες; Σὰν σπίτια.

- Πωπώ! ἐφώναξαν τὰ παιδιά! Μὰ εἶναι τόσο μεγάλες θημωνιές;

- Δίκιο ἔχει, παιδιά, ὁ Πάρις. Ὑπάρχουν καὶ

δημωνιές μεγάλες σάν σπίτια, έβεβαίωσεν ό δάσκαλος.

- Μιά ήμέρα είδα και νά άλωνίζουν, συνέχισε ό Πάρις. Ήταν πολύ ζεστη ή ημέρα εκείνη. Ό ιδρώτας μάς έλουζε. Οι έργάτες ύπέφεραν πολύ.

- Δέν βαστάω άλλο από τή ζέστη, είπα στο γαμβρό μου. Κι έπήγα κι έκάδισα κάτω από ένα μεγάλο πλατάνι.

- Καλά, πού εύρέθηκε, Πάρι, τó εύλογημένο δένδρο. Άν δέν ήταν, τί θά έκανες;

- Κι έγώ δέν ξέρω, κύριε, τί θά έκανα.

Τόση μεγάλη ζέστη δέν είχα δοκιμάσει ποτέ.

- Σκεφθήτε παιδιά έσυνέχισεν ό δάσκαλος, τί δοκιμάζουν οι γεωργοί από τή ζέστη. Και σκεφθήτε και τά παιδάκια τους. Πόσο τά καημένα θά ύποφέρουν, όταν έργάζονται μαζί τους! Άς εύχαριστούμε τούς καλούς γεωργούς, πού τόσο κοπιάζουν, για νά μάς δώσουν τó ψωμί μας.

14. Ὁ Ἀνδρέας καὶ ἡ θάλασσα.

Τώρα ἦλθεν ἡ σειρά τοῦ Ἀνδρέα, γιὰ νὰ μιλήσῃ. Αὐτὸς εἶχε πάει στὴ θάλασσα.

Τὰ παιδιά ἐτέντωσαν τ' αὐτιά τους, γιὰ νὰ τὸν ἀκούσουν. Τὰ πιὸ πολλὰ δὲν ἤξεραν ἀπὸ θάλασσα οὔτε καὶ ἀπὸ πλοῖα.

- Στὸ μέρος, πὺ ἐπῆγα, εἶπεν ὁ Ἀνδρέας, δὲν ἦταν πλοῖα. Ἦταν μονάχα βάρκες. Ἦταν καὶ ψαράδες, πὺ ἐψάρευαν. Καὶ μιὰ ἡμέρα ἔπιασαν ἓνα ψάρι μεγάλο σὰν τὸ μισὸ θρανίον.

- Πῶς τὸ ἔπιασαν τόσο μεγάλο; ἐρώτησεν ὁ Δημητράκης.

- Νά! οἱ ψαράδες ἔρριξαν τὰ δίχτυα. Τὸ ψάρι ἐπιάσθηκε καὶ δὲν μποροῦσε νὰ φύγῃ.

Ἵστερα οἱ ψαράδες ἐτράβηξαν τὰ δίχτυα στὴν ἀκρογιαλιὰ καὶ τὸ ἔβγαλαν. Μαζί τους ἦταν καὶ ἓνας παλιὸς ψαρᾶς, ὁ Φαγκρῆς. Αὐτὸς

διατάζει, ποῦ νὰ ρίχνουν τὰ δίχτυα καὶ πότε νὰ τὰ τραβοῦν. Αὐτὸς παίρνει καὶ τὰ χρήματα, ὅταν πωλοῦν τὰ ψάρια. Ὁ Φαγκρῆς εἶναι ὁ ἀρχηγὸς τους.

- Ἦταν πολὺ μεγάλη, Ἀνδρέα, ἡ θάλασσα; ἐρώτησεν ὁ Ἀλέκος.

- Οὐ! Δὲν μποροῦσα μὲ τὰ μάτια μου νὰ τὴν ἰδῶ ὅλη. Ἐκοίταζα - ἐκοίταζα καὶ δὲν ἔβλεπα ἄκρη.

- Βαθειὰ ἦταν;

- Στὴν ἄκρη ὄχι. Μπαίναμε μὲ ἄλλα παιδιὰ καὶ δὲν μᾶς σκέπαζε, Ὅσο ὅμως προχωρούσαμε, τόσο καὶ ἐβάθυνε. Μιὰ ἡμέρα ἐρώτησα τὸν Φαγκρῆ. Πόσο βαθιὰ εἶναι τὰ νερά, καπετάνιε, ἐκεῖ πού ψαρεύετε; Ἐγέλασε καὶ μοῦ εἶπε:

- Καὶ πενήντα καμπαναριά, ἂν βάλῃς τὸ ἓνα ἐπάνω στὸ ἄλλο, πάλι θὰ τὰ σκεπάσῃ.

15. Τα παιδιά των ψαράδων.

- Στὴ θάλασσα ἔπιασα καὶ φίλους, εἶπεν ὁ Ἀνδρέας. Ἐγνώρισα τὰ παιδιὰ τῶν ψαράδων. Τί φιλότιμα καὶ καλὰ παιδιὰ! Μὲ προσκαλοῦσαν

στις καλύβες τους. Μοῦ ἔδιναν ἀχιβάδες. Μοῦ ἔδιναν κογγύλια. Μὲ ἔπαιρναν καὶ ἐπιάναμε καὶ καβούρια. Ἕνας μάλιστα κάβουρας μοῦ ἔδωκε μιὰ γερὴ δαγκανιὰ ἐδῶ στὸ μεγάλο δάκτυλο, νὰ καὶ τὸ σημάδι!

Καὶ ὁ Ἀνδρέας ἔδειξε τὸ σημάδι του.

- Κολύμπι ἔμαθες, Ἀνδρέα;

- Καὶ ρωτᾶτε; Μποροῦσα νὰ κάμω ἀλλοιῶς; Ἐκεῖ ὅλοι κολυμποῦν. Στὴν ἀρχὴ ἔβλεπα τὰ νερὰ καὶ ἐφοβόμουν, ἔπειτα ὅμως τὰ ἐσυνήθισα. Πηγαίνω ἀρκετὰ μακριά. Δὲν κουράζομαι. Κάνω καὶ βουτιές. Μὰ πόσο ὠραῖα κολυμποῦν τὰ παιδιὰ τῶν ψαράδων! Στέκονται ἀνάσκελα στὴ θάλασσα, κάνουν μεγάλα μακροβούτια καὶ χαιρετὰ κανέναν νὰ τὰ βλέπη νὰ κολυμποῦν.

- Σοῦ ἀρέσει, Ἀνδρέα, ἡ θάλασσα; ἐρώτησεν ὁ δάσκαλος.

- Μοῦ ἀρέσει, μὰ ὅταν εἶναι ἤσυχη.
Ἄλλοίμονο ὅμως, ὅταν ἀγριέψη. Μουγκρίζει
σάν θεριό. Σηκώνει κύματα, ποῦ εἶναι σάν
βουνά. Τὰ καράβια τότε χοροπηδοῦν. Ἄν πῆτε
γιὰ τὶς βάρκες, τὶς παίζει σάν παιγνιδάκι.

16. Ὁ ψαρᾶς.

Βγαίν' ἡ βαρκούλα τοῦ ψαρᾶ
ἀπὸ τὸ περιγιάλι
κι ἀπλώνει ὁ ναύτης μὲ χαρὰ
τὰ δίχτυα του καὶ πάλι.

Τὸ φεγγαράκι τὸ γιαλὸ
τὸν κάνει σάν καθρέφτη
καὶ κάθε ψάρι παχουλὸ
μέσα στὰ δίχτυα πέφτει.

Τράβα τὸ δίχτυ σου, ψαρᾶ,
κι ἀγάλια νὰ μὴ σπάση·
θαρρῶ, πὼς τούτη τὴ φορὰ
χιλιάδες ἔχει πιάσει.

Πολὺ κουράσθηκες, ψαρᾶ,

τὰ ψάρια εἶν' δικά σου
καὶ ποῦλά τα στὴν ἀγορά,
νὰ θρέψῃς τὰ παιδιὰ σου.

Ἰωάννης Πολέμης

17. Ἡ Φωτούλα καὶ ὁ τζίτζικας.

Ἄμα ἐτελείωσεν ὁ Ἀνδρέας, μίλησεν ἡ Φωτούλα. Αὐτὴ εἶχε ἓνα μικρὸ κουτάκι στὸ χέρι της, τὸ ἐφύλαγε κλεισμένο,

- Τί ἔχεις νὰ μᾶς δείξῃς αὐτοῦ, Φωτούλα; ἐζήτησαν νὰ μάθουν τὰ παιδιὰ.

- Ἐνα τζίτζικάκι, ἀπαντᾷ τὸ κορίτσι, τὸ ἐφύλαξα γιὰ τὸ σχολικὸ μας μουσεῖο. Νά πῶς τὸ ἔπιασα: Ἐπηγάναμε μιὰ ἡμέρα μὲ τὴν γιαγιά στὴν ἐξοχή. Γιὰ νὰ ξεκουρασθοῦμε, ἐκαθίσαμε κάτω ἀπὸ ἓνα φουντωτὸ πλατάνι. Ἐπάνω εἶχαμε μουσική.

- Άκου, Φωτούλα, αυτό τὸ κοτσύφι! Άκου κι ἐκεῖνες τὶς καρδερίνες! μοῦ εἶπεν ἡ γιαγιά.

Ἐγὼ τῆς ἀποκρίθηκα:

- Πολὺ θὰ ἤθελα, γιαγιά μου, νὰ ἐγινόμεουν κι ἐγὼ πουλάκι. Νὰ ἐπετοῦσα ἀπὸ κλαρὶ σὲ κλαρὶ καὶ νὰ κελαδοῦσα σὰν αὐτὸ τὸ κοτσύφι.

- Κι ἂν ἐγινόσουν πουλί, τότε τί ἐγγονούλα θὰ εἶχα; Δὲν θὰ ἐλυπόσουν, ποὺ θὰ μ' ἄφηνες μονάχη; μοῦ εἶπεν ἡ γιαγιά παραπονεμένα.

Τὴν ὥρα ἐκείνη τάκ! μ' ἐκτύπησε κάτι στὰ μαλλιά. Ἦταν αὐτὸς ὁ τζίτζικας. Τὸν ἐπῆρα καὶ ἦταν πεθαμένος.

- Πεθαμένος! εἶπαν τὰ παιδιὰ.

- Ναί! ἀποκρίθηκε ἡ Φωτούλα. Πεθαμένος. Ἡ γιαγιά μοῦ εἶπε, πὼς κάποιο πουλάκι τὸν ἐκτύπησε. Ἦθελε νὰ τὸν πιάσῃ μὲ τὴν μύτη του, γιὰ νὰ τὸν φάῃ, καὶ τὸν ἐσκότωσε.

Τὰ παιδιὰ ἐκοίταξαν μὲ προσοχὴ τὸν καημένο τὸν τζίτζικα. Ὁ δύστυχος εἶχε μιὰ τρυπίτσα λίγο πιὸ κάτω ἀπὸ τὸ κεφάλι. Ἐσηκώθηκαν τότε ὅλα καὶ τὸν ἐπῆγαν στὸ σχολικὸ μουσεῖο. Ἐπάνω στὸ κουτάκι ἔβαλαν μιὰ καρφίτσα, ποὺ ἔγραφε: Δῶρο τῆς Φωτούλας γιὰ τὸ σχολικὸ

μας μουσειο.

18. Ένα καθαρό παιδάκι.

Κάθε πρωί, που ξυπνά ο Γιαννιός τρέχει πρώτα στη μητερούλα του.

- Εύπνησα, μητερούλα μου, τής λέγει και τήν άγκαλιάζει.

- Πήγαινε, Γιαννιέ μου, να γίνης πρώτα όμορφο παιδάκι και έπειτα έρχεσαι.

Ὁ Γιαννιὸς καταλαβαίνει τί θέλει νὰ τοῦ ᾽πῆ
καὶ πηγαίνει στὴ βρύση, τὴν ἀνοίγει καὶ βάζει
κάτω τὸ κεφάλι του.

Ἄ! ἄ! ἄ! κάνει λίγες φορὲς καὶ ἀναπνέει
βαθιὰ, ἅμα πέφτη τὸ νερὸ ἐπάνω του.

Ἐπειτα σαπουνίζεται καθαρά - καθαρά.

Τρίβει γερὰ τὰ χέρια, τὸ λαιμὸ καὶ τὸ κεφάλι
του καὶ γίνεται καθαρὸ παιδάκι .

Πῶς λάμπει τώρα τὸ προσωπάκι του!
Καὶ πῶς ἔγινεν ἀλλοιώτικο παιδάκι μὲ τὸ
σαπούνισμα!

Ἵστερα κτενίζεται, ντύνεται καὶ πηγαίνει
στὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ. Στέκεται μὲ εὐλάβεια
καὶ κάνει τὴν πρωϊνὴ του προσευχὴ.

«Χριστέ μου! Σὲ εὐχαριστῶ, πού μὲ ἐφύλαξες
ὅλη τὴ νύκτα, νὰ μὴ πάθω κανένα κακό. Φύλαξέ
με καὶ τὴν ἡμέρα, νὰ ἔχω υἰγεία. Χάρισε στοὺς
γονεῖς μου υἰγεία καὶ φώτισέ μας νὰ κάνουμε
πάντοτε τὸ θέλημά Σου».

Νὰ μαι τώρα ὁμορφο παιδάκι, λέει ὁ Γιαννιὸς
σὲ λίγο στὴ μητερίτσα του.

ᾠ! Πῶς μοσχομυρίζει τὸ χρυσό μου! ἀπαντᾷ
ἐκείνη!

Ἐπειτα τὸν φιλεῖ καὶ ἐτοιμάζει τὸ γαλατάκι
του. Τί νόστιμο πού εἶναι τὸ γάλα ἐκεῖνο μὲ
τὸ σπιτικὸ παξιμάδι! Καὶ μὲ πόση ὄρεξι τὰ
τρώγει ὁ Γιαννιὸς!

Ἐπειτα κάθεται στὸ τραπεζάκι του καὶ
μελετᾷ. Καὶ ὅταν ἀκούη, πῶς κτυπᾷ ἡ
καμπάνα, τρέχει μὲ χαρὰ στὸ σχολεῖο.

19. Ὁ ἀκάθαρτος Ἀλέκος.

Πόσο όμως διαφορετικός είναι ο Άλέκος.

Ο Άλέκος είναι φίλος με τον Γιαννιό. Κάθε πρωί, που σηκώνεται, δέν πηγαίνει στη βρυσούλα να πλυθῆ. Περιμένει να τον πλύνῃ ἡ μητέρα του. Μὰ καὶ τότε πηγαίνει μουρμουρίζοντας.

Ἄν ἡ μητέρα εἶναι ἀπασχολημένη, ὁ Άλέκος τῆς ξεφεύγει ἄνιφτος. Ἀρκετὲς φορές ὁ δάσκαλος τὸν εὐρῆκε ἀκάθαρτο καὶ τοῦ ἔκαμε παρατήρησι. Μιὰ φορὰ μάλιστα λίγο ἔλειψε νὰ τὸν στείλῃ πίσω στὸ σπίτι του. Πόση ἐντροπὴ ἔδοκίμασε τότε ὁ Άλέκος! Νὰ τιμωρηθῆ, πὺ εἶναι ἀκάθαρτος!

Μιὰ ἄλλη φορὰ, πάλι, ἔπαθε καὶ κάτι χειρότερο. Στὴ σχολικὴ αἴθουσα ἐπῆγε ὁ σχολίατρος νὰ ἐξετάσῃ τὴν καθαριότητα τῶν παιδιῶν. Κρύος ιδρώτας ἔπιασε τότε τὸν Άλέκο. Καὶ ὄλο ἐκοίταζε τὰ χέρια του, τὰ νύχια του καὶ ἴσιαζε μὲ τὶς παλάμες τὰ μαλλιά του. Ἄπ' αὐτὸ ὅμως, πὺ ἐφοβόταν, δέν ἐγλύτωσε. Μαζὶ μὲ τρία ἄλλα παιδιά τὸν ἔβγαλε ὁ σχολίατρος ἀκάθαρτο. Τοῦ εἶπε μάλιστα καὶ αὐστηρὰ λόγια.

Αὐτὸ ὅμως δὲν τὸν ἐβλαψε. Ἀπὸ τότε ἀπεφάσισε νὰ διορθωθῆ. Ἐνιβόταν μὲ σαπούνι κάθε πρωὶ καὶ ἐλουζόταν. Ἐγινε ἀπὸ τὰ πιὸ καθαρὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου.

Ἀπὸ τότε ὁ δάσκαλος δὲν τοῦ ἔκανε πιά καμμιά παρατήρησι.

20. Γιατί ὁ Ἀντωνάκης ἔγινεν ἄτακτος.

Ὁ Ἀντωνάκης ἦταν ἓνα παιδὶ φρόνιμο. Ποτὲ δὲν ἔλεγε ἄπρεπα λόγια. Οὔτε ἤξερε νὰ εἰπῆ ψέμματα. Στὰ μαθήματά του ἦταν πολὺ τακτικός. Οἱ γονεῖς του ἦσαν εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὸν Ἀντωνάκη τους καὶ ὑπερήφανοι, πού εἶχαν ἓνα τόσο καλὸ παιδί.

Τελευταῖα ὅμως τὸ παιδὶ αὐτὸ ἄρχισε νὰ χαλᾷ. Ἡ μητέρα του καὶ ὁ πατέρας του δὲν ἤξεραν πῶς νὰ ἐξηγήσουν αὐτὴ τὴν ἀλλαγὴ. Οὔτε καὶ ὁ δάσκαλος.

Κάποτε ὅμως ἔγινε φανερὸ γιατί ὁ Ἀντωνάκης εἶχεν ἀλλάξει.

Μιὰ ἡμέρα ἐπῆγε στὸ σπίτι τους μιὰ πτωχὴ γυναῖκα, ἡ κυρὰ-Κωνσταντία. Ἦταν ἐκεῖ καὶ ὁ Ἀντωνάκης.

- Κύριε Χαρίλαε, εἶπε στὸν πατέρα. Ὁ Ἄντωνάκης σας μοῦ ἐπλήγωσε μὲ τὶς πέτρες μιὰ πάπια. Ἐγὼ εἶμαι γυναῖκα πτωχή. Ἐχω δυὸ ὀρφανὰ νὰ θρέψω. Ἐπερίμενα νὰ τοὺς δίνω κανένα αὐγουλάκι νὰ τρώγουν. Αὐτὸς μοῦ ἐπλήγωσε τὴν πάπια μου. Ἦταν μαζί μὲ ἓνα ἄλλο κακὸ παιδί.

Ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα δὲν ἤξεραν τί νὰ ἀπαντήσουν.

- Δὲν θὰ ἦταν ὁ Ἄντωνης μας, κυρὰ Κωνσταντία. Λάθος θὰ ἐκάνατε, εἶπεν ὁ πατέρας. Αὐτὸς οὔτε πέτρες ς πετᾶ οὔτε καὶ πηγαίνει μὲ κακὰ παιδιά. Εἶναι παιδιὶ μὲ καλὴ ἀνατροφή.

-Τὸν γιό σας δὲν γνωρίζω, κύριε Χαρίλαε; Τί λέτε; Ἄφοῦ εἶναι ἐδῶ, ἅς σᾶς εἰπῇ ὁ ἴδιος, ἂν δὲν ἦταν αὐτός. Νά! σὰν νὰ τὸν βλέπω μὲ τὶς πέτρες στὰ χέρια.

Ἀπὸ τὸ χρῶμα, ποὺ ἐπῆρε τὸ πρόσωπο τοῦ γιουῦ τους, ἐκατάλαβε ὁ πατέρας, πὼς ἡ γυναῖκα εἶχε δίκιο. Τὴν ἐπῆρε τότε κάτω καὶ τῆς ἔδωκε δυὸ πάπιες ἀπὸ τὶς δικές του. Τῆς ἔδωκε καὶ μερικὰ χρήματα, τῆς ἐζήτησε

συγγνώμην και ἡ κυρία ἔφυγε.

Ὅταν ἦλθεν ὁ πατέρας ἐπάνω, εὗρε τὸν Ἄντωνάκη νὰ κλαίη ἀπαρηγόρητα καὶ νὰ λέγη στὴ μητέρα του:

-Δὲν θὰ τὸ ξανακάνω, μητερούλα μου. Συγχωρήστε με. Ἐγὼ ἐπλήγωσα τὴν πάπια τῆς κυρὰ - Κωνσταντίας. Εἶχα συναναστροφὴ μ' ἓνα κακὸ παιδί. Δὲν θὰ ξαναπηγαίνω μαζί του.

Ὁ πατέρας ἐστάθηκε λίγη ὥρα ἀμίλητος. Ὕστερα εἶπε :

- Παιδί μου, ἀπὸ τὰ δάκρυα, ποὺ χύνεις, καταλαβαίνω, πὼς μετανοεῖς. Ἐγὼ καὶ ἡ μητέρα σου σὲ συγχωροῦμε γιὰ ὅ,τι ἔκαμες. Πρόσεξε ὅμως ἄλλη φορὰ ποιоὺς συναναστρέφεις. Δὲν ὑπάρχει χειρότερο πρᾶγμα ἀπὸ τὴν κακὴ συναναστροφὴ. Εἶναι ἱκανὴ νὰ σὲ καταστρέψῃ.

21. Τὸ παράπονο του Γιωργάκη.

Ὁ Γιωργάκης εἶναι μικρός. Τὸ παράπονό του εἶναι, πού δὲν τὸν δέχονται στὸ σχολεῖο. Γι' αὐτὸ λέγει συχνὰ στὴ μητέρα του.

- Πότε, μητέρα, θὰ γίνω μαθητής; Πότε θὰ πηγαίνω στὸ σχολεῖο;

- Ὅταν μεγαλώσης, ἀπαντᾷ ἡ μητέρα.

Μὰ καὶ τώρα εἶμαι μεγάλος. Γιὰ κοιτάξέ με!

Καὶ σηκώνεται, τεντώνει τὸ σωματάκι του, γιὰ νὰ φανῆ ψηλός. Ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα ξεκαρδιζονται στὰ γέλια.

Μὰ πιὸ πολὺ γελᾷ ἡ γιαγιά. Γελᾷ πού ὁ ἔγγονός της εἶναι ἔξυπνος. Τὸν παίρνει στὴν ἀγκαλιά της καὶ τὸν φιλεῖ.

- Νὰ μᾶς ζήσης, παιδάκι μου, τοῦ λέγει.

Ὁ καλὸς Θεὸς νὰ σοῦ χαρίζη υἱεία. Νὰ μάθης γράμματα, νὰ γίνης καλὸς ἄνθρωπος.

Τὴν ἡμέρα, πού ἀνοιξε τὸ σχολεῖο, ὁ Γιωργάκης ἐστενοχωρήθηκε πολὺ.

Ἄχ! μητερούλα. Τί θὰ γίνω τώρα ἐγώ; Ὁ Θανασάκης θὰ πηγαίνῃ στὸ σχολεῖο, ὅλα τὰ παιδιά θὰ πηγαίνουν. Ἐγὼ δὲν θὰ μάθω

γράμματα;

- Θα μάθης, παιδάκι μου, μὰ ὅταν θὰ ἔλθῃ ὁ καιρός. Κάμε ὑπομονή.

Ἡ γιαγιά, σὰν τὸν εἶδε νὰ λυπᾶται πολὺ, τὸν ἐφώναξε κοντὰ της.

- Γιατί, Γιωργάκη μου, στενοχωριέσαι;

Δὲν εἶμαι μαζί σου ἐγώ; Ἐγὼ θὰ σοῦ μάθω πολλὰ πράγματα. Θα πηγαίνουμε μαζί περίπατο, θὰ σοῦ λέγω παραμύθια, θὰ σοῦ τραγουδῶ, θὰ σὲ βοηθήσω νὰ γνωρίσης καὶ μερικὸς καλοὺς φίλους.

- Φίλους; Ποιοὶ εἶναι αὐτοὶ οἱ φίλοι, γιαγιά;

- Τοὺς γνωρίζεις καὶ τώρα, παιδί μου. Μὰ ἐγὼ θὰ σὲ βοηθήσω νὰ πιάσης φιλία μαζί τους. Ἄπο αὔριο θὰ πᾶμε νὰ τοὺς ἰδῆς.

22. Μὲ τὴν γιαγιά στὴν αὐλή.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἡ γιαγιά κατέβηκε μὲ τὸν Γιωργάκη στὴν αὐλή. Ἐκρατοῦσε κι ἓνα σακκουλάκι.

- Τί ἔχει μέσα, γιαγιά;

- Ψίχουλα καὶ σπόρους, παιδί μου. Εἶναι τροφή γιὰ τὶς ὄρνιθες.

Ἐκεῖνες, σὰν εἶδαν τὴν γιαγιά, ἤλθαν καὶ ἐμπερδεύτηκαν στὰ πόδια της. Κάκακα! κάκακα! ἔκαναν χαρούμενες. Σὰν νὰ ἔλεγαν:

- Ἦλθεν ἡ καλή μας ἡ γιαγιά μὲ τὸ σακκουλάκι. Τί χαρά! Τί χαρά!

Ὁ πετεινὸς ἐπλησίασε κι ἐτίναξε τὰ φτερά. Ὕστερα ἐλάλησε:

- Κικιρίκου - ου - ου ! Καλημέρα, γιαγιά. Αὐτὸ ἐφάνερωνεν ἐκεῖνο τὸ λάλημα.

- Κοίτα, Γιωργάκη! ἔδειξεν ἡ γιαγιά. Δές, παιδί μου, πόσα χρώματα! Καμάρωσε τὰ ὄμορφα πουλιά! Κοίτα τὸν ὠραῖο πετεινό! Ἄνοιξε τώρα τὸ σακκουλάκι καὶ ρίξε τους. Ἔτσι θὰ σὲ ἀγαπήσουν καὶ θὰ γίνετε φίλοι.

Τόκ! τόκ! τόκ! ἀκούεται τώρα τὸ τσίμπημα. Εἴκοσι ὄρνιθες σκύβουν καὶ τσιμποῦν. Χοροπηδοῦν ὀλόγυρα στὴ γιαγιά καὶ στὸ

Γιωργάκη. Ὁ Γιωργάκης ὄλο σκορπίζει. Ἀλλὰ καὶ οἱ ὄρνιθες τρώγουν, ὄλο τρώγουν.

- Ρίξε τους ἀκόμα, παιδάκι μου. Μᾶς γεννοῦν αὐγουλάκια, λέγει ἡ γιαγιά.

- Γιατί ὁ πετεινὸς τρώγει, γιαγιά, λιγώτερο; ἐρωτᾷ τὸ ἐγγόνι.

- Γιὰ νὰ φᾶνε πιὸ πολὺ οἱ κοττοῦλές του, παιδάκι μου. Εἶναι καλὸς οἰκογενειάρχης ὁ πετεινός.

Στὰ πόδια τοῦ παιδιοῦ ἤλθε τώρα κι ἐστάθηκε μιὰ πουλαδίτσα. Ὁ Γιωργάκης ἔσκυψε καὶ τὴν ἐχαΐδεψε. Ἐπειτα ἐχαΐδεψε καὶ τὸν πετεινό.

- Ἄν κάμης αὐτό, πού ἐκάμαμε σήμερα, παιδί μου, πολλές φορές, τότε θὰ ἰδῆς πόσο οἱ ὄρνιθες θὰ σ' ἀγαπήσουν.

Σὲ λίγο, πού ἀνέβηκαν στὸ δωμάτιο, ἡ γιαγιά εἶπε στὸν ἐγγονό της κι ἓνα ποίημα.

23. Ὁ πετεινός.

Πετεινὸς μέσ' τὴν αὐλὴν
κι κιριίκουκου ! λαλεῖ.
Ἔχει ἓνα λοφίο πρῶτης
καὶ σπιρούνια σὰν ἱππότης.

Ἔχει μίαν οὐρά ψηλή,
φουντωτή καὶ παρδαλή,
καὶ στή μούρη του, γιὰ γένεια,
δὺ λειράκια κρεατένια.

Τὴν αὐγούλα, ποὺ λαλεῖ,
σειεῖ φτερά καὶ κεφαλὴ.
Κικιρίκουκου! γειτόνοι,
σηκωθῆτε, ξημερώνει.

Γεώργιος Βιζυηνός

24. Ο Άσπρούλης

- Σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς αὐλῆς εἶναι καὶ ὁ Ἄσπρούλης. Αὐτὸς εἶναι ἓνα ὀλόασπρο μικρὸ κατσικάκι. Γι' αὐτὸ ἢ γιαγιά τὸν ἐβάφτισε Ἄσπρούλη.

Τὸ κατσικάκι τὸν Γιωργάκη δὲν τὸν ἀγαποῦσε. Κάποτε τοῦ ἐτράβηξε τὴν οὐρά. Ἄπο τότε ἦταν θυμωμένο τὸ ζῶο. Ὅταν τὸν ἔβλεπε, ἔφευγε, καὶ τώρα δὲ ἔφευγε, ἀν δὲν τὸ ἐφώναζε χαϊδευτικὰ ἢ γιαγιά:

- Τσίπι! τσίπι μου!
- Τσίπι! τσίπι μου! έφώναξε και ο Γιωργάκης.

- Μπέε! μπέε! αποκρίθηκε τo κατσιάκι.

Ύστερα με μια πηδηξιά εύρέθηκε στην άγκαλιά της γιαγιάς. Έμύριζε την ποδιά της, έμύριζε και τὰ χέρια της.

- Πήγαινε, παιδάκι μου, και φέρε στον Άσπρούλη λίγα μουρόφυλλα!

Έκει κοντά ήταν μια μουριά και ο Γιωργάκης έμάζεψε λίγα φύλλα. Τo πρώτο φύλλο τo ζῶο δέν ήθελε να τo δεχθῆ. Σιγάσιγά όμως τo έδέχθηκε. Ύστερα έδέχθηκε και άλλο και άλλο. Έτσι τὰ έφαγε όλα.

Ο Άσπρούλης εύχαριστήθηκε από τὰ φύλλα και έπλησίασε τον Γιωργάκη. Από τότε έγιναν δυο καλοί φίλοι.

25. Τὸ κατσικάκι.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
πὸ εἶναι πεταχτό,
καὶ ἔχει στὸ λαιμὸ στολίδια
καὶ ἓνα φύλαχτό.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
πὸ εἶναι μιὰ χαρά,
καὶ ὅταν βλέπη τὴ μαμά του,
παίζει τὴν οὐρά.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
πὸ εἶναι τόσο δά,
καὶ στὸ πράσινο χορτάρι
θέλει νὰ πηδᾷ.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,

μὰ πολὺ ζωηρό,
ποὺ ἔμαθε τρελὰ παιγνίδια
καὶ τρελὸ χορό.

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

26. Ἐνας ἀκόμα φίλος τοῦ Γιωργάκη.

Μιὰ ἡμέρα ὁ πατέρας τοῦ Γιωργάκη ἔφερε
στὸ σπίτι ἓνα στυλάκι, τὸν Πιστό.

Ὁ Πιστὸς ἦταν ὁμορφος καὶ πολὺ
χαριτωμένος.

Κάθε βράδυ, ὅταν ἐρχόταν ὁ πατέρας ἀπὸ
τὴ δουλειά, ὁ Πιστὸς ἔβγαινε στὴν ἐξώπορτα
καὶ τὸν ἐπερίμενε.

Μὴ ρωτᾶτε μὲ πόση χαρὰ τὸν ὑποδεχόταν,
σὰν τὸν ἔβλεπε! Ἐχόρευε τριγῦρό του, ἐπηδούσε,
ἐκουνοῦσε τὴν οὐρά του. Μὲ κάθε τρόπο τοῦ
ἐφάνερωνε τὴν ἀγάπη του.

Ὁ πατέρας ἐγελοῦσε μὲ τὰ παιγνίδια αὐτὰ
καὶ τὸν ἐχαίδευε.

Ἵστερα, ὁ Πιστὸς ἔτρεχε καὶ ἀνέβαινε πρῶτος
τὴ σκάλα καὶ ἄρχιζε τὸ γαύγισμα.

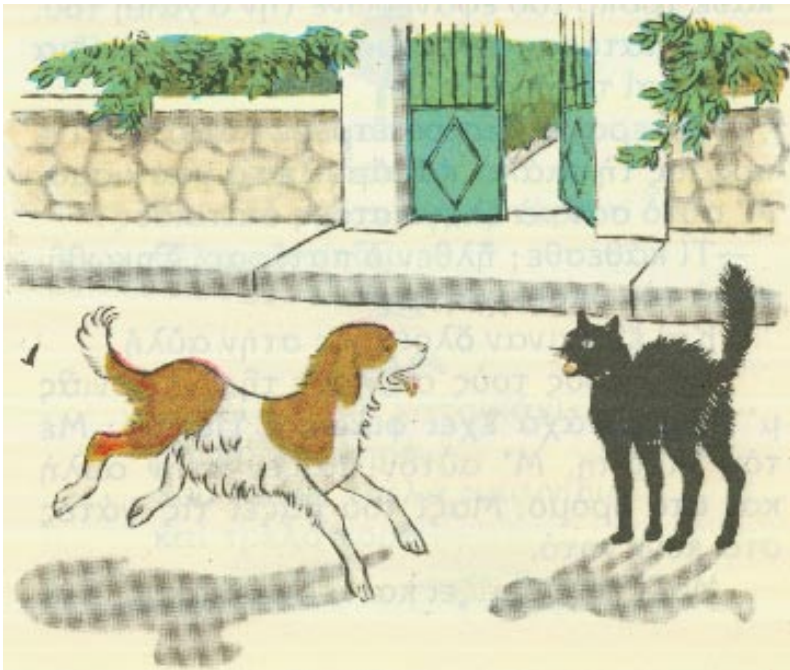
Μ' αὐτὸ σὰν νὰ ἔλεγε στοὺς σπιτικούς :

- Τί κάθεσθε; ἦλθεν ὁ πατέρας. Σηκωθῆτε
νὰ τὸν ὑποδεχθῆτε.

Καὶ ἔβγαιναν ὅλοι τότε στὴν αὐλή.

Ἄπ' ὅλους τοὺς σκύλους τῆς γειτονιάς μ' ἓνα
μονάχα ἔχει φιλίες ὁ Πιστός. Μὲ τὸν Ἀράπη.
Μ' αὐτὸν παίξει στὴν αὐλή καὶ στὸ δρόμο.
Μαζί του βάζει τίς γάτες στὸ κυνηγητό.

Μαζί τους παίξει καὶ ὁ Γιωργάκης. Καὶ
πόσες ὁμορφες ὄρες δὲν περνᾷ ὁ Γιωργάγάκης

μέ τόν Πιστό καί μέ τόν Ἀράπη!

Τήν νύχτα, ὅταν ὅλοι μέσα στό σπίτι κοιμοῦνται, τὸ σκυλάκι μένει ἀγρυπνο. Γυρίζει στή σκάλα, στήν αὐλή, στό περιβόλι. Μὲ τὸν παραμικρὸ θόρυβο ἀρχίζει τὸ γαύγισμα. Δὲν ἀφήνει κανέναν νὰ πλησιάσῃ. Μὲ τὸ γαύγισμά του σὰν νὰ λέγῃ:

- Δὲν μπορεῖ νὰ μπῆ κανένας ξένος μέσα σ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ σπίτι. Τὸ φυλάγω ἐγώ, ὁ Πιστός. Ἐγὼ εἶμαι ὁ φύλακάς του.

27. Τὸ σκυλλί.

Κάθε νύχτα στήν αὐλή,
γάβου - γάβου τὸ σκυλι
δός του καὶ γαυγίζει.
Τοῦ σπιτιοῦ ἐδῶ αὐτὸς
εἶναι φύλακας πιστός.
Ποιός δὲν τὸν γνωρίζει;

Ἄψηλά τ' ἀφεντικὰ
κοιμηθῆκανε γλυκά,
πέρασεν ἡ ὥρα.
Τὸ γνωρίζει τὸ σκυλι

και φωνάζε απ' τήν αὐλή
γάβου - γάβου τώρα.

Γιὰ νὰ ξέρουν οἱ κακοί,
ποῦ γυρνοῦν ἐδῶ κι ἐκεῖ,
κάτι νὰ σουφρώσουν,
πῶς, σὰν ἔμπουν στὴν αὐλή,
θὰ τοὺς πιάσῃ τὸ σκυλι
καὶ δὲν θὰ γλυτώσουν!

Γεώργιος Βιζυηνός

28. Ἕνας μικρός, ποῦ δὲν φοβᾶται.

Μιὰ νύκτα σκοτεινή, ὁ γέρο - Μᾶρκος
ὁ κτίστης, ἐπήγαινε σπίτι του. Στὸ δρόμο
ἀντάμωσε ἕνα παιδάκι. Μέσα στὸ σκοτάδι τῆς
νύκτας δὲν τὸ ἐγνώρισε. Τὸ παιδάκι ἐγνώρισε
τὸ γέρο-Μᾶρκο καὶ τὸν ἐχαιρέτισε :

- Καλησπέρα, παππού!
- Καλησπέρα, παιδί μου. Ποιός εἶσαι; ἐξήγησε
νὰ μάθῃ ὁ Μᾶρκος.
- Εἶμαι ὁ Τάσος τοῦ Αὐγέρη, ποῦ μᾶς ἐκτίσες
τὸν αὐλόγυρο. Δὲν μ' ἐγνώρισες ἀκόμα; Δὲν μὲ

ἐδυμήθηκες;

- Ἄς εἶσαι καλά, παιδάκι μου, εἶπεν ὁ Μᾶρκος. Τὰ μάτια μου δὲν βλέπουν τὴν νύκτα, σὰν τὰ δικά σου, καὶ δὲν σ' ἐγνώρισα. Ποῦ πηγαίνεις τέτοια ὥρα;

- Πηγαίνω ν' ἀγοράσω ζάχαρι καὶ ρύζι, ἀποκρίθηκεν ὁ μικρός. Μ' ἔστειλαν ἀπὸ τὸ σπίτι.

- Καὶ δὲν φοβᾶσαι τέτοια ὥρα στὸ δρόμο μονάχος;

- Γιατί νὰ φοβηθῶ; Ἐγώ, ὅπου μὲ στέλνουν δὲν φοβοῦμαι, εἶπε ξέθαυρα ὁ Τάσος. Κάνω τὴν προσευχή μου καὶ μὲ φυλάγει ὁ φύλακας ἄγγελος.

- Καλὰ κάνεις, ἀγόρι μου, ποὺ κάνεις τὴν προσευχή σου καὶ δὲν φοβᾶσαι. Ἄφοβος νὰ εἶσαι πάντοτε. Ἐσὺ θὰ γίνῃς καὶ στρατιώτης καλός, ποὺ εἶσαι ἄφοβος.

Ὁ παπποὺς μὲ τὸν Τάσο ἐπερπάτησαν μιλῶντας μαζί, ὡς ἐκεῖ, ποὺ ἐχώριζεν ὁ δρόμος. Ὁ γέρο - Μᾶρκος τότε ἔστριψε δεξιὰ καὶ ὁ Τάσος ἀριστερά, γιὰ νὰ πάῃ στὸ παντοπωλεῖο.

- Καληνύκτα, παππού! ἐφώναξεν ὁ Τάσος

τὴν στιγμή, πὸ ἐχωρίσθησαν.

- Καληνύκτα, ἀγοράκι μου! ἀποκρίθηκε ὁ γέρο - Μᾶρκος, κατευχαριστημένος ἀπὸ τὴν συντροφιά τοῦ μικροῦ. Νὰ πῆς χαιρετίσματα στὸν πατέρα σου.

29. Παιδικὴ ἀφοβία.

Γιατί, γιατί νὰ φοβηθῶ,
σὰν ἔμεινα μονάχο;
Σύντροφ' ὁ Πλάστης ἀγαθὸ
δὲν μοῦ ἔδωσε γιὰ νὰ ἔχω
τὸν φύλακ' ἄγγελό μου;

Κι ἂν τύχη κ' εἶναι σκοτεινά,
ἢ νύκτα ἢ ἐρημιά,
γιατί κακὴ νὰ μοῦ περνᾷ
ἀνόητ' ὑποψία
ἀπὸ τὸ λογισμό μου;

Καὶ στὸ σκοτάδι καὶ στὸ φῶς
τοῦ κόσμου ἐδῶ κάτου,
ὁ φύλαξ ἄγγελος κρυφός,
μὲ τὰ γλυκὰ φτερά του
ἀόρατος μᾶς σκέπει.

Κι ἀφοῦ ὁ Πλάστης ὁ καλὸς
παντοῦ μᾶς προστατεύει,
εἶναι μωρὸς κι εἶναι τρελὸς
ἐκεῖνος ποὺ πιστεύει,
πὼς νὰ φοβᾶται πρέπει.

Γεώργιος Βιζυινὸς

30. Τὰ χελιδόνια φεύγουν.

Τὸ καλοκαίρι ἐκόντευε νὰ τελειώσῃ. Μιὰ μεγάλη χελιδόνα εἶπε τότε μιὰ ἡμέρα στὸ χελιδονάκι, τὸ παιδάκι τῆς:

- Μικρό μου, θὰ φύγωμε, θὰ πᾶμε ταξίδι μακρινό. Σὲ λίγες ἡμέρες θὰ ξεκινήσωμε.

- Μὰ γιατί θὰ φύγωμε, μητέρα; Δὲν εἶναι ὠραία ἐδῶ; Ἐδῶ κανένας δὲν μᾶς πειράζει. Τὰ παιδάκια μᾶς ἀγαποῦν. Δὲν χαλοῦν τὴν φωλίτσα μας. Ἐδῶ εὐρίσκομε καὶ μυιγίτσες καὶ κουνούπια καὶ τρῶμε. Γιατί νὰ φύγωμε;

- Ἀργότερα, παιδάκι μου, ἐδῶ θ' ἀρχίσουν παγωνιές καὶ χιόνια. Τὰ κουνούπια καὶ οἱ μυῖγες θὰ χαθοῦν. Ἄν μείνωμε, θὰ πεθάνωμε ἀπὸ τὸ κρύο καὶ ἀπὸ τὴν πείνα.

Ἐδῶ θὰ γυρίσωμε πάλι τὴν ἀνοιξι.

Σὲ λίγες ἡμέρες τὰ χελιδόνια ἐμαζεύτηκαν στὴν ἐξοχή. Ἐκάθισαν ἐπάνω στὰ τηλεγραφικὰ σύρματα. Ἐνα δυνατὸ χελιδόνι, ποῦ ἦταν ὁ ἀρχηγός τους, τοὺς εἶπε:

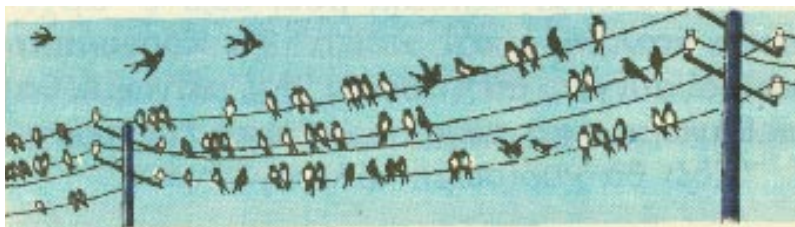
- Ἀκοῦστέ με, ἀδέλφια. Τώρα, ποῦ θὰ φύγωμε, ἔχομε ταξίδι μακρινό, ἔχομε νὰ περάσωμε πλατεία θάλασσα. Ἀλλὰ μὴ

φοβάσθε. Ἐμπρὸς καὶ πίσω θὰ πηγαίνουν τὰ
χελιδόνια τὰ δυνατά. Στὴ μέση τὰ ἀδύνατα.
Ἄν κανένα κουρασθῆ, θὰ τὸ πάρουν στὴ ράχι
τους τὰ δυνατά. Μπορεῖ νὰ εὐρεθῆ καὶ κανένα
πλοῖο.

Τὸ ξεκίνημα ἔγινε τὴν νύκτα. Τότε ποὺ τὰ
γεράκια καὶ οἱ ἀετοὶ κοιμούνται.

Τὸ πρωὶ τὰ παιδάκια, σὰν δὲν εἶδαν χελιδόνια,
ἐλυπήθησαν. Ἐκατάλαβαν, πὼς ἔφυγαν καὶ τὰ
εὐχήθηκαν:

- Καλὸ ταξίδι, ἀγαπημένα μας πουλιά. Τὴν
ἄνοιξι πάλι νὰ κοπιάσετε. Οἱ φωλίτσες σας θὰ
μείνουν ἀπείρακτες. Στὸ καλὸ νὰ πᾶτε! Στὸ
καλό!

31. Βοήθεια! Ἐκουρασθῆκαμε!

Στὴν ἀρχή, πού ἐξεκίνησαν τὰ χελιδόνια, τὰ πράγματα ἐπήγαιναν καλά. Ὅλα ἐπετοῦσαν μὲ ὄρεξι. Ὅλα ἀκολουθοῦσαν τὸν ἀρχηγό τους, πού ἤξερε καλά τὸ δρόμο. Κανένα δὲν ἤθελε νὰ μένη πίσω.

Μὰ ὅταν ἐπέταξαν ἀρκετά, μερικά ἄρχισαν νὰ κουράζονται.

- Τσιρ τσίπλ! εἰδοποίησαν τὸν ἀρχηγό. Βοήθεια! ἐκουρασθήκαμε, εἶπαν.

Ἐκεῖνος ἐτέντωσε καλά τὰ μάτια του καὶ ἐκοίταξε παντοῦ. Κάτω ἦταν ἀτέλειωτη θάλασσα. Πέρα, μακριὰ στὸ βάθος, ἀνέβαινε πρὸς τὸν οὐρανὸ, μαῦρος καπνός. Ὁ ἀρχηγὸς ἐχάρηκε,

- Τσιβίιιιπ! ἐφώνησε δυνατά. Τυχεροὶ εἴμεθα!

Ἐκεῖ μακριὰ ταξιδεύει πλοῖο, θὰ καθίσετε ἐπάνω του καὶ θὰ ξεκουρασθῆτε ὅσο θέλετε.

- Τσιίβ, εἶπαν μερικά χελιδόνια. Δὲν βαστοῦμε νὰ φθάσωμε ὡς ἐκεῖ. Εἴμεθα πολὺ κουρασμένα!

- Τσιβίιτ! ἐφώναξε τότε ὁ ἀρχηγός. Ἄν εἶναι ἔτσι, πλησιάστε τότε στὰ μεγάλα ἐκεῖνα πουλιά, πὺ πετοῦν μαζί μας.

Ἦσαν πελαργοὶ καὶ ἀγριόχηνες. Μόλις εἶδαν τὰ χελιδονάκια νὰ πλησιάζουν, ἐκατάλαβαν καὶ τὰ ἐπῆραν στὴ ράχι τους.

Τί καλωσύνη, πὺ εἶχαν οἱ καημένοι οἱ πελαργοί! Καὶ μὲ τί προθυμία τὰ ἐδέχθηκαν ἐπάνω τους οἱ ἀγριόχηνες!

- Ἀναπαυθῆτε καλά, τοὺς ἔλεγαν. Ἐμεῖς δὲν κουραζόμεθα. Τὰ φτερά μας εἶναι δυνατά. Ἀντέχουν στὰ ταξίδια. Ἡμέρες νὰ πετοῦμε δὲν μᾶς νοιάζει.

Σπουδαῖο ἦταν αὐτὸ τὸ ξεκούρασμα. Πόσο καλὸ ἔκαμε στὰ καημένα τὰ χελιδόνια! Τὰ ἄλλα, πὺ εἶχαν κουρασθῆ λιγώτερο, ἐπετοῦσαν, γιὰ ν' ἀνεβοῦν ἐπάνω στὸ πλοῖο, πὺ εἶχεν ἰδεῖ στὸ βάθος ὁ ἀρχηγός.

32. Στὸ πλοῖο τοῦ Καπετὰν Νικόλα.

Τὸ πλοῖο ἐκεῖνο ἦταν ἐμπορικό, τοῦ καπετὰν Νικόλα. Ἐπήγαινε πρὸς τὸ μέρος, πού ἐταξίδευαν καὶ τὰ χελιδόνια. Ὁ καπετάνιος, ἅμα τὰ εἶδε, ἐκατάλαβε καὶ εἶπε:

- Ἐκουράσθησαν τὰ καημένα τὰ χελιδόνια. Ἄς μὴν τρέχω τόσο πολύ, γιὰ νὰ μὲ φθάσουν πιὸ γρήγορα.

Παλιὸς θαλασσινός, ὁ καπετὰν Νικόλας, εἶχε πολλές φορές δεχθῆ χελιδόνια στὸ πλοῖό του. Σὲ λίγο ἐγέμισε τὸ κατάστρωμα ἀπὸ πουλιά. Μέσα στὸ πλοῖο ἦταν καὶ ἓνα μικρὸ ναυτάκι, ὁ Ἄντωνάκης. Πόσο ἐχάρηκε, σὰν εἶδε τὰ χελιδόνια! Ἄν μποροῦσε, θὰ τὰ ἐχάιδευε ὅλα.

Στὸ πλοῖο εἶχαν καὶ ἓνα μαῦρο σκύλο. Εἶχαν καὶ πέντε - ἕξι γάτους.

- Κλείστε τὰ ζῶα γρήγορα κάτω στὸ ἀμπάρι, εἶπε στοὺς ναῦτες ὁ καπετάνιος. Δὲν θέλω νὰ μοῦ τρομάξουν τὰ χελιδόνια. Οἱ γάτες μάλιστα μποροῦν νὰ ἀρπάξουν καὶ κανένα.

Πόσο ἤσυχα ἐκάθισαν τὰ καημένα τὰ πουλιά! Καὶ τί μεγάλη ἐμπιστοσύνη ἔδειχναν

στοὺς ναῦτες καὶ στὸν καπετὰν Νικόλα!

Μιὰ ὁλόκληρη ἡμέρα καὶ μιὰ νύκτα ἔταξίδευε τὸ πλοῖο πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο. Ὅλες αὐτὲς τὶς ὥρες, ἦταν γεμᾶτο ἀπὸ πουλιά. Ἄλλα ἔρχονταν, ἄλλα ἔφευγαν. Ὅσα ἐξεκουράζονταν, κάπου - κάπου, ἐσῆκωναν τὸ κεφάλάκι τους καὶ ἔβλεπαν πρὸς τὸν οὐρανό. Ἐκοίταζαν νὰ ἰδοῦν ποῦ εἶναι οἱ ἄλλοι σύντροφοί τους. Τὸ ναυτάκι, ὁ Ἄντωνάκης, ἐλυπόταν γιὰ ἓνα πρᾶγμα. Τὸ εἶπε μάλιστα καὶ στὸν καπετάνιο.

- Τὰ χελιδόνια εἶναι νηστικά, καπετάνιε. Δὲν διατάζετε νὰ τοὺς ρίξωμε σιτάρι καὶ ψίχουλα γιὰ νὰ φᾶνε;

- Θὰ τὸ ἔκαμνα, Ἄντωνάκη, ἀλλὰ τὰ χελιδόνια, παιδί μου, δὲν τρώγουν σπόρους καὶ ψίχουλα. Θέλουν μυῖγες, σκουλήκια, κουνούπια. Ἐμεῖς ἐδῶ τέτοια δὲν ἔχομε. Ἄλλὰ δὲν πειράζει. Τὸ ταξίδι κοντεύει νὰ τελειώσῃ καὶ ἔτσι τώρα, ποῦ θὰ φθάσουν στὸ μέρος τους, ἄς φᾶνε ἐκεῖ ὅ,τι θέλουν.

33. Φύγανε τὰ χελιδόνια.

Φύγανε τὰ χελιδόνια,
ἄδειες οἱ φωλιές,
δὲν λαλοῦνε πιά τ' ἀηδόνια
στὶς τριανταφύλλιές.

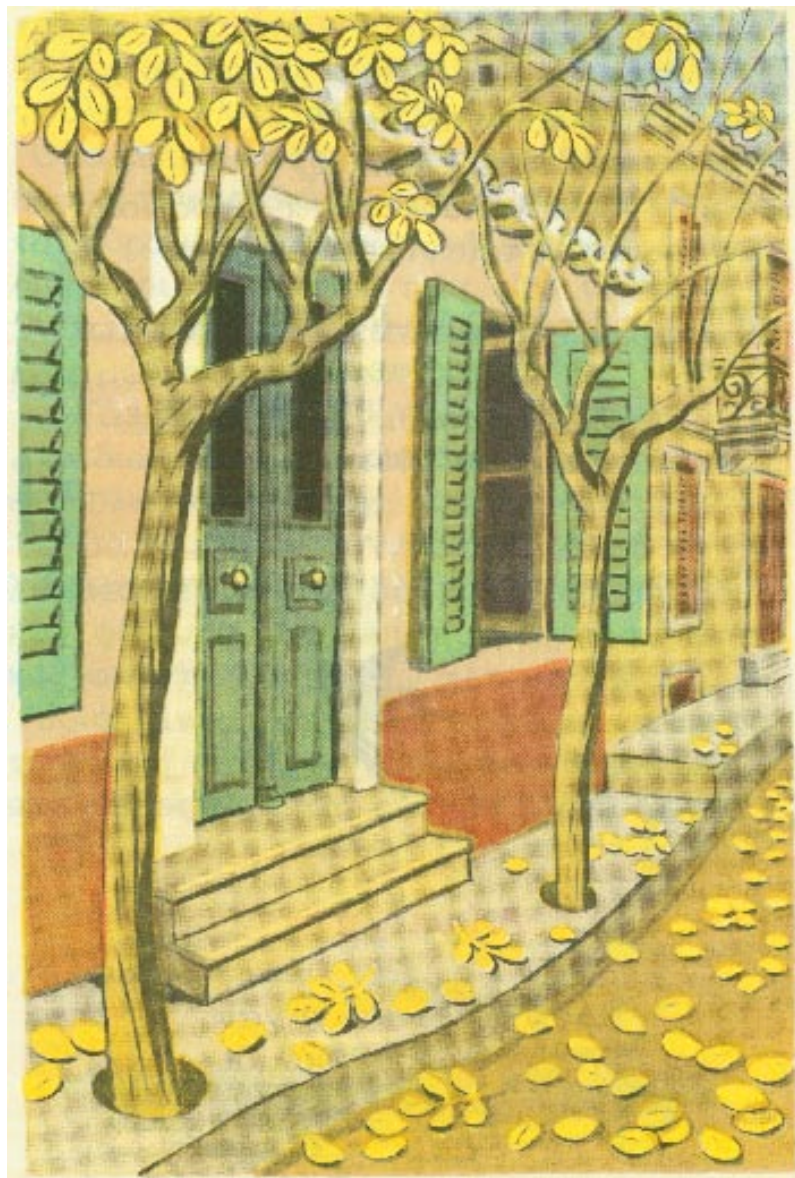
Στὸ καλό, νὰ ξαναρθῆτε,
πρόσχαρα πουλιά,
καὶ ἄγγιχτη θὰ ξαναβρῆτε
τὴν παλιὰ φωλιά.

Μέλισσα

Αἶνιγμα

Ἀπὸ πάνω σὰν τηγάνι.
Ἀπὸ πίσω σὰν ψαλίδι.
Ἀπὸ κάτω σὰν βαμβάκι.
Τί εἶναι;

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Πότε συννεφιάς, πότε βροχές, ολόχρυσες
λιακάδες...

«Κάστανα ζεστά!» θὰ διαλαλοῦν οἱ
καστανᾶδες

καὶ θ' ἀρχίσουν τὰ μαθήματά μας πάλι.

Τὸ φθινόπωρο σιγὰ - σιγὰ προβάλλει...

Στ. Μπολέτης

34. Στὸ περιβόλι τοῦ θείου.

Μιὰ ἡμέρα φθινοπωρινή, ὁ Τάσος μὲ τὸ
Θύμιο κατέβηκαν στὸν κάμπο. Ἐκεῖ ἦταν τὸ
περιβόλι καὶ τ' ἀμπέλι τοῦ θείου τους.

Τὰ δένδρα καταφορτωμένα ἐλύγιζαν ἀπὸ
ὀπωρικά. Περισσότερος ὁ καρπὸς καὶ λιγώτερα
τὰ φύλλα.

Ὁ θεῖος ἦταν ἐκείνη τὴν ὥρα μὲ τὸν Κοσμᾶ,
τὸν μανάβη, ποὺ εἶχεν ἔλθει ν' ἀγοράσῃ
σταφύλια. Ἐδέχθηκε τοὺς ἀνεψιούς μὲ χαρά.

- Ἐλᾶτε, παιδιά μου. Σκαρφαλώστε στὰ
δένδρα καὶ φᾶτε. Ἀγλάδια, μῆλα, δαμάσκηνα.
Ἐχομε ἀπ' ὅλα. Ὅτι θέλει ἡ ψυχὴ σας.

Ὁ Τάσος ἐτράβηξε σὲ μιὰ φουντωτὴ μηλιά.
Ἔτρωγε καὶ δὲν ἐχόρταινε. Εὐωδιάζαν ἐκεῖνοι
οἱ καρποί. Τί γλύκα! Τί νοστιμάδα!

Ὁ Θύμιος ἐπροτίμησε μιὰ δαμασκηλιά. Εἶχε
κι ἓνα καλαδάκι καὶ ἐμάζευε. Ἐνα στὸ καλάδι,
ἄλλο στὸ στόμα.

Ὁ θεῖος ἐχαιρόταν μὲ τὴν ὄρεξι, πού εἶχαν
τὰ παιδιά.

Ὅταν κατέβηκαν ἀπὸ τὰ δένδρα, τοὺς
ἔδωσε ἀπὸ ἓνα καλάδι κι ἀπὸ ἓνα μαχαίρι
καὶ τὰ ἐπῆγε στὸ ἀμπέλι. Οἱ κληματόβεργες
ἐλυγοῦσαν. Σαββατιανά, ροδίτες, μοσχᾶτα, ὅλα
γλυκύτατα. Οἱ ρῶγες χονδρὲς σὰν κορόμηλα.

- Εὐλογημένος καρπός, εἶπεν ὁ θεῖος. Τρία
πράγματα εὐλόγησεν ὁ Θεός: τὸν σῖτον, τὸν
οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον.

Τὴν ὥρα, πού ἔλεγαν αὐτά, λίγο πιὸ πέρα,
μιὰ γριούλα, ἡ κυρὰ Ξενιά, ἐκουβέντιαζε. Τὰ
εἶχε βάλει μὲ τὰ σπουργίτια. Ἐκουβέντιαζε μαζί
των, σὰν νὰ εἶχε μπροστά της ἀνδρώπους.

- Καλέ, δὲν πᾶτε στὶς συκές; Τί ἔρχεσθε καὶ
τρῶτε τὰ δικά μου τὰ σῦκα, πού ἠλιάζω;

Ἡ καημένη εἶχεν ἀπλωμένα μερικὰ σῦκα

στις καλαμωτές και τὰ σπουργίτια τῆς τὰ ἔτρωγαν.

- Τὸ μερίδιό των παίρνουν, κυρὰ - Ξενιά μου, τῆς ἐφώναξε γελῶντας ὁ θεῖος. Τὰ ἡμεροδούλια των. Μᾶς καθαρίζουν τὰ δένδρα ἀπὸ τὰ ζουζούνια και τὶς κάμπιες. Γιὰ πληρωμὴ δὲν πρέπει νὰ τὰ ἀφήνωμε νὰ τρώγουν;

Τὴν ὥρα ἐκείνη τὰ παιδιὰ ἄρχισαν νὰ

τραγουδοῦν ἓνα τραγούδι γιὰ τὰ σπουργίτια.

35. Τὸ τσιριτρό.

Σὲ μιὰ ρώγα ἀπὸ σταφύλι
ἔπεσαν ὀκτὼ σπουργίτες
καὶ τρωγόπιναν οἱ φίλοι.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Ἐκτυπούσανε τὶς μύτες
καὶ κουνούσαν τὶς οὐρὲς
κι εἶχαν γέλια καὶ χαρὲς.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Πώπω πώπω σὲ μιὰ ρώγα
φαγοπότι καὶ φωνη!
τὴν ἀφῆκαν ἀδειανή.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Καὶ μεθύσαν κι ὀλημέρα
πᾶνε δῶθε. πᾶνε πέρα,

τραγουδῶντας στὸν ἀέρα.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

36. Στὸ ἀμπέλι.

Ἵστερα προχώρησαν στ' ἀμπέλι. Τὰ παιδιά μὲ τὰ καλάδια καὶ μὲ τὰ μαχαίρια ἄρχισαν νὰ κόβουν.

- Ροδίτες πιὸ πολλούς, παιδιά, νὰ κόβετε, Αὐτοὶ εἶναι πιὸ ὄριμοι, εἶπεν ὁ θεῖος. Οἱ φράουλες καὶ οἱ σιδερίτες ἀκόμα βαστοῦν, δὲν ὠρίμασαν καλά.

Ὅπως ἔκοβαν, φρούτ! ἐπετοῦσαν ἀπὸ τὶς ρίζες τσίγλες καὶ σπουργίτια. Κάπου-κάπου ἐξετρύπωνε καὶ κανέννας κότσυφας.

- Βόσκουν, τὰ καημένα, ἔλεγεν ὁ θεῖος. Ἄς εἶναι καρπὸς καὶ ἄς τρώγουν κι αὐτά.

Σὲ λίγο τὸ μάζεμμα τῶν σταφυλιῶν ἐτελείωσε. Οἱ κόφες ἐγέμισαν καὶ ἐζυγίσθησαν. Ὁ Τάσος καὶ ὁ Θύμιος ἔκαμαν τὸ λογαριασμό. Ὁ Κοσμᾶς, ὁ μανάβης, ἐπλήρωσε καὶ ἐφόρτωσε.

- Σὲ καλὴ μεριὰ τὰ χρήματα, κύρ - Χρῖστο,

εἶπεν, ὅταν ἔφευγε.

- Κι ἐσὺ καλὰ κέρδη, ἦταν ἡ ἀπάντησι τοῦ Θείου.

Κοντὰ στὸ ἀμπέλι τοῦ θείου, κάτω ἀπὸ ἓνα πλατάνι, ἔβγαινε νερὸ δροσερό. Ὁ Θύμιος μὲ τὸν Τάσο ἐδίψασαν κι ἐπῆγαν νὰ πιοῦν.

- Παιδιά, προσοχή, Ἐκεῖ πηγαίνουν πολλές μέλισσες. Νὰ μὴ τις πειράξετε. Θὰ σᾶς ριχθοῦν, εἶπεν ὁ θείος.

Αὐτὸ τοὺς τὸ εἶπε, γιατί ὁ Θύμιος συχνὰ

τις ἐπείραζε. Ὄταν ἔβλεπε μέλισσες, ἐννοοῦσε
σώνει καὶ καλὰ νὰ τις κυνηγᾶ.

37. Τὸ φθινόπωρο.

Χειμώνιασε καὶ φεύγουν τὰ πουλιά,
γοργὰ ὁ πελαργὸς τὰ πελαγώνει,
κι ἡ φλύαρη χελιδονοφωλιά
χορτάριασε παντέρημη καὶ μόνη.

Τοῦ σπίνου χάθηκε ἡ γλυκεῖα λαλιά,
φοβήθηκε ὁ μελισσοουργὸς τὸ χιόνι,
κι ἡ σουσουράδα κάτω στήν ἀκρογιαλιά
δὲν τρέχει, δὲν πηδᾶ δὲν καμαρώνει.

Στῆς λυγαριᾶς τ' ὀλόξερο κλαδί,
τοῦ φθινοπώρου φτωχικὸ παιδί,
ὁ καλογιάννος πρόσχαρος προβάλλει.

Μὲ λόγια ταπεινὰ καὶ σιγανά,
μικρὸς προφήτης φτερωτός, μηνᾶ

τὴν Ἄνοιξι, ποὺ θὰ γυρίσῃ πάλι.

Γεώργιος Δροσίνης

38. Ἡ βροχούλα.

Τίχ! τάχ! στὸ πλακόστρωτο. Τίχ! τάχ! ἐπάνω
στὰ κεραμίδια. Εἶναι ἡ βροχούλα, ποὺ πέφτει
σιγανή, τραγουδιστή. Πολλές σταλαγματιές
κτυποῦν τὸ παράθυρο, ποὺ εἶναι ἡ Φωτούλα.

- Ἦλθαμε, Φωτούλα, νὰ σὲ χαιρετίσωμε.
Πᾶνε πιά οἱ ζέστες τοῦ καλοκαιριοῦ. Ἐφθασε
τὸ φθινόπωρο. Θὰ φυσᾷ ἄερας. Ὁ οὐρανὸς θὰ
συννεφιάζῃ, θὰ βρέχῃ συχνά. Τὰ φύλλα τῶν
δένδρων θὰ κιτρινίσουν καὶ θὰ πέσουν στὴ γῆ.
Ὅπως θὰ πηγαίνῃς στὸ σχολεῖο, θὰ βρέχεται
τὸ φορεματάκι σου.

Αὐτὰ λέγει ἡ βροχὴ στὴ Φωτούλα, ποὺ εἶναι
δυσανεστημένη, ποὺ βρέχει. Πῶς θὰ ἤθελε νὰ
εἶναι πάντοτε καλοκαίρι! Νὰ μὴ συννεφιάζῃ!
Νὰ μὴ βρέχῃ ποτέ!

Ὁ μπάριμπα - Σπύρος ὅμως, ὁ γείτονάς τους,
σκέπτεται ἄλλοιῶτικα. Βλέπει τὴ βροχούλα
καὶ τρίβει τὰ χέρια του ἀπὸ χαρά. Καὶ ὅσο πιὸ

πολὺ ἢ βροχὴ δυναμώνει, ἄλλο τόσο αὐτὸς χαίρεται.

- Στέφανε! λέγει στὸ γυιό του. Στὴν ὥρα τῆς ἤλθε, παιδί μου, ἡ βροχὴ. Ἦλθε γιὰ νὰ δουλέψωμε τὰ χωράφια μας καὶ νὰ τὰ σπείρωμε. Δοξασμένος ἄς εἶναι ὁ ἅγιος Θεός. Ὅλα τὰ δίνει μὲ τὴ σειρά τους. Ἐμεῖς μονάχα εἴμεθα ἀνυπόμονοι. Νὰ ἔχρησῆτοίμα τὰ σύνεργα. Αὐριο θ' ἀρχίσωμε χωράφι.

39. Ψιχαλίζει.

Ψιχαλίζει! ψιχαλίζει
στὴ μικρὴ μας τὴν αὐλή...
Τὸ φθινόπωρο ἀρχίζει,
τ' ἀγαπῶ πολὺ, πολὺ.

Τὸ ἔχω μέσα στὴν καρδιά μου
καὶ πετάω ἀπ' τὴ χαρά,
νὰ μαζεύω στὴν ποδιά μου
φύλλα κίτρινα, ξερά.

Θέ μου, ὅταν πιάνῃ μπόρα,
τὰ παιδάκια τὰ πτωχὰ

καὶ τὰ σπουργιτάκια τῶρα
μὴν τ' ἀφήνης μοναχά.

Κι ἔτσι, ὅταν ψιχαλίζη
στὴ μικρὴ μας τὴν αὐλή,
τὸ φθινόπωρο, πὺ ἀρχίζει,
θὰ μ' ἀρέσῃ πιὸ πολὺ.

Ἰωσήφ Κυπριανός

40. Τὸ ὄργωμα.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα οἱ γεωργοὶ ἐπῆγαν στὰ χωράφια τους. Ἐπῆγαν γιὰ νὰ ὀργώσουν. Τραγουδοῦν χαρούμενοι. Ὁ μπάρμπα-Σπύρος μὲ τὸ Στέφανο ἐπῆγαν ἀπὸ τοὺς πρώτους.

Τὰ δύο τους βόδια ξεκούραστα σύρουν τὸ ἀλέτρι. Τὸ ὑνὶ σχίζει τὴ γῆ βαδιά. Τὸ χῶμα ἀνασηκώνεται. Τὸ χωράφι παίρνει ἄλλη ὄψη τώρα, πὺ ὀργώνεται.

- Ὡώ! Μελῆ. Ὡώ! Κανέλλη, ἀκούεται ὁ Στέφανος.

Στὸ μπάρμπα-Σπύρο ἀρέσει αὐτὴ ἡ φωνή. Τοῦ φαίνεται σὰν τραγούδι. Νέος ὄργωνε ὁ ἴδιος. Τώρα, πὺ ἐγέραςε, ὀργώνει ὁ Στέφανος. Ὁ Στέφανος εἶναι παιδὶ ὑπάκουο, ἀγαπάει τὴ δουλειά. Τὰ βόδια τὰ προσέχει. Βουκέντρα δὲν μεταχειρίζεται. Δὲν θέλει νὰ κάμη τὰ ζῶά του νὰ πονοῦν. Τὰ χωράφια τὰ ἔχει καλοπεριποιημένα.

- Ἄν ἔκανε, πατέρα, λίγες ἡμέρες γλυκειές, ὅπως σήμερα, θὰ ἐτελειώναμε τὰ ὀργώματα. Ἰστερα θ' ἀρχίζαμε τὴ σπορά, λέγει ὁ Στέφανος.

Καὶ χαίρεται, πὺ βλέπει τὶς αὐλακιῆς νὰ πληθαίνουν.

- Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, ὅλα θὰ γίνουν, παιδί μου.

Ἄνάμεσα στὰ βᾶτα ἐκείνη τὴν ὥρα ἓνα παιδί ψάχνει γιὰ μανιτάρια. Εἶναι ὁ Γιαννάκης. Παιδί ὀρφανό. Κάπου-κάπου, φωνάζει σὰν τὸ Στέφανο.

- ὦ! Μελῆ. ὦ! Κανέλλη.

Ὁ γέρο - Σπύρος ἐφώνησε τὸ Γιαννάκη κοντά του.

- Ἄσχημα κάνεις, παιδί μου, νὰ γυρίζης στὶς ἐρημιῆς γιὰ μανιτάρια. Πρέπει νὰ μάθης γράμματα. Ὅσο γιὰ τὰ μανιτάρια, τὰ βρίσκεις, ὅποτε θέλεις.

Ὅταν ἐσήμανε ὁ ἐσπερινός, τὸ ὄργωμα ἐσταμάτησε. Ὁ μπάρμπα - Σπύρος καὶ ὁ Στέφανος ἔκαμαν τὸ σταυρό τους. Ὑστερα ἐκίνησαν γιὰ τὸ χωριό. Ὁ γέρος ἐπῆρε μαζί του καὶ τὸ Γιαννάκη. Σ' ὅλο τὸ δρόμο τὸν ἐσυμβούλευε σὰν παιδί του.

Ὁ Γιαννάκης ἀκούει τὰ λόγια ἐκεῖνα προσεκτικά. Ἀπὸ κανένα δὲν ἔχει ἀκούσει

τέτοια λόγια. Για μιὰ στιγμὴ βουρκώνουν τὰ μάτια του.

- Δὲν ἔχω βιβλίο, λέγει στὸ μπάρμπα Σπύρο. Πῶς θὰ πηγαίνω στὸ σχολεῖο;

- Αὐτὸ νὰ μὴ σὲ στενοχωρῇ. Βιβλίο, σάκκα καὶ ὅ,τι χρειάζεταιαι θὰ σοῦ τὰ ἀγοράσω, ἀπαντᾷ ὁ καλὸς γέροντας.

- Τότε θὰ πηγαίνω. Καὶ ἄλλη φορὰ δὲν θὰ ξαναφύγω ἀπὸ τὸ σχολεῖο.

Καὶ ὁ Γιαννάκης ἐτήρησε τὸ λόγο του. Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ μπάρμπα - Σπύρου ἐτελείωσε τὸ Δημοτικὸ.

41. Τὸ ἀλέτρι.

Ζευγαρωμένα, ταιριαστὰ
τὰ βόδια στὸ ζυγὸ,
μέσ' στὰ βαδιὰ τὰ μάτια τους
τὴ συλλογὴ τους κρύβουν.
Καὶ στὸ χωράφι τ' ἄσκαφτο
σέρνουν μὲ βῆμα ἀργό,
σέρνουν τὸ ἀλέτρι πίσω τους
καὶ κάπου κάπου σκύβουν.

Τὸ ὄνι χαράζει ἀκούραστα
τ' αὐλάκι τὸ θαθύ,
ξεσκάβοντας, τινάζοντας
τὴν πέτρα, τὸ κοτρώνι.
Κι ὁ ζευγολάτης ἄφωνος
τ' ἀλέτρι ἀκολουθεῖ
καὶ μὲ βουκέντρα σουβλερὴ
τὰ βόδια του κεντρώνει.

Εὐλογημένο τρεῖς φορές
τ' ἀλέτρι τὸ βαρὺ !
Εὐλογημένα τρεῖς φορές
τὰ βόδια, ὁ ζευγολάτης!
Κι εὐλογημένη τρεῖς φορές
ἡ γῆ πού, καρπερή, μὲ δίχως
βαρυγκόμεσι.
μας δίνει τὰ καλά της!

Ἰωάννης Πολέμης

42. Ἐορτάζει ἡ σημαία μας.

Τὸ σχολεῖο σήμερα ἐγένισε σημαιοῦλες.
Ἡ αὐλή, ἡ εἴσοδος, οἱ αἴθουσες, ὅλα εἶναι
σημαιοστολισμένα. Παντοῦ βλέπεις σημαῖες

τῆς ἑξηρᾶς καὶ σημαῖες τῆς θάλασσης. Εἶναι ἡ ἑορτὴ τῆς Σημαίας.

Ὁ δάσκαλος ἔχει τὰ παιδιά παρατεταγμένα στὸ προαύλιο τοῦ σχολείου. Ὁ σημαιοφόρος κρατεῖ τὴ σημαία καὶ ἐκεῖνα ἀκίνητα τὴ χαιρετοῦν. Αὐτὴ κυματίζει. Ἐπάνω τῆς λάμπει ὁ ἅγιος σταυρός. Ἐνας μαθητῆς, μὲ ὠραία φωνή, λέγει τὸ ποίημα τῆς Σημαίας.

Πάντα κι ὅπου σ' ἀντικρύζω
μὲ λαχτάρα σταματῶ
καὶ περήφανα δακρύζω,
ταπεινὰ σὲ χαιρετῶ.

Σὲ θωρῶ κι ἀναθαρρεύω
καὶ τὰ χέρια μου κτυπῶ.
Σὰν ἀγία σὲ λατρεύω,
σὰν μητέρα σ' ἀγαπῶ!

Ἰωάννης Πολέμης

Ἵστερα μιλεῖ γιὰ τὴ Σημαία ὁ δάσκαλος.
Μιλεῖ γιὰ τὸ γαλάζιο καὶ τὸ ἄσπρο τῆς
χρῶμα. Λέγει πὼς κυματίζει στὰ καράβια μας
δοξασμένη ἀπὸ θάλασσα σὲ θάλασσα.

- Ὄταν τὴ βλέπετε, παιδιά μου, εἶναι σὰν
νὰ βλέπετε τὴν Ἑλλάδα μας. Ὄπου τὴν
ἀντικρύζετε, νὰ τὴ χαιρετᾶτε μὲ εὐλάβεια.
Ὄταν μεγαλώσετε καὶ γίνετε στρατιῶτες, καὶ
τὴ ζωὴ σας νὰ θυσιάσετε γι' αὐτή.

Μὲ αὐτὰ τὰ ὠραῖα λόγια ἐτελείωσε τὴν
ὁμιλία του ὁ δάσκαλος τὴν ἡμέρα, ποὺ ἦταν ἡ
ἐορτὴ τῆς Σημαίας μας.

43. Ο σιδηρουργός.

Τὸ σιδηρουργεῖο τοῦ Μιχάλη εἶναι κοντὰ
στὴ μικρὴ πλατεῖα. Ἐκεῖ κοντὰ εἶναι καὶ
ὁ Γρηγόρης, ὁ ξυλουργός, καὶ ὁ μπάρμπα -

Σταμάτης, ο μπαλωματής.

Τί σιδερικά ἦταν ἐκεῖνα, πού εἶχε στοῦ μαγαζί του ὁ Μιχάλης! Ὑνιά, δικέλια, κλειδαριές, πέταλα, καρφιά. Ἔβλεπες ὅ,τι ἤθελες.

Μὲ τὸ σφυρὶ στοῦ χέρι ἐκτυποῦσεν ἓνα πυρωμένο σίδηρο ἐπάνω στοῦ ἀμόνι. Τὸν

έβοηθοῦσε καὶ ἓνα παιδί. Καὶ οἱ δύο τους ἦταν κατὰμαυροὶ ἀπὸ τὰ κάρβουνα.

- Σοῦ ἔφερα, κὺρ - Μιχάλη, τὸ ὑνὶ μας, τοῦ εἶπεν ὁ Χρόνης. Ἐστράβωσεν ἡ μύτη του, νὰ τὸ διορθώσης.

Ὁ Μιχάλης τὸ ἐπῆρε καὶ τὸ ἐκοίταξε.

- Ἄφησέ το, παιδί μου, καὶ θὰ τὸ διορθώσω. Σήμερα ὁμως καὶ αὔριο δὲν εὐκαιρῶ. Μεθαύριο θὰ εἶναι ἔτοιμο.

Ὁ Χρόνης ἐκοίταξε τὸ φουσερό. Τὴν ὥρα ἐκείνη ὁ βοηθὸς τοῦ Μιχάλη ἐτραβοῦσεν ἓνα σχοινὶ καὶ τὸ φουσερὸ ἐφυσοῦσε: φύκου! φύκου! Μὲ τὸ φύσημα ἡ φωτιά ἐδυνάμωνε καὶ τὸ σίδηρο ἐκοκκίνιζε.

Ὁ Χρόνης ἐκοίταξε καὶ τὰ μπράτσα τοῦ σιδερά. Τί δυνατὰ ποὺ ἦταν! Ἐπαρακολοῦθοῦσε πῶς ἐκτυποῦσε τὸ πυρωμένο σίδηρο ἐπάνω στὸ ἀμόνι καὶ πῶς ὕστερα ἀπὸ λίγο ἄρχιζε νὰ μαυρίζη. Τότε πάλι τὸ ξανάβαζε στὴ φωτιά.

Πόσο θὰ ἤθελε ὁ Χρόνης νὰ ἐτραβοῦσε καὶ αὐτὸς τὸ σχοινὶ καὶ νὰ κάνη μὲ τὸ φουσερὸ φύκου! φύκου!

Ἄπ' ἐκεῖ ὁ Χρόνης ἐπῆγε νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν

Γρηγόρη, τὸν ξυλουργό, γιὰ νὰ διορθώσῃ τὴν ἀποθήκη, μὰ ἐκεῖνος ἔλειπε.

Ὅταν ἐγύρισε σπίτι, μιλοῦσε ὅλο γιὰ τὸ σιδηρουργὸ καὶ γιὰ τὰ σιδερικά του.

- Ὁ Μιχάλης εἶναι πολὺ χρήσιμος γιὰ τὸ χωριό, παιδί μου, τοῦ εἶπεν ὁ πατέρας. Γιὰ σκέψου, ἂν ἔλειπε. Θὰ ἔπρεπε νὰ πᾶμε γιὰ τὸ παραμικρὸ στὴν πολιτεία. Καὶ εἶναι τεχνίτης πολὺ καλός. Ὅλα τὰ σιδερικά, πὺ χρειάζομεθα στὸ χωριό, αὐτὸς τὰ φτειάνει.

- Εἶδα δεμένα καὶ δὺ ἄλογα, πατέρα, ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ μαγαζί. Τί ἤθελαν ἐκεῖ;

- Τοῦ τὰ πηγαίνουν καὶ τὰ πεταλώνει, παιδί μου. Καὶ εἶναι ἄριστος καὶ στὸ πετάλωμα. Μόνος του φτειάχνει τὰ καρφιά, μόνος του τὰ πέταλα, μόνος του ὅλα.

- Εἶδα καὶ ἓναν τροχὸ πέτρινο.

- Τὸν ἔχει γιὰ τρόχισμα, παιδί μου. Τσεκούρια, μαχαίρια, κλαδευτήρια, ψαλίδια, ὅλα μπορεῖ νὰ τὰ τροχίσῃ.

Ὅταν σὲ λίγο ὁ Χρόνης ἔμεινε μόνος, ἐπῆρε τὸ τετράδιο καὶ ἐζωγράφησε τὸ Μιχάλη. Ἐζωγράφησε καὶ τὸ φυσερὸ καὶ τὸ ἀμόνι του.

44. Ὁ σιδεράς.

Τὰ μπράτσα του, γιὰ ἰδέστε,
γυαλίζουν μελανά.

Τὴ νύκτα, τὴν ἡμέρα,
σκυφτός, σφυροκοπᾶ,
δίχως νὰ παίρνη ἀνάσα,
στ' ἀμόνι του κτυπᾶ!

Τὰ οὐράνια δὲν τὰ ξέρει
ποτέ του γαλανά.

Τὴ φλόγα, τὸ σφυρί του,
θωρεῖ παντοτινά.

Τὴ νύκτα, τὴν ἡμέρα,
σκυφτός, σφυροκοπᾶ,
δίχως νὰ παίρνη ἀνάσα,
στ' ἀμόνι του κτυπᾶ.

Ἔχει παιδιά, γυναῖκα,
γι' αὐτοὺς τόσον καιρὸ
σιδερικὰ σκαρώνει
κάθε λογῆς σωρό.

Τὴ νύκτα, τὴν ἡμέρα,
σκυφτός, σφυροκοπᾶ,

δίχως νὰ παίρνη ἀνάσα,
στ' ἀμόνι του κτυπᾶ.

Τέλλος Ἄγρας

45. Ὁ Γρηγόρης ὁ ξυλουργός.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα τὸ πρωὶ ὁ Χρόνης ἐπῆγε στὸ ξυλουργεῖο τοῦ Γρηγόρη. Εὐτυχῶς ἦταν ἐκεῖ. Ἐπριόνιζε μιὰ σανίδα. Ὅλο τὸ πάτωμα ἦταν γεμάτο πριονίδια καὶ ροκανίδια σκορπισμένα. Σ' ἓνα μεγάλο τραπέζι, τὸν μπάγκο, ἦταν τὰ ἐργαλεῖα. Ἀπ' αὐτὰ ὁ Χρόνης ἄλλα ἤξερε καὶ ἄλλα δὲν ἤξερε. Εἶδε τὸ πριόνι, τὴν πλάνη, τὸ σκεπάρνι, τὴν τανάλια, τὸ καθένα στὴ θέση του.

Μερικὰ ἐργαλεῖα τοῦ ἐφάνηκαν περίεργα. Τὰ ἔβλεπε γιὰ πρώτη φορά. Δὲν μπορούσε νὰ καταλάβῃ σὲ τί τὰ ἐχρησιμοποιοῦσεν ὁ ξυλουργός. Ὅταν ἐκεῖνος ἐτελείωσε τὸ πριόνισμα, ὁ Χρόνης τοῦ εἶπε τὴν παραγγελία, πὺ εἶχε ἀπὸ τὸν πατέρα του: νὰ ἔλθῃ γιὰ νὰ διορθώσῃ τὴν ἀποθήκη.

- Δὲν μπορῶ, παιδί μου, οὔτε αὔριο οὔτε

μεθαύριο νὰ ἔλθω. Τὴν ἄλλη ἐβδομάδα θὰ εὐκαιρήσω.

- Ἔχουν λυγίσει τὰ ξύλα τῆς ἀποθήκης, κύρ-
Γρηγόρη, καὶ κοντεύουν νὰ σπάσουν μοῦ εἶπεν
ὁ πατέρας. Ὅσο μπορεῖς, ἔλα γρηγορότερα.
Εἶναι ἀνάγκη.

- Καταλαβαίνω, παιδί μου, ἀλλὰ τί νὰ
σᾶς κάμω. Ἔχω δουλειὰ ἄλλη, πιὸ βιαστική.
Μοῦ εἶναι ἀδύνατο νὰ τὴν ἀφήσω στὴ μέση.
Φτειάνω μιὰ σκεπή. Εἶναι φθινόπωρο καὶ
μπορεῖ νὰ βρέξει. Καὶ τότε δίχως σκεπή, τί θὰ
γίνη τὸ σπίτι;

Καί, παίρνοντας ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ ξύλα ἓνα
χάρακα, λέγει τοῦ Χρόνη :

- Καὶ τώρα, μιὰ ποὺ ἤλθες στὸ μαγαζί μου,
στάσου νὰ σοῦ δώσω κι ἓνα χάρακα, νὰ ριγώνης
τὰ τετράδιά σου. Εἶναι ἀπὸ ὀξύα. Δὲν στραβώνει.
Τέτοιον ἔχει καὶ ὁ γυιός μου ὁ Νικολός. Μοῦ
φαίνεται πὼς εἶσθε συμμαθηταί.

- Εἴμεθα καὶ φίλοι καὶ πολλὰς φορὲς
μελετοῦμε καὶ μαζὶ, ἐπρόσθεσεν ὁ Χρόνης.

- Νὰ μελετᾶτε, παιδί μου. Ἐμεῖς γιὰ σᾶς
κοπιᾶζομε. Φροντίστε νὰ μάθετε γράμματα,

για να γίνετε καλοί άνθρωποι.

Τὴν ἄλλη ἐβδομάδα ὁ Γρηγόρης ἐπῆγε καὶ διώρδωσε τὴν ἀποθήκη. Ἄν τὴν ἄφηναν μερικὲς ἡμέρες ἀκόμα, θὰ ἔπεφτε καὶ τὸ σπίτι τοῦ Χρόνη θὰ ἐπάδαινε μεγάλη ζημιὰ.

Πόσες τέτοιες ζημιὲς δὲν ἐπρολάβαινε ὁ καλὸς ξυλουργὸς στὸ χωριὸ μὲ τὴν τέχνη του!

46. Ὁ μπάρμπα - Σταμάτης.

Ἄλλημιὰ ἡμέρα ὁ Χρόνης ἔφερε τὰ παπούτσια του καὶ τὰ ἐμπάλωσε ὁ μπάριπα Σταμάτης.

Αὐτὸς εἶναι ἓνα συμπαθητικὸ γεροντάκι, ποὺ τὸν ἀγαποῦσαν ὅλοι στὸ χωριό.

Ἡ δουλειὰ του ἦταν νὰ διορθώνῃ παπούτσια. Γιὰ μαγαζάκι εἶχε τὸ ἀνοιγμα μιᾶς πόρτας. Αὐτὸ ἴσια-ἴσια μονάχα τὸν ἴδιο ἐχωροῦσε. Εἶχε καὶ ἓνα τραπεζάκι γεμᾶτο ἐργαλεῖα: Σφυριά, βελόνες, φαλτσέτες, καρφιά, ὅ,τι ἐχρειαζόταν γιὰ τὴ δουλειὰ του.

Πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμο εἶχε καλὸ ὑποδηματοποιεῖο Ἐκανε ἀρκετὴ δουλειά. Μὰ ὅταν ἦλθαν οἱ ἐχθροί, δὲν τοῦ ἄφησαν τίποτε. Καὶ ὅμως τὸ γεροντάκι δὲν ἔχασε τὸ θάρρος του.

- Ἄς εἶναι δοξασμένος ὁ Θεός, ποὺ εὐρέθηκε καὶ τούτη ἐδῶ ἢ τρυπίτσα καὶ βγάζω τὸ ψωμάκι μου, ἔλεγε συχνά.

Ὅταν τὰ παιδιὰ ἐπερνοῦσαν γιὰ τὸ σχολεῖο, ἐστέκονταν καὶ τὸν παρακολουθοῦσαν. Σκυμμένος ἐπάνω στὸ τραπεζάκι του, ἐκάρφωνε τακούνια, σόλες, ὅ,τι ἐτύχαινε. Ἄλλοτε ἔκανε ὠραῖα καινούργια παπούτσια. Τώρα ὅμως

δὲν εἶχε μηχανή, γιὰ νὰ τὰ γαζώνη. Οὔτε καὶ καλαπόδια. Γι' αὐτὸ καὶ ἔκανε μονάχα διορθώματα.

Μιὰ ἡμέρα τὰ παιδιὰ συζητοῦσαν ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ μαγαζάκι του τί παιγνίδι νὰ παίξουν. Ὁ μπάρμπα - Σταμάτης ἐπετάχθηκε καὶ τοὺς εἶπε γελῶντας:

- Ἄν μὲ ἐρωτούσατε, θὰ σᾶς ἔλεγα νὰ παίξετε τὸ κυνηγητό. Αὐτὸ τὸ παιγνίδι συμφέρει σ' ἐμένα,

- Καὶ γιατί, μπάρμπα - Σταμάτη, σὲ συμφέρει; ἐρώτησεν ὁ Θάνος.

- Γιατὶ μὲ τὰ τρεχάματα χαλᾶτε πιὸ πολὺ τὰ παπούτσια σας. Θὰ τὰ φέρετε νὰ τὰ διορθώσω ἐγὼ κι ἔτσι θὰ ἔχω πάντα δουλειά.

Καὶ ὅμως, δὲν ἦταν ἄνθρωπος, ποὺ ἀγαποῦσε τὰ χρήματα ὁ μπάρμπα - Σταμάτης. Αὐτὸ τὸ εἶπε στὰ παιδιὰ γιὰ ἄστεϊο. Πόσες φορές δὲν ἔκανε διορθώματα σὲ πτωχοὺς, χωρὶς νὰ πάρη τίποτε!

Ἐνα πρωὶ ἐπερνοῦσε ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ μαγαζάκι του ἓνα παιδάκι ὀρφανό, ὁ Βασιλάκης. Τὸ γεροντάκι τὸν ἐφώναξε:

- Έλα ἐδῶ, Βασιλάκη. Φέρε, παιδί μου, τὰ παπούτσια σου νὰ σοῦ τὰ διορθώσω.

- Δὲν ἔχω χρήματα, μπάριμπα - Σταμάτη, εἶπε τὸ παιδί.

- Δὲν πειράζει. Ὅταν θὰ μεγαλώσης καὶ θὰ κερδήσης, τότε μοῦ τὰ δίνεις.

Νά γιατί τὸν ἀγαποῦσε ὅλο τὸ χωριὸ τὸν καλὸν αὐτὸν ἄνθρωπο.

47. Ὁ τρύγος.

Σὰν ἦλθεν ὁ καιρὸς τοῦ τρύγου, τὸ χωριὸ κατέβηκε στὸν κάμπο. Κατέβηκε νὰ τρυγήση. Μαζί μὲ τοὺς ἄλλους κατέβηκαν καὶ ὁ Τάσος μὲ τὸ Θύμιο.

- Ἦλθαμε, δεῖτε, νὰ σὲ βοηθήσωμε, εἶπαν τὰ παιδιά.

- Ἐκάματε καλά, παιδιά μου. Ὁ τρύγος θέλει

χέρια. Δέν ἀκοῦτε πὸν λέγουν: Θέρος, τρύγος, πόλεμος; Τὰ τρία αὐτὰ θέλουν ξεσηκωμό. Ὅλοι νὰ βοηθοῦν.

Στὸν κάμφο ἀκούονται γέλια, φωνές, τραγούδια. Σὲ ὅλα τὰ ἀμπέλια τρυγοῦν. Παιδιά, κορίτσια, ἄνδρες, γυναῖκες, ὅλοι εἶναι ριγμένοι στὴ δουλειά. Τὰ καλάδια πηγαινοέρχονται. Στὰ πατητήρια πατοῦν. Τὰ σταφύλια γίνονται μοῦστος. Αὐτὸς δὰ βράση μέσα στὰ βαρέλια καὶ δὰ γίνη κρασί.

Στὸ γειτονικὸ ἀμπέλι μερικά παιδιά τρυγοῦν ἀπρόσεκτα. Ὁ πατέρας τὰ συμβουλεύει:

- Νὰ παίρνετε τὰ κλήματα μὲ τὴ σειρά. Νὰ κόβετε ὅλα τα σταφύλια. Νὰ καθαρίζετε τὶς ρῶγες τὶς σάπιες. Ἄλλοιῶς δὲν δὰ γίνη καλὸ τὸ κρασί μας, δὰ ξυνίση.

Ὁ Θύμιος καὶ ὁ Τάσος εἶναι προσεκτικοί. Ψάχνουν καλὰ τὰ κλήματα. Δέν ἀφήνουν σταφύλι ἀτρύγητο οὔτε σάπιες ρῶγες.

Τὴν ὥρα πὸν ἐτρυγοῦσαν, ἦλθεν ἓνας ἄνθρωπος μὲ γένεια. Εἶχε καὶ τουφέκι στὸν ὦμο. Στὴ μέση του εἶχε κρεμασμένο ἓνα σχοινί. Ἐχαιρέτισε, ἐστάθηκε λίγο καὶ ἔφυγε.

- Εἶναι ὁ ἀγροφύλακας. Αὐτὸς φυλάει καὶ τ' ἀμπέλια. Ἄν ἰδῆ κανένα κλέπτη, τὸν πιάνει καὶ τὸν πηγαίνει στὴν Ἀστυνομία, εἶπεν ὁ θεῖος.

- Τί ἄγρια πού ἐκοίταζε! παρετήρησεν ὁ Τάσος!

- Καὶ ὅμως εἶναι καλὸς ἄνθρωπος. Τοῦ ἐμπιστευόμεθα τὴν περιουσία μας καὶ τὴ φυλάει. Δὲν μᾶς γίνονται ζημιές.

Τὸ βράδυ τ' ἀμπέλι τοῦ θεῖου σὰν νὰ εἶχε ἐορτή. Ἐμαζεύθησαν οἱ γείτονες καὶ ἐκουβέντιαζαν. Ἐλεγαν γιὰ τὸν καρπό, γιὰ τὸ κρασί, γιὰ τὰ κτήματα. Ἐλεγαν καὶ ἀστεῖα. Ἐνας ἔπαιζε καὶ φλογέρα.

Ὁ Τάσος καὶ ὁ Θύμιος ἐκοιμήθηκαν στὴν καλύβα. Τί γλυκὸς ἦταν ἐκεῖνος ὁ ὕπνος!

- Χρόνια θὰ θυμοῦμαι, Θύμιε, αὐτὴ τὴ βραδιά τοῦ τρύγου, εἶπεν ὁ Τάσος.

- Κι ἐγὼ τὸ ἴδιο, εἶπεν ὁ ἀδελφός του.

48. 28^η Οκτωβρίου.

Σὲ κάθε σπίτι ἀνεμίζει σήμερα καὶ μιὰ σημαία. Μικροὶ καὶ μεγάλοι εἶναι ὅλο χαρά.

Οἱ καμπάνες κτυποῦν. Ἐορτάζει ἡ πατρίδα
μας.

Στὴν ἐκκλησία τοῦ μικροῦ χωριοῦ, εἶναι
μαζεμμένος ὅλος ὁ κόσμος. Θὰ ψάλουν τὴ
δοξολογία. Ἐκεῖ εἶναι καὶ τὸ σχολεῖο μὲ τὴ
σημαία του. Τὴν κρατεῖ τὸ πιὸ ψηλὸ παιδί, ὁ
Λιάκος. Αὐτὸς εἶναι ὁ σημαιοφόρος. Τραγουδοῦν
καὶ τραγούδια ἡρωικά.

Ἐπάνω στὸ Δεσποτικὸ εἶναι γραμμένο ἓνα
ΟΧΙ. Καὶ πιὸ κάτω μιὰ ἄλλη ἐπιγραφή:

28 Ὀκτωβρίου 1940

Ὁ παπᾶς φορεῖ τὰ ἱερὰ ἄμφια καὶ θάζει «εὐλογητός». Οἱ ψάλτες ψάλλουν. Τὸ ἐκκλησίασμα κάνει τὸ σταυρό του.

Ὅταν ἤλθεν ἡ ὥρα, ὁ δάσκαλος ἀνέβηκε στὸ Δεσποτικὸ νὰ βγάλῃ λόγο. Ἡ φωνή του εἶναι βροντερή. Τὰ μάτια του σὰν νὰ πετοῦν φλόγες. Μιλεῖ γιὰ τὴν πατρίδα. Γιὰ τὸν πόλεμο, πὺ ἔγινε τὸ 1940. Σ' αὐτὸν εἶχε πολεμήσει καὶ ὁ ἴδιος.

Μιλεῖ γιὰ τοὺς ἐχθρούς μας, πὺ ἤλθαν νὰ μᾶς πολεμήσουν. Νὰ ὑποδουλώσουν τὴν πατρίδα μας. Νὰ ἀρπάξουν τὰ χωριά μας καὶ τὶς πολιτεῖές μας, τὶς θάλασσες καὶ τὰ νησιά μας. Σὰν ἓνας ἄνθρωπος τότε ἐσηκωθήκαμε ὅλοι οἱ Ἕλληνες. Στὸν πόλεμο αὐτὸν ὁ κόσμος ὅλος μᾶς ἐθαύμασε. Ἄς ἦταν οἱ ἐχθροὶ μας πολλοί. Ἐμεῖς τοὺς ἐνικήσαμε. Τοὺς ἐνικήσαμε ὅπου καὶ ἂν ἐπολεμήσαμε: Στὴ στεριά, στὸν ἀέρα, στὴ θάλασσα.

Μαζί μὲ τοὺς ἄλλους, πὺ ἦταν στὴν ἐκκλησία, ἦταν καὶ ἓνας τραυματίας. Ὁ καημένος εἶχε χάσει τὸ χέρι του γιὰ τὴν

πατρίδα. Μὲ τί συμπάθεια τὸν ἐκοίταζεν ὁ κόσμος! Καὶ πόσο αὐτὸς ἦταν ὑπερήφανος, ποὺ ἔκαμε αὐτὴ τὴ θυσία γιὰ τὴν πατρίδα!

Ἵστερα ὅλοι μαζί μὲ τὸ σχολεῖο ἐπῆραν στεφάνια ἀπὸ δάφνες καὶ μυρτιές καὶ ἐστεφάνωσαν τὸ μνημεῖο τῶν πεσότων, στὴν πλατεῖα.

Ὅταν ἐγύρισαν τὰ παιδιά στὸ σχολεῖο, εἶπαν ἐνθουσιασμένα στὸ δάσκαλο:

-Κι ἐμεῖς, κύριε, ὅταν θὰ γίνωμε στρατιῶτες, θὰ πολεμήσωμε καὶ θὰ μεγαλώσωμε τὴν πατρίδα μας, ὅπως ἔκαμαν κι οἱ γονεῖς μας.

49. Τί εἶναι ἡ πατρίδα μας.

Τί εἶναι ἡ Πατρίδα μας; Μὴν εἶν' οἱ
κάμποι;

Μὴν εἶναι τ' ἄσπαρτα ψηλά βουνά;

Μὴν εἶν' ὁ ἥλιος της, πού χρυσολάμπει;

Μὴν εἶναι τ' ἄστρα της τὰ φωτεινά;

Μὴν εἶναι κάθε της ρηχὸ ἀκρογιάλι

καὶ κάθε χώρα της μὲ τὰ χωριά;

κάθε νησάκι της, πού ἀχνὰ προβάλλει,

κάθε της θάλασσα, κάθε στεριά;

Ὅλα Πατρίδα μας! Κι αὐτὰ κι ἐκεῖνα,

καὶ κάτι πού ἔχομε μέσ' στήν καρδιά,

πού λάμπει ἀδώρητο, σάν ἡλίου ἀχτίνα

καὶ κράζει μέσα μας: Ἐμπρός, παιδιά!

Ἰωάννης Πολέμης

50. Στὸν ἐλαιῶνα.

Μιὰ ἡμέρα ἡ Ξανθούλα ἐπῆγε μὲ τὴ γιαγιά της στὸν ἐλαιῶνα. Ἐκεῖ ἦταν πολλὰ δένδρα φυτευμένα! Ὅπου καὶ ἂν ἐγύριζε τὰ μάτια της, ἔβλεπεν ἐλιές. Τὰ φύλλα τους ἦταν στενόμακρα καὶ μυτερά στὴν ἄκρη. Στὸ ἐπάνω μέρος ἦταν καταπράσινα καὶ στὸ κάτω λαμπερὰ σὰν ἀσήμι. Μερικὰ δένδρα, ποὺ ἦταν φουντωτά,

ἔσμιγαν τὰ κλωνάρια τους μὲ τὰ ἄλλα.

- Κρυφομιλοῦν σὰν γειτόνισσες, γιαγιά, εἶπεν ἡ Ξανθούλα, ἅμα εἶδε τὰ δένδρα ἔτσι ἀνταμωμένα.

- Ἀλήθεια, παιδί μου. Τὰ δένδρα αὐτὰ φαίνονται σὰν νὰ καταλαβαίνουν. Ἐγὼ ἀγαπῶ κάθε δένδρο. Ἀλλ' ἡ μεγάλη μου συμπάθεια εἶναι ἡ ἑλιά.

- Ὅλες εἶναι καταφορτωμένες ἀπὸ καρπό, παρετήρησεν ἡ Ξανθούλα.

- Ναί, παιδί μου. Ἐφέτος θὰ ἔχωμε λαδιά. Ὅπως φαίνεται, εἶναι πλούσια ἡ ἐσοδεία. Ὁ καλὸς Θεὸς δὲν μᾶς ἀφήνει ἀπὸ τίποτε. Τὸ καλοκαίρι ἐβγάλαμε καρπούζια καὶ πεπόνια καὶ τὰ ἐπώλησαμε. Ὑστερα ἐπώλησαμε σταφύλια, σῦκα, ἀγγλάδια καὶ ροδάκινα. Τώρα θὰ μαζέψωμε καὶ τὶς ἐλιές καὶ θὰ βγάλωμε λάδι. Ἄς εἶναι δοξασμένο τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ.

- Γιατί, γιαγιά, μερικές ἐλιές ἔχουν κουφάλες;

- Γιατί εἶναι γέρικες, Ξανθούλα μου. Ποιὸς ξέρει πόσων χρονῶν θὰ εἶναι! Τὸν ἐλαιῶνα αὐτὸν ἤμουν κοριτσάκι καὶ τὸν θυμοῦμαι ἔτσι.

Καὶ ὁ πατέρας μου, καθὼς μοῦ ἔλεγε, ἔτσι τὸν ἤξερε. Λογάριασε λοιπὸν πόσο παλιὸς εἶναι. Ἡ ἑλιά εἶναι δένδρο, ποῦ ζῆ πολλὰ χρόνια, μακρόζωο.

- Πότε θὰ ὠριμάσουν, γιαγιά, οἱ ἑλιές νὰ τις μαζέψωμε;

- Μὲ κανένα μῆνα, Ξανθούλα, θὰ εἶναι ἕτοιμες.

51. Ὄταν ἀρχισε τὸ μᾶζεμμα.

Μετὰ ἓνα μῆνα ἐγέμισεν ὁ ἔλαιῶνας ἀπὸ κόσμο. Ὅλοι ἤλθαν νὰ μαζέψουν τὸ βιό τους. Τὰ παιδάκια μὲ κοφίνια στὸν ὦμο καὶ μὲ σακκούλες κατέβαιναν τραγουδώντας νὰ βοηθήσουν. Ἡ Ξανθούλα ἤλθε μὲ τὸν ἀδελφὸ της τὸ Ρήγα. Ἡ γιαγιά μὲ τὸν πατέρα εἶχαν κατεβῆ πιὸ ἐνωρίς. Μαζί τους ἦταν καὶ δυὸ ἐργάτριες.

Ὁ πατέρας εἶχε μαζί του καὶ μιὰ σκάλα ψηλή. Μερικὰ δένδρα ἦταν δύσκολα στὸ ἀνέβασμα, γιὰ τοῦτο ἔφερε τὴ σκάλα. Ὁ Ρήγας ἐσκαρφάλωνε καὶ ἐγέμιζε τὸ σακκουλάκι ἀπὸ τὰ πιὸ ψηλὰ κλωνάρια. Ἡ γιαγιά ἐμάζεψε

ὅσες ἐλιές ἦσαν στὰ χαμηλὰ κλωνάρια καὶ τὶς ἐφθάνε. Ἡ Ξανθοῦλα ἐμάζευε αὐτές, πού ἦταν στὴ γῆ πεσμένες. Καὶ ἐνῶ ἐμάζευε, ἔλεγε:

- Τόσος καρπός, ἀδύνατο νὰ μαζευθῆ.

- Τὸ μάτι δειλό, μὰ τὸ χέρι τολμηρό, τῆς ἀποκρίθηκε ἡ γιαγιά. Καταλαβαίνεις τί θὰ ᾖ πῆ αὐτό, Ξανθοῦλα;

Ἡ Ξανθοῦλα δὲν τὸ εἶχε καταλάβει καὶ ἡ γιαγιά τῆς τὸ ἐξήγησε.

- Τὸ μάτι μας βλέπει, κορίτσι μου, πολλές φορές μιὰ ἐργασία καὶ τὴ θεωρεῖ πολὺ δύσκολη. Φοβᾶται λοιπὸν καὶ δειλιάζει, πὼς ἡ ἐργασία δὲν θὰ τελειώσῃ ποτέ. Ὅταν ὁμως καταπιασθῆ τὸ χέρι, πὺ εἶναι τολμηρό, ἡ ἐργασία λίγο - λίγο τελειώνει.

Ἡ Ξανθοῦλα ἐκατάλαβε τότε καὶ εἶπε:

- Αὐτὸ παθαίνω ἐγώ, γιαγιά, μὲ τὰ γραψίματα. Πολλές φορές μοῦ φαίνονται βουνό. Λέγω, πὼς δὲν θὰ τὰ τελειώσω ποτέ. Ὅταν ὁμως ἀρχίσω νὰ γράφω, σιγὰ - σιγὰ τὰ τελειώνω δίχως νὰ τὸ καταλάβω. Μοῦ ἄρρεσε, γιαγιά, αὐτὸ πὺ μοῦ εἶπες.

Καὶ ἡ Ξανθοῦλα τὸ ἐπανέλαβε:

- Τὸ μάτι δειλό, μὰ τὸ χέρι τολμηρο.

52. Ἡ ἑλιά.

Ὅπου κι ἂν λάχω κατοικία,
δὲν μοῦ ἀπολείπουν οἱ καρποί,
ὥς τὰ βαθιά μου γηρατεῖα
δὲν βρίσκω στὴ δουλειὰ ντροπή.
Μ' ἔχει ὁ Θεὸς εὐλογημένη,
κι εἶμαι γεμάτη προκοπή.
Εἶμαι ἡ ἑλιά ἡ τιμημένη.

Ἐδῶ στὸν ἴσκιό μου ἀπὸ κάτου
ἦλθ' ὁ Χριστὸς ν' ἀναπαυθῆ
κι ἀκούσθηκε ἡ γλυκειὰ λαλιά Του
λίγο προτοῦ νὰ σταυρωθῆ.
Τὸ δάκρυ Του, δροσιὰ ἀγιασμένη,
ἔχει στὴ ρίζα μου χυθῆ.
Εἶμαι ἡ ἑλιά ἡ τιμημένη.

Κωστῆς Παλαμᾶς

53. Ὁ καστανᾶς.

Χρόνια κατεβαίνει ἀπὸ τὴν πατρίδα του
στὴν πολιτεία. Μόλις φθάσῃ τὸ φθινόπωρο,
νά τον μὲ τὴ φουφου ἀπ' ἔξω ἀπ' τὸ σχολεῖο.
Τὰ παιδιὰ τὸν πλησιάζουν καὶ τὸν χαιρετοῦν:

- Καλῶς ἦλθες, κὺρ - Χαραλάμπη!
- Εὐχαριστῶ, παιδιά! καλὸ χειμῶνα νὰ περάσωμε.

Στὴν ὄρεινὴ του πατρίδα ἄφησεν ὀλόκληρη

οικογένεια. Γυναίκα, αγόρια, κορίτσια. Πρέπει να εργασθῆ για να τούς ζήση. Τί να κάμη ὁ καημένος, ἀφοῦ ἔχει τόσο μεγάλη οἰκογένεια καὶ τὸ χωριό τους εἶναι πτωχό;

- Ζεστά, γερὰ κάστανα! Φωνάζει καὶ πωλεῖ στὰ παιδάκια.

- Γερὰ να μού δώσης, κύρ - Χαραλάμπη. Να

μὴν εἶναι χαλασμένα, τοῦ λέγει ἕνας μικρούλης.
Καὶ τοῦ δίνει τὰ χρήματα.

- Ἐγὼ πάντα γερὰ πωλῶ. Εἶναι διαλεγμένα
αὐτά, πού σου δίνω, ἀπαντᾷ ὁ μπάριμπα -
Χαραλάμης.

Ὁ Πάνος ἀγαπᾷ πολὺ τὰ κάστανα, μὰ
σήμερα δὲν ἔχει χρήματα. Δὲν τοῦ ἔδωκε ἡ
μητέρα. Στέκεται λίγο πιὸ πέρα ἀπὸ τὴ φουφού
καὶ τὰ βλέπει ροδοκοκκινισμένα. Καὶ ἄλλα
παιδιὰ στέκονται καὶ βλέπουν ἀπὸ μακριά.
Ἐκεῖνα πού ἔχουν χρήματα, ἔρχονται ξέθαρρα
καὶ ἀγοράζουν. Ὁ Θανασάκης, ὅταν ἀγοράζη,
πάντα δίνει καὶ στὸ φίλο του τὸν Παναγιῆ.
Καὶ ὁ Παναγιῆς πάλι, ὅταν ἀγοράζη, δίνει στὸ
Θανασάκη.

Μιὰ ἡμέρα ἕνα παιδί, ὁ Μενέλαος, ἦλθε κι
ἐστάθηκε κοντὰ στὸ μπάριμπα - Χαραλάμης.
Ἐκοίταζε τὰ κάστανα, μὰ δὲν ἔλεγε τίποτε,
στὸ χέρι του ὅμως εἶχε χρήματα.

- Θέλεις, Μενέλαε, κάστανα; ἐρώτησεν ὁ
καστανᾶς.

- Ὅχι, κύρ - Χαραλάμης. Δὲν ἔχω
χρήματα.

- Μὰ νά! αὐτὰ πού κρατεῖς δὲν εἶναι χρήματα;

- Αὐτὰ τὰ ἔχω γιὰ τετράδιο, κὺρ - Χαραλάμπη. Δὲν τὰ ἔχω γιὰ κάστανα. Αὖριο, πού θὰ μοῦ δώσῃ ἄλλα ὁ πατέρας μου, τότε θὰ ἀγοράσω.

- Μπράβο, παιδί μου, καλὰ σκέπτεσαι. Μερικὰ παιδιὰ ὅμως δὲν σκέπτονται ὅπως ἐσύ. Ὅταν ἔχουν χρήματα καὶ βλέπουν κουλούρια, καραμέλλες, κάστανα, ἀμέσως ἀγοράζουν. Ἄς εἶχαν τὰ χρήματα γιὰ ν' ἀγοράσουν μολύβι, πέννα, τετράδιο. Ἐσύ θὰ γίνῃς καλὸ παιδί. Μπορεῖς καὶ κρατιέσαι. Δὲν εἶσαι λιχούδης. Ἐχω κι ἐγὼ στὸ χωριό μου ἓνα ἀγόρι σὰν κι ἐσένα, τὸν Μάνθο. Πηγαίνει στὸ σχολεῖο καὶ πάντα τὸν συμβουλεύω νὰ μὴν εἶναι λιχούδης. Ἡ λιχουδιὰ εἶναι κακὸ πράγμα, παιδί μου.

54. Τρία γατάκια.

Νιάου, νιάρ, νιάου, νιάρ ἔκανε μιὰ ἡμέρα ἡ Ψιψίνα κι ἔτρεχε ἐπάνω κάτω ἀνήσυχη.

- Γιατί τρέχει ἔτσι ἡ γάτα μας, μητέρα; μήπως θέλει νὰ πιάσῃ ποντίκι; ἐρώτησεν ὁ

Λάμπης.

- Κάτι άλλο θὰ θέλη, παιδί μου; Ίσως θέλη νὰ διαλέξῃ μέρος νὰ γεννήσῃ. Δὲν εἶναι παράξενο ὡς αὐριο νὰ ἔχωμε γατάκια.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα πρὸς τὸ μέρος τῆς ἀποθήκης ἀκούσθησαν νιαουρίσματα. Ὁ

Λάμπης ἔτρεξε περίεργος νὰ ἰδῇ. Ἐπάνω σὲ μερικὰ κουρελάκια, σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς ἀποθήκης, ἦταν τρία μικρούλικα γατάκια. Αὐτὰ ἐνιαούριζαν.

- Καλέ, αὐτὰ εἶναι σὰν ποντικάκια! Μήπως τὰ ἐγέννησε καμμιά ποντικίνα; εἶπε μέσα του ὁ Λάμπης.

Καὶ ἔσκυψε καὶ τὰ εἶδε καλύτερα. Τὰ κακόμοιρα ἐφαίνονταν, πὼς ἐκρύωναν κι ἔτρεμαν. Εἶχαν στὸ σωματάκι τους κάτι τριχίτσες μικρὲς καὶ ἀραιές. Τὰ μάτια τους ἦταν κλεισμένα. Καὶ ὄλο ἐκουνούσαν τὸ κεφάλι τους. Ὁ Λάμπης ἔτρεξε καὶ εἶπε στὴ μητέρα του:

- Ἡ γάταμας, μητέρα, ἐγέννησε τρία γατάκια. Μὰ τί κριῖμα! Καὶ τὰ τρία εἶναι τυφλά! Ἐπειτα εἶναι καὶ ἄσχημα. Καὶ οὔτε στὰ πόδια τους,

μποροῦν νὰ σταθοῦν. Κι ἐγὼ ἐνόμιζα, πὼς θὰ ἔπαιζα μαζί τους ὠραῖα παιγνίδια. Δὲν εἶναι ὅπως τὰ ἐπερίμενα.

- Παιδί μου, εἶσαι πολὺ ἀνυπόμονο. Τὰ γατάκια, ὅταν γεννιοῦνται, ἔτσι εἶναι. Ὅταν ὁμως περάσῃ λίγος καιρὸς, ὁμορφαίνουν καὶ παίζουν ὠραῖα παιγνίδια. Τότε δ' ἀλλάξῃς γνώμη, ὅταν τὰ ἰδῆς, εἶπεν ἡ μητέρα.

Καὶ ἀφοῦ εἶπεν αὐτά, ἐσηκώθη καὶ ἐτοίμασε λίγο γάλα μὲ τριμμένο ψωμί γιὰ τὴ γάτα τους.

- Πρέπει τώρα νὰ τὴν περιποιούμεθα καλύτερα, Λάμπη. Ἔχει νὰ θρέψῃ, παιδί μου, καὶ μικρά. Εἶναι τώρα μητέρα.

55. Τὰ ζῶα.

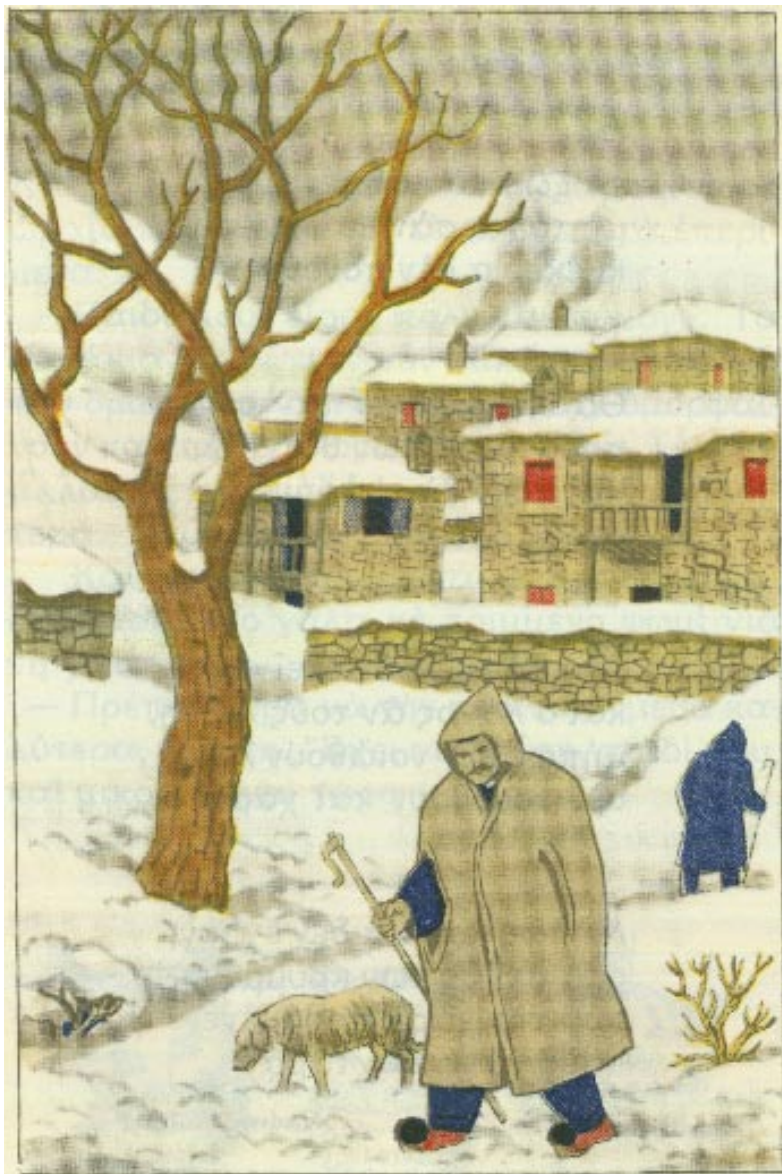
Ποτὲ δὲν θά πειράξω
τὰ ζῶα τὰ καημένα,
μὴ τάχα, σάν καὶ μένα
κι ἐκεῖνα δὲν πονοῦν;

Θὰ τὰ χαϊδεύω πάντα,
προστάτης των θά γίνω,
ποτὲ δὲν θά τ' ἀφήνω
στοὺς δρόμους νὰ πεινοῦν.

Σάν δὲν μιλοῦν ἐκεῖνα,
καὶ ὁ λόγος ἂν τοὺς λείπη,
μήπως δὲν νοιώθουν λύπη,
δὲν νοιώθουν καὶ χαρά;

Μήπως καρδιὰ δὲν ἔχουν,
στὰ στήθη των κρυμμένη,
ποὺ τὴν χαρὰ προσμένει
καὶ ἀγάπη λαχταρᾷ;

Ἰωάννης Πολέμης

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

Ὁ χειμῶνας ἂν δὲν πιάσῃ
καὶ χιονιάς ἂν δὲν πλακώσῃ,
οὔτε στάρι οὔτε λάδι
οὔτε ἀνθούς ἢ γῆ θὰ δώσῃ.

Ἐλένη Καριτᾶ

56. Ἐτοιμασίες γιὰ τὸν χειμῶνα.

Προτοῦ βγῆ τὸ φθινόπωρο στὸ χωριό,
ἀρχίζουν τὶς ἐτοιμασίες γιὰ τὸν χειμῶνα.
Στὸ σπίτι τοῦ Λαζαρή ὁ παππούς ἔχει τὸ
πρόσταγμα.

Πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἀποθηκεύουν τὸ σιτάρι.

- Τὸ ψωμί εἶναι τὸ θεμέλιο, λέγει ὁ
παππούς.

Ἵστερα κουβαλοῦν ἀπ' τὸ βουνὸ τὰ ξύλα,
Ἐπειτα βάζουν τὸ λάδι, τὸ τυρί, τὸ βούτυρο
καὶ ἄλλα φαγώσιμα. Ἡ γιαγιά πάλι ἔχει
ζυμώσει ἀπὸ τὸ καλοκαίρι τὸν τραχανᾶ καὶ τὶς
χυλοπίττες. Στὴν ἀποθήκη ἔχει τοῦ κόσμου
τὰ σακκουλάκια κρεμασμένα: Τὰ καρύδια,

τ' ἀμύγδαλα, τὸ σουσάμι. Τὰ κρεμᾶ, γιατίι φοβᾶται τοὺς ποντικούς. Ὡς καὶ τὸν ἄνηθο μαζεύει ἢ γιαγιά. Ἀκόμη φροντίζει καὶ γιὰ τὴν ρίγανη, τὴν μέντα, τὴν κανέλλα καὶ τ' ἄλλα τὰ μυρωδικά. Γιὰ τὸ συνάχι καὶ τὶς μικροαδιαθεσίες ἔχει τὸ τσάι τοῦ βουνοῦ, τὸ χαμόμηλο, τὴν μολόχα καὶ τὸ τίλιο.

Τὰ χέρια τῆς γιαγιάς δὲν σταματοῦν ἀπ' τὰ πλεξίματα. Πλέκει κάλτσες χονδρὲς γιὰ τὸν παππού, γιὰ τοὺς γιουὺς καὶ γιὰ τὰ ἐγγόνια. Ἡ γιαγιά εἶναι γυναῖκα χρυσοχέρα. Οἱ νύμφες

της πάλι ὑφαίνουν κιλίμια, βελέντζες, ὄλα τὰ μάλλινα στρωσίδια τοῦ σπιτιοῦ. Ἔτσι, ὅταν ἔρχεται ὁ χειμῶνας, τίποτε δὲν λείπει ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ Λαζαρη. Εἶναι ἓνα σπίτι εὐτυχισμένο.

57. Μία ἀκατάστατη οἰκογένεια.

Εἶναι Δεκέμβριος καὶ τώρα σκέπτεται γιὰ ξύλα ὁ Κοσμᾶς. Τώρα ποὺ ἔσφιξε τὸ κρῦο. Τώρα τραβᾷ μὲ τὸ ζῶο κατὰ τὸ βουνό. Χιονίζει καὶ αὐτὸς ἀνεβαίνει. Τὸ μονοπάτι σὲ μεριές - μεριές εἶναι ἀπέραστο.

Ὅλες του τις δουλειές ἔτσι συνηθίζει καὶ τις κάνει. Ὅταν θέλῃ νὰ ὀργώσῃ, τότε σκέπτεται νὰ διορθώσῃ τὸ ὑνί, Ὅταν θέλῃ νὰ σκάψῃ, τότε τρέχει γιὰ τὸν, κασμᾶ καὶ τὸ τσαπί.

Μὰ καὶ ἡ Σταδούλα, ἡ γυναῖκά του, τέτοια εἶναι. Ὅταν πεινάσουν, τότε σκέπτεται νὰ μαγειρέψῃ. Ὅταν τῆς ζητοῦν ψωμί, τότε ἐτοιμάζεται νὰ ζυμώσῃ.

Ἀπὸ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα ἐπῆραν καὶ τὰ παιδιὰ τους συνήθειες. Ὅταν κτυπᾷ ἡ καμπάνα γιὰ τὸ σχολεῖο, τότε ὁ Μάνθος καὶ

ἡ Ἀγαθὴ παίρνουν νὰ γράψουν. Τότε ψάχνουν γιὰ τετράδιο καὶ γιὰ μολύβι. Καὶ πολλές φορές οὔτε ξέρουν ποῦ τὰ ἔχουν. Ὄταν σηκώνονται στὸ μάθημα, τότε ρίχνουν ματιὲς στὸ βιβλίο.

Μαθαίνουνται ὅμως ἔτσι τὰ γράμματα; Γι' αὐτὸ ἔγιναν παιδιὰ χωρὶς ἐξυπνάδα, παιδιὰ κοιμισμένα. Τοὺς μιλεῖς καὶ δὲν ξέρουν νὰ σοῦ ἀπαντήσουν. Τέτοια παιδιὰ πῶς μποροῦν ποτὲ νὰ προσδεύσουν;

Ὁ Ἀνέστης, ὁ γείτονας, κοιτάζει τὸν Μάνθο καὶ τὴν Ἀγαθὴ καὶ θυμᾶται ἓνα ἄλλο παιδί, τὸν Μιχαλάκη. Αὐτὸν τὸν εἶχε ἰδεῖ μιὰ μέρα στὸ μπακάλικο καὶ τοῦ εἶχε κάμει ἐντύπωση.

58. Ὁ Μιχαλάκης καὶ τὸ τετράδιο.

Ὁ Μιχαλάκης ἐπῆγε μιὰ ἡμέρα στὸ μπακάλικο νὰ ἀγοράσῃ μὲ δυὸ αὐγά ἓνα τετράδιο.

- Καλημέρα, κύριε Θάνο, ἐχαιρέτισε τὸν μπακάλη ὁ μικρός. Σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ δώσης ἓνα τετράδιο.

- Τὰ τετράδια, παιδί μου, ἔχουν τρία αὐγά. Νὰ μοῦ φέρῃς ἀκόμα ἓνα.

-Ὁ ἄλλος μπακάλης τὰ πωλεῖ δυὸ αὐγά. Ἄν δὲν μοῦ δώσης ἐσύ, θ'ἀγοράσω ἀπὸ ἐκεῖνον, εἶπεν ὁ Μιχαλάκης.

Ὁ κύριος Θάνος, ἅμα εἶδε, πὼς ὁ μικρὸς θὰ τοῦ ἔφευγε, ἐπῆρε τ' αὐγά καὶ ἄρχισε νὰ τὰ κοιτάζῃ προσεκτικὰ.

- Μήπως εἶναι κλούβια ἢ ραγισμένα καὶ μοῦ τὰ ἔφερεις; εἶπε στὸ Μιχαλάκη.

-Ὁχι. Εἶναι γερά καὶ φρέσκα. Τὰ ἐγέννησαν οἱ κοπτοῦλές μας, εἶπεν ὁ μικρὸς.

Ἄφου ὁ μπακάλης ἐβεβαιώθηκε, πὼς εἶναι γερά, τὰ ἔβαλε στὸ ράφι κι ἔδωκε στὸ Μιχαλάκη τὸ τετράδιο. Ὁ μικρὸς τὸ ἐπῆρε καὶ ἄρχισε νὰ τὸ κοιτάζῃ.

- Τί τὸ κοιτᾷς; καινούργιο εἶναι, τοῦ εἶπεν ὁ μπακάλης.

- Καὶ τὰ αὐγά, πὸ σοῦ ἔδωκα ἐγώ, ἦταν φρέσκα, μὰ ἐσύ τὰ ἐκοίταζες. Τὸ ἴδιο τώρα θὰ κάμω κι ἐγὼ μὲ τὸ τετράδιο.

Καὶ ἀφου τὸ παρετήρησε προσεκτικὰ καὶ εἶδε, πὼς εἶναι καλό, τὸ ἐπῆρε καὶ ἔφυγε.

Ὅταν ὁ Μιχαλάκης ἔφυγε, ὁ Ἀνέστης, πὸν ἔτυχεν ἐκεῖ, εἶπε σὲ μερικοὺς πελάτες, πὸν

ἦταν καὶ αὐτοὶ στὸ μπακάλικο.

- Τέτοια παιδάκια ἔξυπνα, πῶς νὰ μὴν τὰ χαίρεσαι; Εἶναι ποτὲ δυνατὸν ὁ Μιχαλάκης νὰ μὴν προοδεύσῃ στὴ ζωὴ του;

59. Ὁ πατέρας τοῦ Φάνη.

Κάθε πρωί, πού ξυπνᾷ ὁ Φάνης δὲν βλέπει τὸν πατέρα στὸ σπίτι τους. Ἔχει σηκωθῆ ἀπὸ ἔνωρις κι ἔχει φύγει γιὰ τὴ δουλειά του. Καὶ ὅταν ἀκόμα εἶναι χειμῶνας καὶ ὁ καιρὸς κακός, καὶ τότε πάλι ὁ πατέρας φεύγει ἀπὸ τὸ σπίτι. Πηγαίνει νὰ ἐργασθῆ.

Ὅταν ὁ Φάνης ἦταν πιὸ μικρός, δὲν ἔνοιωθε γιατί ἔφευγε ὁ πατέρας κι ἔλεγε στὴ μητέρα του;

- Ὁ πατέρας, καλή μου μητερούλα, δὲν μᾶς ἀγαπᾷ. Δὲν κάθεται καθόλου νὰ μᾶς ἰδῆ. Φεύγει πολὺ πρῶι καὶ δὲν τὸν βλέπομε διόλου.

- Δὲν ἔχεις δίκιο, παιδί μου, νὰ λέγῃς αὐτά. Ἄν ὁ πατέρας δὲν ξυπνήσῃ ἔνωρις καὶ δὲν ἐργασθῆ, τότε ποιός θὰ μᾶς θρέψῃ; Ποιός θὰ βγάλῃ χρήματα γιὰ νὰ πληρώσωμε τὸ νοίκι καὶ τὰ ἄλλα μας ἔξοδα; Ποιός θὰ σοῦ πάρῃ βιβλία καὶ τετράδια γιὰ τὸ σχολεῖο; Ἴσα - ἴσα, ἐπειδὴ μᾶς ἀγαπᾷ γιὰ τοῦτο φύγει τόσο πρῶι καὶ πηγαίνει στὴ δουλειά του.

Αὐτὰ ἔλεγε στὸ Φάνη ἢ μητέρα του. Αὐτὸς ὅμως ἦταν μικρὸς καὶ δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβῃ τὰ λόγια της.

Τώρα ὅμως ὁ Φάνης ἐμεγάλωσε καὶ καταλαβαίνει γιὰ ποιὸ λόγο φύγει ἔνωρις ὁ πατέρας. Τώρα καταλαβαίνει γιατί γυρίζει κατάκοπος καὶ νύκτα στὸ σπíti. Καὶ τώρα, πὺ νοιώθει αὐτά, ξέρετε τί παρακαλεῖ τὸν Θεὸ ὁ Φάνης, στὴν προσευχή του; Νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ μεγαλώσῃ ἀκόμα πιὸ πολὺ καὶ νὰ τελειώσῃ τὸ σχολεῖο. Καὶ τότε θὰ εἰπῆ

στον πατέρα του:

- Καλέ μου πατερούλη! Φθάνει πιά πού τόσο ἐδούλεψες. Τώρα ἐμεγάλωσα ἐγὼ τὸ παιδί σου, ὁ Φάνης, καὶ μπορῶ νὰ σὲ βοηθῶ. Ἀπὸ τώρα καὶ πέρα θὰ σηκώνωμαι ἐγὼ πιὸ πρωὶ καὶ θὰ πηγαίνω στὴ δουλειά. Ἐγὼ θὰ φροντίζω γιὰ ὅλους μας. Ἐγὼ θὰ κάνω γιὰ τὸ σπίτι μας ὅ,τι ἔκανες ἐσὺ γιὰ μᾶς ὡς τώρα. Ἐσὺ πιά νὰ καδίσης νὰ ξεκουρασθῆς.

Αὐτὰ θὰ εἶπῃ στὸν πατέρα του, ὅταν μεγαλώσῃ ὁ Φάνης. Ὁ καλὸς Θεὸς ἄς τὸν βοηθήσῃ νὰ ἐπιτύχῃ αὐτὸ πού ζητεῖ.

60. Ἐρχεται ὁ πατέρας.

Πῆρε καὶ βραδυάζει,
ἔκλεισεν ἡ ἀγορά,
ἡ μητέρα σιάζει
τὸ τραπέζι μὲ χαρά!

Κάποιον σάν κι ἐμένα
περιμένει χαρωπά,
κάποιος γνωρισμένα
στήν ἐξώθυρα κτυπᾷ.

Ἄκουσέ τον κάτου,
μητερούλα μου καλή,
νά τὸ πάτημά του!
τρίζει ἴπάνω στὸ σκαλί.

Μύρισ' ὁ ἀγέρας,
ἔφεξε τὸ σπιτικό:
Ἔρχεται ὁ πατέρας
μὲ χαμόγελο γλυκό.

Γεώργιος Βιζυηνός

61. Η μητέρα.

Κάθε ημέρα ή μητέρα τής Έλενίτσας και του Χρόνη σηκώνεται πρωί. Πιο πρωί απ' όλους μέσα στο σπίτι. Καθώς μπαينوβγαίνει στα δωμάτια, περπατεί σιγά - σιγά, για να μη ξυπνήση τὰ παιδιά της. Έχει να σκουπίση, να συγυρίση, ν' ανάψη φωτιά. Να ψήση τόν καφέ για τόν πατέρα, πού θά φύγη για τή δουλειά. Να έτοιμάση τὸ ζεστό για τὰ παιδιά της, πού πηγαίνουν στο σχολείο.

Και ὅταν εἶναι ἡ ὥρα για να ξυπνήσουν, ἔρχεται σιγά - σιγά, για να μη τὰ τρομάξη, και τὰ φωνάζει με χαϊδευτική φωνή:

- Έ! ὕπναρᾶδες μου! Ξυπνάτε! Φθάνει πιά τόσο πού ἐκοιμηθήκατε.

Ἐκεῖνα ἀκοῦν τὴ φωνή, ἀνοίγουν τὰ μάτια τους, μὰ πάλι τὰ ξανακλείνουν. Τοὺς ἀρέσει ὁ ὕπνος.

Ἡ μητέρα, ὅμως, ἂν δὲν ξυπνήσουν, δὲν φεύγει.

- Τὰ ρουχαλάκια τους εἶναι στὴ θέσι τους ἔτοιμα καὶ καθαρά. Τὰ παπούτσια τους λουστραρισμένα. Ὅλα εἶναι ἔτοιμα.

Ὅταν τὰ παιδιὰ τῆς νιφθοῦν, ἐτοιμασθοῦν καὶ κάμουν τὴν προσευχή τους, οἱ κοῦπες μὲ τὸ ζεστὸ ρόφημα τὰ περιμένουν στὸ τραπέζι. Βουτοῦν τὸ ψωμί τους στὸ ρόφημα καὶ τρώγουν μὲ μεγάλη ὄρεξι.

- Σιγά! μὴ βιάζεσθε! τοὺς λέγει ἡ μητέρα. Μὴν τρῶτε λαίμαργα. Μασᾶτε καλά. Προσέξτε νὰ μὴ λερώσετε τὰ ροῦγά σας.

Καὶ ὅταν ἡ Ἐλενίτσα καὶ ὁ Χρόνης χορτάσουν, σηκώνονται καὶ εἶναι ἔτοιμοι γιὰ τὸ σχολεῖο. Αὐτὸ γίνεται κάθε ἡμέρα μὲ τὴ μητέρα. Γίνεται ἐβδομάδες, γίνεται μῆνες, γίνεται χρόνια.

Καὶ σὰν τὴ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας καὶ τοῦ Χρόνη κάνουν ὅλες οἱ μητέρες τῶν παιδιῶν.

Ἡ μητέρα πάντα μᾶς ξυπνᾷ μᾶς ἐτοιμάζει
γιὰ τὸ σχολεῖο. Αὐτὴ μᾶς φροντίζει καὶ μᾶς
παραστέκει στὴν ἀρρώστεια μας. Σ' ὅλα ἡ
μητέρα καὶ παντοῦ ἡ μητέρα.

62. Ἡ μητέρα.

Πῶς νὰ πειράξω τὴ μητέρα,
νὰ κάμω ἔγὼ νὰ λυπηθῆ,
ποῦ ὅλη νύκτα κι ὅλη ἡμέρα
γιὰ τὸ καλὸ μου προσπαθεῖ;

Αὐτὴ στὰ στήθη τὰ γλυκά της
μὲ εἶχε βρέφος ἀπαλό·
μ' ἐκάδιζε στὰ γόνατά της
καὶ μ' ἔμαθε καὶ νὰ μιλῶ.

Αὐτὴ μὲ τρέφει καὶ μὲ ντύνει,
αὐτὴ γιὰ μὲ πρωὶ ξυπνᾷ
καὶ δίπλα στὴ μικρὴ μου κλίνη,
σὰν ἀρρωστήσω, ξαγρυπνᾷ.

Ἄ! πῶς λοιπὸν τέτοια μητέρα
νὰ κάνω ἐγὼ νὰ λυπηθῆ,

πού ὅλη νύκτα κι ὅλη ἡμέρα,
γιὰ τὸ καλὸ μου προσπαθεῖ;

Γεώργιος Βιζυηνός

63. Ὁ χειμῶνας.

Εἶναι Δεκέμβριος. Ὁ πατέρας λέγει στὸ Μίμη, τὸ γυιό του:

- Τὰ σπουργίτια στρώνονται στὴ γῆ· χιόνι, παιδί μου, καταλαβαίνουν.

- Καὶ πῶς γνωρίζουν, πατέρα, πῶς θὰ ἔχωμε χιόνι;

- Πολλές φορές τὰ πουλιὰ καὶ τὰ ζῶα καταλαβαίνουν τὸν καιρὸ καλύτερα ἀπὸ μᾶς.

Τὴν ὥρα πού ὁ πατέρας ἔλεγε αὐτά, ἄρχισε νὰ φυσᾷ δυνατά. Ἐνα μεγάλο πλατάνι, πού ἦταν στὴν ἀντικρινὴ πλατεῖα, ἐλύγισε τοὺς κλώνους του ἀπὸ τὸ φύσημα. Τὰ δένδρα τοῦ περιβολιοῦ ἠσυχία δὲν εἶχαν ἀπὸ τὸν βοριά. Τὰ

κλωνάρια τους λές και θὰ ἔσπαζαν.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἀρχίζει νὰ πέφτη χιόνι πυκνό. Ἀμέτρητες μικρὲς πεταλουδίτσες χορεύουν τρελά. Εἶναι οἱ νιφάδες τοῦ χιονιοῦ. Ἡ γάτα δὲν ξεκολλᾷ ἀπὸ τὸ τζάκι. Θέλει ὅλο νὰ ζεσταίνεται. Οἱ τρίχες της εἶναι σὲ μεριές - μεριές καψαλισμένες. Ὁ μικρότερος ἀδελφὸς τοῦ Μίμη, ὁ Λάμπης, χαίρεται πὺ χιονίζει. Σὰν τὸ στρώση, θὰ παίξῃ χιονοπόλεμο μὲ ἄλλα παιδιὰ.

- Χιόνι, πατέρα, χιόνι! φωνάζει χαρούμενος ὁ Λάμπης. Ἡ μητέρα τὸν παίρνει ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸν φέρνει στὸ παράθυρο.

- Κοίταξε, Λάμπη, τοῦ λέει, πῶς πέφτει πυκνό. Αὔριον ὅλα θὰ εἶναι κάτασπρα. Οἱ τριανταφυλλίτσες μας, πὺ εἶναι στὸ περιβόλι, θὰ ἀσπρίσουν. Ἡ ἐλιά μας κι αὐτὴ θὰ γίνῃ κάτασπρη. Καὶ ἅμα τὸ παγώση, θὰ κρέμονται ἀπὸ τὰ κεραμίδια τὰ κρύσταλλα σὰν σπαδιά.

Ὁ Μίμης παίρνει τὸ τετράδιό του κι ἔρχεται νὰ γράψῃ κοντὰ στὸ παράθυρο. Μὰ τὰ χέρια του παγώνουν καὶ τὰ ζεσταίνει μὲ τὴν ἀνάσα του.

-Έλατε ἐδῶ στὸ τζάκι, τοὺς λέγει ἡ γιαγιά.
Ἐδυμήθηκα ἓνα παραμύδι νὰ σᾶς πῶ γιὰ
τὸ χιόνι. Καὶ τοὺς λέγει γιὰ ἓνα καλὸ παιδάκι,
ποὺ τὸ ἐκουκούλωσε στὸ δάσος τὸ χιόνι
καὶ τὸ ἐγλύτωσεν ὁ ἄγγελος. Ἐπῆγε καὶ τὸ
ἐσκέπασε μὲ τὰ πτερά του. Καὶ δὲν τ' ἄφησε
νὰ ξεπαγιάσῃ.

ὁ4. Ὁ χειμῶνας.

Ὁ χειμῶνας ἦλθε πάλι
κι ὅλοι γύρω στὸ μαγκάλι
ἔχουν μαζεύτῃ.
Ρίχτε κάστανά στὴ θράκα,
παραμύδια ἢ γιαγιάκα
θᾶρθη, νὰ μᾶς ᾽πῆ.

Ἐξω πέφτει τὸ χαλάζι
καὶ τὴ θύρα μας τραντάζει
τώρα ὁ Βοριᾶς.
Μέσ' τὴν κρύα ἀνατριχίλα
σκορπισθήκανε τὰ φύλλα
τῆς κληματαριᾶς.

Μέσ' τὴν ἄγρια τούτη μπόρα
τρομαγμένα ὅλα τώρα
πᾶνε τὰ πουλιά.
Λίγη ζέστη γιὰ νὰ βροῦνε
τσίου - τσίου, θὰ κρυφθοῦνε,
μέσα στὴ φωλιά.

Λάκης Παπαδήμας

ὁ5. Ὁ ξενιτεμμένος πατέρας.

Ὁ πατέρας τοῦ Φάνη εἶναι στὰ ξένα.
Ἐργάζεται στὴν πολιτεία. Ὄταν ἐπλησίαζαν
τὰ Χριστούγεννα, ἔγραψε στὴ γυναῖκά του.

Ἀγαπητή μου Ἀσημίνα.

Μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ εἶμαι καλὰ καὶ
εὐχομαι τὸ ἴδιο καὶ γιὰ σᾶς. Ἐτοιμάζομαι νὰ
ἔλθω στὸ χωριὸ γιὰ νὰ ἐορτάσωμε τὴν Γέννησι
τοῦ Χριστοῦ ὅλοι μαζί. Ἐπεθύμησα πολὺ νὰ
σᾶς ἰδῶ. Πόσο θὰ χαρῶ, ἂν μάθω, πὼς τὸ παιδί
μας, ὁ Φάνης, προσδεύει στὰ μαθήματα!

Λίγες ἡμέρες μᾶς χωρίζουν ἀκόμα ἀπ' τὴ
μεγάλῃ ἐορτῇ. Χαιρέτησέ μου τὸ παιδί.

Μὲ ἀγάπη

Νίκος Αὐγέρης

Πόσο ἐχάρηκαν, ὅταν ἐπῆραν τὸ γράμμα!
Μαζί μὲ τὸ Χριστό, πὺ θὰ γεννηθῆ στὴ
φάτνη, θὰ καλοδεχθοῦν καὶ τὸν πατέρα ἀπὸ
τὴν πολιτεία.

Ὁ Φάνης κάθε πρωί, πὺ ξυπνᾷ λογαριάζει
πόσες ἡμέρες ἀπομένουν ὡς τὴν μεγάλη
ἐορτῇ. Μὰ ὅσο τις λογαριάζει, ἄλλο τόσο τοῦ
φαίνονται, πὼς ἀργοῦν.

Σὲ κάποιο διάλειμμα μιὰ παρέα παιδιῶν,

θέλοντας να πειράξει τὸ Φάνη, ἄρχισε νὰ λέγη:

- Εἴρετε, παιδιά; Τὰ Χριστούγεννα ἐφέτος θὰ τὸς ἐορτάσωμε τὸ καλοκαίρι. Ἔτσι διέταξαν.

Ὁ Φάνης, ἄθῳο παιδί, δὲν ἐκατάλαβε τὸ πείραγμα. Καὶ ὅταν ἐπῆγε στὸ σπίτι, εἶπε λυπημένος στὴ μητέρα του.

- Εἴρεις τί ἔμαθα, μητέρα; Ἐφέτος θὰ ἐορτάσωμε τὰ Χριστούγεννα τὸ καλοκαίρι. Τὸ ἔλεγαν τὰ μεγάλα παιδιά στὸ σχολεῖο.

Ἡ μητέρα ἐγέλασε μὲ τὴν καρδιά της.

- Ἀθῳό μου παιδί! Τὰ μεγάλα παιδιά σοῦ ἀστειεύθηκαν! Τὰ Χριστούγεννα πάντα ἔρχονται τὴν ἴδια ἡμερομηνία. Ἐρχονται στὶς 25 Δεκεμβρίου. Δὲν ἀλλάζουν.

Τὴν παραμονὴ τῆς μεγάλης ἐορτῆς ἡ χαρὰ τοῦ Φάνη δὲν περιγράφεται. Ὁ πατέρας ἦλθε καὶ τὸ σπίτι ἐγέμισεν ἀπὸ χαρὰ. Ὁ Φάνης ἔδειξε τὸν ἔλεγχο μὲ τοὺς βαθμοὺς καὶ ὁ πατέρας εὐχαριστήθηκε καὶ ἔδωκε στὸ Φάνη μιὰ ὠραία σάκκα, μιὰ κασσετίνα καὶ παιγνίδια διάφορα. Ὁ Φάνης πάλι, γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ, τοῦ διηγήθηκε τὴν ἱστορία τῆς Γεννήσεως τοῦ

Χριστοῦ καὶ τοῦ εἶπεν ὠραῖα ποιήματα, ποῦ ἔμαθε στὸ σχολεῖο.

66. Τὰ Χριστούγεννα τοῦ γέρο - Μάνθου.

Εἶναι παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων. Ὁ γέρο - Μάνθος κατέβηκε ἀπὸ τὰ κτήματά του στὸ χωριό. Θέλει νὰ ἐορτάσῃ τὴ μεγάλη ἐορτὴ μὲ τὰ παιδιᾶ του, νὰ πάῃ καὶ στὴν ἐκκλησία νὰ μεταλάβῃ. Στὸ χωριό ἔχει μεγάλους γυιούς καὶ δώδεκα ἐγγόνια. Ὅλα πηγαίνουν στὸ σχολεῖο καὶ κάθονται μαζὶ στὸ ἴδιο σπίτι.

Τὴ νύκτα, ποῦ ἐκτύπησεν ἡ καμπάνα, ὅλοι ἐξεκίνησαν γιὰ τὴν ἐκκλησία. Ὁ παπποὺς φορεῖ τὴν καινούργια φορεσιά του καὶ περπατεῖ ὀλόρθος σὰν κυπαρίσσι. Ζηλεύεις νὰ τὸν βλέπῃς πῶς περπατεῖ.

Στὴν ἐκκλησία ἀναψε μιὰ μεγάλη λαμπάδα. Προσκύνησε καὶ ἀσπάστηκε τὴν ἀγία εἰκόνα μὲ τὴν Γέννησι τοῦ Χριστοῦ. Τὰ παιδιὰ ἐπῆγαν κοντὰ στὸν ψάλτη νὰ βοηθήσουν.

«Ἡ γέννησίς Σου, Χριστέ ὁ θεὸς ἡμῶν...».

Τί γλυκὰ ποῦ ἀκούονται οἱ ψαλμωδίες! Τί

ώραίες που είναι οι άγιες εὐχές, που διαβάζει
ὁ παπᾶ - Νικόλας! Ὅλα ὁ παππούς τὰ
παρακολουθεῖ μὲ προσοχή.

Ὅταν ἡ θεία λειτουργία ἐτελείωσε, ὁ γέρο
- Μάνθος ἐπλησίασε καὶ ἐκοινώνησε.

Ἐπειτα ὁ παπᾶ - Νικόλας ἐκοινώνησε καὶ
τὰ παιδιά καὶ τοὺς ἄλλους καὶ τοὺς ἔδωσε
ἀντίδωρο.

Γεμάτοι ἀπὸ τὴ χάρι τοῦ Θεοῦ γυρίζουν
τώρα ὅλοι στὸ σπίτι. Ἀρχίζει πιά νὰ χαράζει. Οἱ
πετεινοὶ φωνάζουν πῶς ἐξημέρωσε. Κικιρίκου!
κικιρίκου!

Ὁ παππούς κάθεται στὴ γωνιά. Ὅλοι
σκύβουν καὶ τοῦ φιλοῦν τὸ χέρι. Πρῶτα οἱ
νύμφες, ὕστερα οἱ γυιοί, ὕστερα τὰ ἐγγόνια.

- Χρόνια πολλά, παπού! Νὰ μᾶς ζήσης!

Νὰ ἐορτάσουμε καὶ τοῦ χρόνου καλὰ
Χριστούγεννα!

Ὁ παππὸς συγκινημένος τοὺς δίνει τὴν
εὐχή του.

67. Τὸ σπήλαιον καὶ ἡ φάτνη.

Τὰ παιδιά στὸ διπλανὸ δωμάτιο ἐσχεδίασαν τὸ Σπήλαιο καὶ τὴ Φάτνη. Μέσα ἐτοποθέτησαν μιὰ μεγάλη καὶ ωραία εἰκόνα μὲ τὴν Γέννησι τοῦ Χριστοῦ. Ὅλα ἔλαβον μέρος στὴ Χριστουγεννιάτικη αὐτὴ ἐορτῇ, γιὰ νὰ εὐχαριστήσουν τὸν παππού. Τὸ Σπήλαιο ἐφωτιζόταν μὲ ἀναμμένα κεράκια. Ἐχυναν τέτοιο φῶς, ποῦ ἐνόμιζε κανένας, πῶς εὐρίσκεται σὲ σπήλαιο ἀληθινό.

Ὁ παππούς κοιτάζει καὶ δὲν μπορεῖ νὰ κρατήσῃ τὴν συγκίνησί του. Σηκώνει τὸ χέρι καὶ κάνει τὸν σταυρό του.

Τὰ παιδιά ψάλλουν: Ἡ Παρθένος σήμερον τὸν Ὑπερούσιον τίκτει...». Τὰ τροπάρια αὐτὰ τὰ εἶχαν μάθει στὸ σχολεῖο. Καὶ τὴν ἐορτῇ ἐκεῖ τὴν εἶχαν ἰδεῖ καὶ τώρα τὴν ἔκαμαν στὸ σπίτι. Γι' αὐτὸ καὶ τὴν ἐσχεδίασαν καλά. Ἀπ' ὅλες τὶς φωνές γλυκύτερη εἶναι τοῦ Λάμπρου. Αὐτὸς ἦταν τὸ πιὸ μικρὸ ἐγγόνι τοῦ παππού.

Ἄμα ἐτελείωσεν ἡ ἐορτῇ, ὁ παππούς ἐπῆρε τὰ ἐγγόνια κοντά του καὶ τὰ ἐχάιδεψε. Μὲ δυσκολία εὗρισκε λόγια γιὰ νὰ τὰ

εὐχαριστήση.

Τέτοια ὠραία Χριστουγεννιάτικη ἑορτὴ ὁ
παππούς δὲν εἶχε ξαναγιορτάσει.

68. Χριστούγεννα.

Στὴ γωνιά μας κόκκινο
τ' ἀναμμένο τζάκι.

Τοῦφες χιόνια πέφτουνε
στὸ παραθυράκι.

Ὅλο ἀπόψε ξάγρυπνο
μένει τὸ χωριὸ
καὶ κτυπᾷ Χριστούγεννα
τὸ καμπαναριό.

Ἐλα, Ἐσύ, ποὺ Ἀρχάγγελοι
Σ' ἀνυμνοῦν ἀπόψε,
πάρε ἀπὸ τὴν πίττα μας,
ποὺ εὐωδιᾷ καὶ κόψε.

Ἔλα, κι ἡ γωνίτσα μας
καρτερεῖ νὰ ῥθῆς.
Σοῦ ἴστωσα, Χριστούλη μου,
γιὰ νὰ ζεσταθῆς.

Στέλιος Σπεράντσας

69. Ἡ παραμονή τῆς Πρωτοχρονιάς.

Εἶναι παραμονή τῆς Πρωτοχρονιάς. Τὰ παιδιά εἶναι ὄλο χαρά. Φθάνει ὁ Ἅγιος Βασίλης, ὁ γελαστός παππούς μὲ τὸ σκουφὶ καὶ μὲ τὴν παράξενη φορεσιά. Ἔρχεται καταφορτωμένος. Ὀλόκληρο σακκὶ ἔχει στὴ ράχι του. Καὶ τί δὲν ἔχει μέσα στὸ σακκί! Σφυρίχτρες, στρατιωτάκια, κοῦκλες μεγάλες, κοῦκλες μικρές, ποδήλατάκια. Γιὰ κάθε παιδί ἔχει καὶ ἓνα δῶρο. Γι' αὐτὸ καὶ τὰ παιδιά τὸν περιμένουν καὶ τὸν τραγουδοῦν :

Ἀρχιμηνιά κι ἀρχιχρονιά
κι ἀρχὴ καλὸς μας χρόνος,
Ἄγιο - Βασίλης ἔρχεται
ἀπὸ τὴν Καισαρεία.
Βαστᾶ εἰκόνα καὶ χαρτί,
χαρτί καὶ καλαμάρι.....

Ὅλοι οἱ δρόμοι εἶναι γεμᾶτοι κόσμο. Παιδιὰ
μὲ τρουμπέτες, μὲ μπαλόνια, μὲ ποδηλατάκια,
μὲ κοῦκλες, μὲ ὅ,τι νὰ εἰπῆς, γυρίζουν
χαρούμενα. Ὅπου στρέψεις τὰ μάτια, βλέπεις
κόσμο. Τὰ μαγαζιά γεμᾶτα. Ἄλλοι μπαίνουν,
ἄλλοι βγαίνουν. Δὲν προφθάνουν νὰ πωλοῦν οἱ
καταστηματαρχαί.

- Χρόνια πολλὰ, Λεωνίδα! Εὐτυχισμένος ὁ
καινούργιος χρόνος!

- Καλὴ χρονιά, Νικολάκη!

Οἱ χαιρετισμοὶ καὶ οἱ εὐχὲς δίνουν καὶ
παίρνουν. Ὅλοι εἶναι χαρούμενοι, πὺ εἶναι ἡ
μεγάλῃ αὐτὴ ἑορτὴ.

Στὸ σπίτι ἡ μητέρα ἔχει ἐτοιμάσει τὴν
βασιλόπιττα. Ὅταν ὅλοι μαζευθοῦν στὸ
τραπέζι, ὁ παππούς θὰ τὴν κόψῃ σὲ κομμάτια.
Θὰ κάμῃ πρῶτα τὸ σταυρό του, θὰ εἰπῇ χρόνια

πολλά και θὰ τὴν μοιράσῃ.

Ἐνα κομμάτι γιὰ τὸν Χριστό, ἓνα γιὰ τὸν Ἅγιο - Βασίλη, τρίτο γιὰ τὸν ἑαυτό του, ἓνα γιὰ τὸν πατέρα, ἓνα γιὰ τὴν μητέρα. Ὡς καὶ γιὰ τὸν ξενιτεμμένο ἀδελφὸ θὰ κόψῃ κομμάτι ὁ παππούς.

Μὰ ποιὸς θὰ εἶναι ὁ τυχερὸς νὰ βρῇ τὸ φλωρί, πὺ εἶναι στὴ βασιλόπιττα; Ἡ Κούλα καὶ ὁ Παντελάκης ὅλο γι' αὐτὸ συζητοῦν.

70. Ὁ καινούργιος χρόνος.

1 Ἰανουαρίου γράφει τὸ ἡμερολόγιο. Ὁ χρόνος ἀλλάζει. Ὁ παλιὸς φεύγει. Ἔρχεται ὁ καινούργιος. Ὁ παλιὸς δὲν γυρίζει πιά. Ὅπως δὲν ξαναγυρίζει τὸ νερό, πὺ τρέχει ἀπὸ τὴ βρύση. Ὁ παππούς γίνεται πὺ μεγαλύτερος ἓνα χρόνο. Ὁ πατέρας, ἡ μητέρα, ὁ Παντελάκης, ἡ

Κούλα, ὅλοι μεγαλώνομε ἕνα χρόνο ἀκόμη.

Μπάμ! Μπούμ! ἀκούεται νὰ θροντᾶ τὸ κανόνι. Χαιρετᾶ τὸν παλιὸ χρόνο, πὺ φεύγει, καὶ τὸν καινούργιο πὺ ἔρχεται.

- Χρόνια πολλά, παππού! εὔχονται τὰ παιδάκια τὸν παππού τους καὶ τοῦ φιλοῦν τὸ χέρι.

- Χρόνια πολλά, παιδάκια μου! Καλὸς κι εὐτυχησμένος ὁ καινούργιος χρόνος, τοὺς εὔχεται κι ἐκεῖνος καὶ τὰ χαιδεύει τρυφερά.

Μὰ ὅταν μείνη μόνος ὁ παππούς σκέπτεται. Σκέπτεται, πὺς ἦταν καὶ αὐτὸς σὰν τὸν Παντελάκη καὶ σὰν τὴν Κούλα. Καὶ χρόνο μὲ τὸ χρόνο ἔγιναν τὰ μαλλιά του βαμβάκι. Καὶ τὴν ὥρα ἐκείνη θυμᾶται κάποιον τραγούδι :

71. Πρωτοχρονιά.

Ὁ Ἄι - Βασίλης ἔρχεται
μὲ γέλια καὶ μὲ δῶρα.
Καινούργιος χρόνος ἔφθασε
μ' ἐλπίδες καὶ χαρά.

Ὁ ἄλλος χρόνος ἔγερσε

καὶ φεύγει μακριά μας.
Σὰν ὄνειρο ἐπέρασε
μὲ τὴν Πρωτοχρονιά.

Ὁ Ἄι - Βασίλης ἔρχεται,
καινούργιος χρόνος ἔφθασε.
Ὁ ἄλλος χρόνος ἔγερσε,
σὰν ὄνειρο ἐπέρασε.

Ὅλοι μαζί πάλι, παιδιά,
ἦλθ' ἡ χρυσῆ, καλὴ χρονιά.
Γιορτάστε τὴν Πρωτοχρονιά
μὲ μιὰ καρδιά καὶ μὲ χαρά.

Ἀθανάσιος Κόκκινος

72. Ἡ κυρὰ - Καλή καὶ οἱ μῆνες.

Ἡ γλῶσσα κόκκαλα δὲν ἔχει καὶ

κόκκαλα τσακίζει. Καλά μᾶς συμβουλεύει ἡ παροιμία αὐτή. Μᾶς λέγει, νὰ εἴμεθα πάντα προσεκτικοί.

Ἦταν μιὰ φορά κι ἓναν καιρὸ σ' ἓνα μικρούτσικο χωριὸ δυὸ γριούλες. Τὴν μιὰ τὴν ἔλεγαν Καλή, γιατί ἔλεγε πάντοτε λόγια καλά, καὶ τὴν ἄλλη Κακή, γιατί πάντα ἐκακολογοῦσε.

Μιὰ ἡμέρα ἡ Καλή ἐπῆγε στὸ βουνὸ γιὰ νὰ μαζέψῃ ξύλα. Τὴν ὥρα ποὺ τὰ ἐμάζεψε, νὰ σου καὶ παρουσιάζονται μπροστά της δώδεκα ὁμορφα παλληκάρια. Ἦταν οἱ δώδεκα μῆνες τοῦ χρόνου.

- Γειά σου, γιαγιά, τῆς λένε οἱ δώδεκα μῆνες.

- Γειὰ καὶ χαρὰ νὰ ἔχετε, παιδιά μου, τοὺς λέει ἡ καλὴ γριούλα.

- Δὲν μᾶς λές, γιαγιά, τί γνώμη ἔχεις γιὰ τοὺς δώδεκα μῆνες τοῦ χρόνου; Εἶναι καλοὶ ἢ κακοί; Καὶ ποιὸν ἀγαπᾶς ἐσὺ ἀπὸ ὅλους περισσότερο;

Τὸ πρόσωπο τῆς κυρὰ - Καλῆς ἔλαμψεν ἀπὸ χαρὰ καὶ τοὺς λέει μὲ καλωσύνη:

- Καλά μου παιδιά, τί λόγια εἶναι αὐτὰ πού μ' ἐρωτᾶτε; Μπορεῖ νά εἶναι μῆνας ἄσχημος; Ἄφου ὅλους τοὺς ἔκαμε ὁ καλὸς Θεός, πῶς ἤμπορεῖ νά εἶναι ἄσχημοι; Ὅλοι καλοὶ καὶ τιμημένοι εἶναι. Ὁ καθέννας ἔχει καὶ τὶς χάρες του. Ἐγὼ ὅλους τοὺς ἀγαπῶ ἀπὸ ἴσια.

Οἱ μῆνες εὐχαριστήθηκαν πολὺ ἀπὸ τὰ λόγια τῆς κυρὰ - Καλῆς καὶ τῆς λένε:

- Πάρε, γιαγιά, ξύλα γιὰ τὴ φωτιά κι αὐτὸ τὸ σακκουλάκι. Ὅταν πᾶς στὸ σπίτι σου ἐκεῖ νὰ τ' ἀνοιξῆς.

Τὰ ἔχασε ἡ γριούλα, ὅταν ἐπῆγε στὸ σπίτι τῆς καὶ ἀνοιξε τὸ σακκουλάκι. Ἦταν γεμᾶτο ἀπὸ φλωριά. Ἐλαμποκόπησε τὸ καμαράκι τῆς σὰν τὰ ἄδειασε κάτω.

Ἀγόρασε ὕστερα ἓνα καινούργιο σπιτάκι, ἐντύθηκε καλὰ καὶ ἐζοῦσε πλούσια κι εὐτυχισμένα βοηθῶντας τοὺς πτωχοὺς. Τὸ χωριὸ ὅλο ἐχαιρόταν, πού τὴν ἔβλεπε εὐτυχισμένη.

Τὴν εἶδε καὶ ἡ γριά, ἡ κυρὰ - Κακὴ, κι ἐπῆγε μιὰ ἡμέρα στὸ σπίτι τῆς.

- Πῶς ἄλλαξες ἔτσι, κυρὰ - Καλή; Ποῦ

εὐρῆκες τὰ λεπτὰ καὶ ἀγόρασες αὐτὸ τὸ σπίτι;

- Αὐτὸ κι αὐτό, τῆς ἀπαντᾷ ἡ καλὴ γριούλα. Καὶ τῆς διηγεῖται ὅλη τὴν ἀλήθεια.

73. Ἡ κυρὰ - Κακὴ καὶ οἱ μῆνες.

Σὰν ἀκουσε αὐτὰ ἡ κυρὰ - Κακὴ, ἐτραβηξε καὶ αὐτὴ μιὰ ἡμέρα στὸ βουνό. Ἐπῆγε τάχα γιὰ νὰ φέρῃ ξύλα.

- Γεῖα καὶ χαρὰ σου, γιαγιά, τῆς λένε τὰ παλληκάρια.

- Γεῖά σας! τοὺς ἀποκρίνεται μὲ φωνὴ ἄγρια.

- Τί γνώμη ἔχεις, γιαγιά, γιὰ τοὺς δώδεκα μῆνες τοῦ χρόνου; Καλοὶ εἶναι ἢ κακοί; Καὶ ποιὸν ἐσὺ ἀγαπᾷς περισσότερο;

- Ὅλοι οἱ μῆνες εἶναι κακοὶ καὶ ἀνάποδοι, παιδιὰ μου. Πάρε τὸν ἕνα καὶ χτύπα τὸν ἄλλον! Κανένα τους δὲν ἀγαπῶ. Κανένας δὲν ἔχει καμμιά χάρι.

- Πολὺ καλὰ, γιαγιά, τῆς λένε οἱ μῆνες. Πάρε αὐτὰ τὰ ξύλα γιὰ τὴ φωτιά κι αὐτὸ ἐδῶ τὸ σακκουλάκι. Ὅταν θὰ πᾶς στὸ σπίτι σου,

τότε νὰ τὸ ἀνοίξης.

Ἡ κυρὰ-Κακὴ παίρνει τὰ ξύλα καὶ τὸ σακκουλάκι καὶ φεύγει δίχως νὰ χαιρετίσῃ τὰ παλληκάρια. Φεύγει νὰ φθάσῃ στὸ σπίτι τῆς μιὰ ὥρα ἐνωρίτερα.

Ὅταν καμμιά φορὰ ἐφθάσε, ἀνοίγει χαρούμενη τὸ σακκουλάκι, μὰ τί νὰ ἰδῇ!

Ἦταν γεμᾶτο πέτρες καὶ τὶς εἶχε κουβαλήσει στὸ σπίτι τῆς, νομίζοντας πὼς ἦταν χρυσᾶ φλωριά, ὅπως τὰ φλωριά τῆς κυρὰ - Καλῆς, τῆς γριούλας.

(Ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Γεωργ. Σακκά)

74. Γιὰ τὴ φωτιά.

- Κρυώνεις, γιαγιά;
- Ναί, παιδάκι μου, ἀνατριχιάζω. Εἶναι σὰν νὰ μοῦ χύνουν στὸ κορμὶ παγωμένο νερό. Πᾶμε νὰ ζεσταθοῦμε στὸ τζάκι.

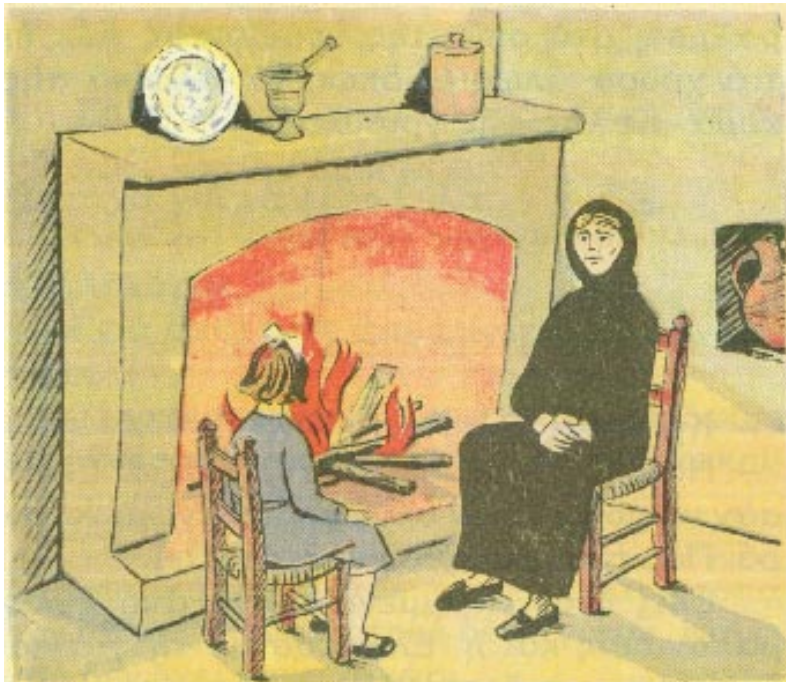
Ἐκεῖ ἦταν ἀναμμένη φωτιά ἀπὸ ξύλα βαλανιδιάς καὶ ἡ Ἐλενίτσα μὲ τὴ γιαγιά ἐκάθισαν νὰ ζεσταθοῦν. Ἐξω ἐφυσοῦσε δυνατὸ ξεροβόρι. Τῆς Ἐλενίτσας τῆς ἄρεσε, πὺρ ἔβλεπε τὰ ξύλα νὰ καΐνε καὶ τὶς φλόγες νὰ χορεύουν

τρελά. Και καθώς έκοίταζεν, έρώτησε τή γιαγιά:

- Άλήθεια, γιαγιά. Πές μου κανένα παραμύδι για τή φωτιά; Ποιός μᾶς τήν έστειλε στή γῆ;

Ἡ γιαγιά έσκέφθηκε λίγη ώρα κι έπειτα άρχισε νά διηγῆται:

- Τά πολὺ παλιὰ χρόνια, παιδί μου, οἱ άνθρωποι δέν εἶχαν φωτιά και ὑπέφεραν πολὺ. Μιά ἡμέρα, τήν ώρα πού ἕνας μαρμαραῆς

ἐπελεκοῦσε μιὰ πέτρα μ' ἓνα τσεκούρι πέτρινο, εἶδε νὰ ξεπετιέται μιὰ σπίθα. Τὴν εἶχε στείλει ὁ καλὸς Θεός. Μ' αὐτὴν ἄναψε ὁ μαρμαρᾶς φωτιά. Μὴ ῥωτᾶτε τί χαρὰ ἐδοκίμασε τὸ βράδυ ἢ πτωχή του ἢ γυναῖκα καὶ τὰ μικρούλκα παιδάκια του, σὰν ἐπῆγεν ὁ πατέρας στὸ σπίτι καὶ ἄναψε κι ἐκεῖ φωτιά. Ἀπὸ τότε ἄρχισαν νὰ ζεσταίνωνται, νὰ ψήνουν τὸ κρέας, νὰ βράζουν τὸ γάλα, νὰ φωτίζουν τὴν καλύβα τους.

Στὴν ἀρχὴ ἄναβαν τὴ φωτιά στὴ μέση τῆς καλύβας καὶ τοὺς ἐπνιγεν ὁ καπνός. Σιγὰ - σιγὰ ὅμως ἀνοιξαν μιὰ τρύπα στὴ σκεπὴ καὶ ἐσταμάτησε τὸ κακό.

- Καὶ πῶς τὴ διατηροῦσαν τὴ φωτιά ἄσβεστη, γιαγιά; ἐρώτησεν ἡ Ἐλενίτσα.

- Ἐφρόντιζαν, παιδί μου, πρὶν κοιμηθοῦν, νὰ σκεπάζουν τὴν ἀνδρακιά, ποὺ μένει ἀπ' τὰ καμμένα ξύλα, μὲ τὴ στάκτη καὶ ἔτσι ἡ φωτιά ἐβαστοῦσε ὡς τὸ ἄλλο τὸ πρωί.

- Δὲν εἶχαν τότε σπέρτα, γιαγιά, για ν' ἀνάβουν τὴ φωτιά;

Τὰ σπέρτα, παιδί μου, εὐρέθησαν, ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἄρχισε νὰ προοδεύῃ, νὰ γίνεται

πολιτισμένος.

Ἡ φωτιά ἐβοήθησε τὸν ἄνθρωπο νὰ δουλεύῃ τὰ σίδηρα καὶ νὰ φτειάνῃ δικέλια, σκεπάρνια, τσαπιά καὶ ἄπειρα ἄλλα ἐργαλεῖα. Ὁ σιδηρόδρομος καὶ τὰ βαπόρια, δίχως φωτιά, θὰ ἦταν ἀδύνατο νὰ ταξιδέψουν. Τὰ τόσα ἐργοστάσια, πὺ ἐργάζονται σήμερα, ἐργάζονται ὅλα μὲ τὴ φωτιά.

Δίχως τὴ φωτιά, Ἐλενίτσα μου, θὰ εἴμεθα ἀκόμη ἄγριοι καὶ θὰ ἐζούσαμε ὅπως τὰ θηρία χωμένοι στὰ δάση καὶ στὶς σπηλιές.

(Ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν Σ. Σπεράντσα καὶ Α. Μεταλλινού)

75. Κόκκορας, ἄλεποῦ καὶ σκύλος.

Κανένα ἄλλο σκυλί μέσα στὸ χωριὸ δὲν ἦταν τόσο ἔξυπνο καὶ τόσο πιστὸ ὅσο ὁ Φουντοῦκος. Ἡ κυρὰ - Παυλίνα πολὺ τὸ ἀγαποῦσε αὐτὸ τὸ σκυλί.

- Τὸ νοῦ σου, Φουντοῦκο, τὶς κοττοῦλές μου, τοῦ ἔλεγε κάθε βράδυ ἡ κυρὰ - Παυλίνα, ὅταν οἱ κοττοῦλές της ἀνέβαιναν γιὰ νὰ κουρνιαῖσουν ἐπάνω στὴ γέρικη βαλανιδιά.

Τὸ δένδρον αὐτὸ ἦταν κοντὰ στὴν αὐλὴ καὶ οἱ κοπτοῦλες φρούτ! ἀνέβαιναν καὶ ἐπερνοῦσαν ἐκεῖ τὰ βράδια. Στὸ ψηλότερον μέρος ἀνέβαινε ὁ κόκκορας μὲ τὰ φανταχτερὰ πτερὰ καὶ κάτω στὴν κουφάλαν τῆς βαλανιδιάς ἐτρύπωνε ὁ Φουντοῦκος. Γιὰ νὰ μὴ κρυώνῃ ὁ Φουντοῦκος τῆς, ἡ κυρὰ Παυλίνα ἔφτιασε οτὴν κουφάλαν τοῦ δένδρου καὶ μιὰ πορτοῦλα.

Πιο̄ πέρᾱ ὅμως ἀπὸ τὸ σπίτι, ἐτριγύριζε μιὰ ἀλεποῦ. Ἄκουσε ἓνα πρωινὸ τὸ λάλημα τοῦ πετεινοῦ καὶ ἡ παμπόνηρη ἔτρεξε στὴ ρίζαν τῆς βαλανιδιάς.

-ὦ! καλημέρα σου, φίλε μου κόκκορα! Πῶς εἶσαι στὴν υἰγείαν σου; Τί κάνεις; Σοῦ φέρνω μιὰ πολὺ - πολὺ εὐχάριστη εἶδησι. Τὰ ζῶα ὅλα ἐμόνοιασαν. Δὲν θὰ μαλώνωμε πιά μεταξὺ μας. Προχθὲς εἶχαμε καὶ διασκέδασι. Ἐκάναμε καὶ χορό. Ὁ λύκος ἐχόρευε ἀγαπημένα μὲ τὰ πρόβατα. Οἱ γάτες ἐγλεντοῦσαν μὲ τὰ σκυλιά. Τὰ ποντίκια ἐχροπηδοῦσαν καὶ οἱ γάτες δὲν τὰ ἐπεύραζαν. Οἱ ἀλεποῦδες μὲ τοὺς κοκκόρους ξεκαρδισθήκαμε στὰ γέλια. Ἐσὺ φαίνεται πῶς δὲν ἐπῆρες εἶδησι καὶ ἔλειπες. Κατέβα τώρα

νά γλεντήσωμε καὶ νά χαροῦμε.

Ὁ κόκκορας ἐκαμώθηκε, πὼς ἐχάρηκε γιὰ τὴν εἶδησι, μὰ δὲν τὸ ἐκουνουσε ἀπὸ τὸ δένδρο. Ἦταν κόκκορας μυαλωμένος καὶ γνωστικός. Δὲν ἦταν σὰν τὸν κόκκορα τῆς παροιμίας, πὺ δὲν εἶχε γνῶσι.

- ὦ! μὰ κατέβα λοιπόν! Κατέβα γιὰ ν' ἀρχίσωμε τὸ γλέντι!

- Χμ! ἔκαμε ὁ κόκκορας. Γιὰ νά κατεβῶ, πρέπει νά ξυπνήσῃ ὁ θυρωρὸς νά ἀνοίξῃ. Δὲν βλέπεις, πὼς ἡ θύρα τοῦ σπιτιοῦ μας εἶναι κλειστή; Κτύπα, σέ παρακαλῶ, μὲ τὸ μουσούδι σου γιὰ νά μοῦ ἀνοίξῃ.

Χωρὶς, καλὰ - καλὰ, νά προφθάσῃ ἡπαμπόνηρη νά κάμῃ ὅ,τι τῆς εἶπεν ὁ κόκκορας, νά σου καὶ ἐπετάχτηκε ὁ Φουντοῦκος.

Ἡ ἀλεποῦ ὅπου φύγη φύγη. Καταντροπιασμένη, πὺ τὴν ἐκορόιδεψε ὁ κόκκορας, ἐπῆρε δρόμο καὶ ἀκόμη τρέχει.

Κι ὁ κόκκορας ἐπάνω στὴ βαλανιδιὰ ἀκόμη γελάει.

(Ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν Σ. Σπεράντσα καὶ Α. Μεταλλينوῦ)

76. Οί άποκρίες.

Ἡ τελευταία Κυριακή τῆς Ἀποκριᾶς πλησιάζει. Ὁ Στέφανος μέ τούς φίλους του ἀπεφάσισαν νά γίνουν πιερότοι, στρατηγοί, ναύαρχοι μέ χρυσά γαλόνια. Πῶς ὅμως νά γίνουν, ἀφοῦ στό χωριό τους δέν ὑπαρχει οὔτε προσωπίδα νά ἀγοράσουν; Ὁ Στέφανος, ἀγόρι ἔξυπνο, εἶπε στους ἄλλους:

- Παιδιά! Ν' ἀγοράσωμε κόλλες χρωματιστές καί νά σχεδιάσωμε μόνοι μας ὅ,τι θέλομε.

Καί νά! στό σπίτι τοῦ Ἀλέκου ἄρχισαν

τὴν ἐργασία. Ἐφτειασαν καπέλλα ψηλὰ μὲ γαλάζιες κόλλες, ἔκοψαν κορδέλλες γιὰ νὰ ζώσουν στὴ μέση, παράσημα γιὰ τὸ στῆθος, χαρτονένια σπαδιά.

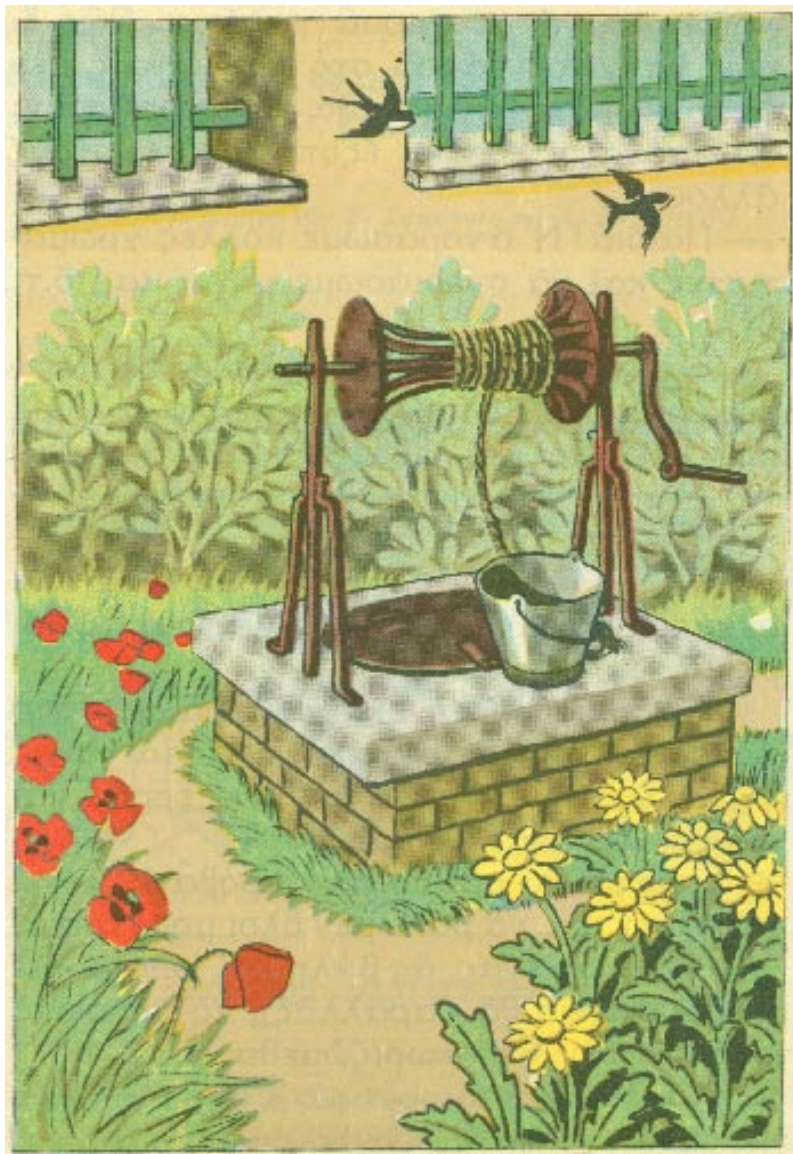
Ὡσπου νὰ φθάσῃ ἡ Ἀποκριά, κάθε παιδὶ κάτι βρίσκει γιὰ νὰ συμπληρώσῃ τὴ φορεσιά του.

Γιὰ προσωπίδες εἶπαν νὰ βάλουν στὸ πρόσωπο χρωματιστὲς κόλλες, γιὰ νὰ μὴ γνωρίζονται. Ὁ Στέφανος ὅμως ἔρριξε κάποια ἄλλη ἰδέα, πιὸ καλή.

-Ἐχω μαλλὶ μαῦρο ἀπὸ πρόβατα, εἶπε. Νὰ φέρω καὶ νὰ βάλωμεν ὄλοι μουστάκια. Ἄν θέλῃ κανένας, ἄς βάλῃ καὶ γένεια. Μὲ τὰ μουστάκια θὰ παραλλάξῃ τὸ πρόσωπό μας καὶ δὲν θὰ γνωρίζόμεθα.

ἌΝΟΙΞΙΣ

Γλυκὸ τοῦ Μάρτη μήνυμα,
θ' ἀνδίσῃ ἡ πασχαλιά,
θὰ λειώσουν τ' ἄσπρα χιόνια,
θὰ ῥθοῦν τὰ χελιδόνια...

77. Τὰ χελιδόνια ἤλθαν.

Ὁ Τάκης καὶ ἡ Νίνα ἐλυπόνταν, ποὺ ἔβλεπαν τὶς χελιδονοφωλιές ἀδειανές κι ἐρωτοῦσαν τὸν πατέρα τους:

- Πότε, πατέρα, θὰ ἔλθουν τὰ χελιδόνια; Γιατί ἀργοῦν;

- Ὅπου καὶ νὰ εἶναι, παιδιὰ μου, ἔρχονται. Ἄμα φθάσῃ ὁ Μάρτης, θὰ γεμίσουν πάλι οἱ φωλίτσες τους.

- Τί θὰ μᾶς φέρουν, πατέρα;

- Πολλὰ καλὰ θὰ μᾶς φέρουν. Τριαντάφυλλα, βιολέττες, κρίνα, γαρύφαλα. Θὰ εὐωδιάσῃ ὁ τόπος μὲ ὄλων τῶν λογιῶν τὶς μυρωδιές. Ἡ γῆ θὰ στολισθῇ μὲ χαλιὰ πολύχρωμα καὶ καταπράσινα. Τὰ πουλιὰ αὐτὰ μᾶς φέρουν τὴν ἀνοιξὶ καὶ τὰ λουλούδια.

- Μᾶς φέρουν καὶ τὸ χαρούμενο τραγουδάκι τους, πατέρα, εἶπεν ἡ Νίνα.

Βέβαια, παιδί μου. Καὶ τὸ τραγούδι τους εἶναι μιὰ συντροφιά γιὰ τὸ σπίτι μας. Ἀπὸ τὸ πρωὶ ἕως τὸ βράδυ τραγουδοῦν ἀδιάκοπα. Μᾶς

εὐχαριστοῦν, πού τοὺς προσφέρομε στέγη.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ὁ Τάκης καὶ ἡ Νίνα ἐφώναξαν τὸ Χρῖστο, τὸν ὑπηρέτη τους. Οἱ τρεῖς μαζί κάτι ἐκρυφομίλησαν ἐκεῖ κοντὰ στὴν κληματαριά.

Τί εἶπαν; Κανένας, δὲν ἄκουσε. Ἀλλ' ἀμέσως ὁ Χρῖστος ἐπῆρε μιὰ ψηλὴ σκάλα καὶ τὴν ἔβαλε κοντὰ στὸν τοῖχο τοῦ σπιτιοῦ. Ἐπάνω, ἐκεῖ στὴ στέγη, ἦταν τρεῖς φωλιές χελιδονιῶν. Ἦταν ἡ μιὰ κοντὰ στὴν ἄλλη.

Ὁ Χρῖστος προσεκτικὰ - προσεκτικὰ ἔβαλε τὸ χέρι καὶ τίς ἐκαθάρισε. Ὅ,τι ἀπὸ τὴν πολυκαιρία εἶχε μαζευθῆ ἐκεῖ μέσα τὸ ἐπέταξε. Στις δυὸ εἶχεν εὖρει ξυλαράκια λεπτὰ, ἄχυρα, πτερὰ καὶ ξεραμμένες κόρες ἀπὸ ψωμί.

Ὁ ὑπηρέτης ἐκατάλαβε τί εἶχε γίνει. Τὸν χειμῶνα, μὲ τὸ τσουχτερὸ κρύο, εἶχαν μείνει σ' αὐτὲς σπουργίτες. Τὰ τετραπέρατα πουλάκια ἐπερνοῦσαν ἐκεῖ τίς ψυχρὲς νύκτες. Δὲν ἔμειναν νὰ ξεπαγιάσουν στὴ δική τους κακοφτειαγμένη φωλιά.

Ἐπειτα, σὰν ἦλθεν ὁ Μάρτης, μιὰ ἡμέρα ἀκούσθηκαν χαρούμενες φωνές

χελιδονιών. Ὁ Τάκης καὶ ἡ Νίνα ἐπετάχθηκαν γεμάτοι ἀπὸ χαρά. Μὲ πόση ἀγάπη ἔβλεπαν τ' ἀγαπημένα τους πουλάκια! Μὰ κι ἐκεῖνα ἐφαίνοντο χαρούμενα.

Τσιριτσιτσιίλπ...τσιριτσιτσιίλπ...ἐκελαδοῦσαν, σὰν εἶδαν τὸν Τάκη καὶ τὴ Νίνα.

Τί δὲν ἔλεγαν μ' ἐκεῖνα τὰ κελαδῆματα!

78. Μιλοῦν γιὰ τὰ χελιδόνια.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα στὸ σχολεῖο ὅλα τὰ παιδιὰ εἶχαν ὀμιλία γιὰ τὰ χελιδόνια. Ἐχάρηκαν, πὺ τὰ εἶδαν νὰ ξαναγυρίζουν στὶς φωλιές τους.

- Σὲ μᾶς ἦλθαν δυὸ ζευγάρια, ἔλεγε ἡ Καίτη. Ἐπετοῦσαν παντοῦ. Ἐβλεπαν ἀπ' ὅλες τὶς μεριές τὸ σπίτι. Πέρυσι εἶχαμε μονάχα μιὰ φωλιά. Ἐφέτος τί λέτε; μπορεῖ νὰ κτίσουν καὶ δεύτερη;

Ὁ Κώστας, πὺ ἤξερε καλύτερα, εἶπε.

- Αὐτὸ θὰ γίνη, Καίτη. Τὸ ἓνα ζευγάρι, πὺ ἦταν στὸ σπίτι σας πέρυσι, ἔμεινε εὐχαριστημένο. Ἐφέτος ἐσύστησε καὶ στὸ ἄλλο ζευγάρι νὰ κτίσῃ κι ἐκεῖνο φωλιά. Θέλουν νὰ εἶναι μαζὶ συντροφιά. Ἄν τοὺς ἐγαλοῦσες τὴ

φωλιά, νομίζεις πώς θα έρχονταν κι έφέτος;

- Κανένα δέν θα έπατούσε, είπαν μερικά παιδιά.

Τήν ώρα, πού ή Καίτη με τον Κώστα έλεγαν αυτά, λίγο πιό πέρα ένα παιδί, ο Νικολός, έκοκκίνισε. Σ' αυτού το σπίτι δέν έπάτησε χελιδόνι. Δέν άκούσθηκε χελιδονιοϋ λαλιά. Και είχεν ο πατέρας του παιδιοϋ αυτού ένα περιβόλι γεμάτο από λαχανικά. Θα ήμποροϋσαν εκεί τὰ χελιδόνια τόσες κάμπιες και τόσα ζουζούνια νὰ καθαρίσουν.

Τήν ώρα, πού ο Νικολός ήταν κατακόκκινος, τον έρώτησεν ή Δεσποινιώ:

- Στο σπίτι σας ήλθαν, Νικολό, χελιδόνια;

Τί νὰ ειπή όμως αυτός; Έξερόβηξε λίγες φορές και άποκρίθηκε:

- Όχι, δέν ήλθαν άκόμα. Φαίνεται πώς τον Άπρίλη θα έλθουν. Καδυστέρησαν στο ταξίδι τους.

Ο Κώστας και τὰ άλλα παιδιά τον έκοίταξαν περίεργα και του είπαν:

- Τί λές, καημένε Νικολό; Έρχονται ποτέ τον Άπρίλη χελιδόνια; Τὰ πουλιά αυτά

φεύγουν μαζί και ξαναγυρίζουν μαζί. Ἄν δὲν ἦλθαν τώρα τὸ Μάρτη στὸ σπίτι σας, δὲν θὰ ἔλθουν.

Ὁ Φάνης, ποὺ ἦταν γείτονας τοῦ Νικολοῦ, τὰ εἶπε πιὸ καθαρά:

- Μὰ καὶ πέρυσι, Νικολό, νομίζω, πὼς σὲ σᾶς δὲν ἦλθαν. Τὴν προπέρσινη χρονιά, θυμοῦμαι, τὰ ἐκυνήγησες. Ἐγάλασες τὴ φωλιά τους καὶ τὰ κακόμοιρα δὲν ξαναπάτησαν. Εἶχες μάλιστα κι ἓνα λάστιχο καὶ τὰ ἐσημάδευες. Πὼς περιμένεις τώρα νὰ ἔλθουν;

Ὁ Νικολὸς ἔσκυψε τὸ κεφάλι του καὶ δὲν εἶπε τίποτε. Τὰ λόγια, ποὺ τοῦ εἶπεν ὁ Φάνης, τοῦ εἶχαν γίνει τὴν ὥρα ἐκείνη ἓνα πολὺ καλὸ μάθημα.

79. Ἡ χελιδόνα.

Ἦλθε, ἦλθε ἡ χελιδόνα,
ἦλθε πάλι ἡ μελιδόνα,
κάθισε καὶ λάλησε
καὶ γλυκὰ κελάδησε:

- Θάλασσα ἐπέρασα,
τὴν στεριά τὴν ξέχασα.
Κύματα καὶ ἄν ἔσκισα,
ἔσπειρα, οἰκονόμησα.

Ἐφυγα καὶ ἀφῆκα σῦκα,
καὶ Σταυρὸ καὶ θηλιωνίτσα
καὶ ἦλθα τώρα καὶ ηῦρα φύτρα
καὶ ηῦρα χόρτα, σπάρτα, βλίτρα,
βλίτρα, βλίτρα, φύτρα, φύτρα.

Δημοτικὸ

80. Η 25^η Μαρτίου.

Άπο ημέρες έτοιμάζεται τo σχολείο για τήν Έθνική Έορτή. Πολλά παιδιά έργάζονται και κατασκευάζουν σημαίες. Άλλα ψαλιδίζουν τo χαρτόνι και φτειάνουν γράμματα για τις έπιγραφές. Άλλα πλέκουν στεφάνια.

Ἡ Τασία δὲ φτειάσῃ τὸ φωτοστέφανο
γιὰ τὴν Παναγία. Αὐτὸν δὲ τὸν φορέσῃ ἡ
Θυμιούλα. Αὐτὴ δὲ παραστήσῃ τὴν Παναγία.
Εἶναι τὸ πιὸ φρόνιμο καὶ ταπεινὸ κορίτσι. Ὅλο
τὸ σχολεῖο τὴν ἀγαπᾷ.

- Παιδιά! ἡ ἐορτὴ μας πρέπει νὰ ἐπιτύχῃ,
λέγει ὁ δάσκαλος. Θὰ προσκαλέσῳμε καὶ
κόσμο. Νὰ προσέξῳμε νὰ μὴν παραλείψῳμε
τίποτε. Νὰ μὴ ντροπιασθοῦμε.

Προτοῦ ὅμως μοιράσῃ τὶς δουλειές,
ἐξήγησε:

- Στὶς 25 Μαρτίου ἐορτάζομε διπλὴ ἐορτὴ.
Ἡ μιὰ εἶναι ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου.
Εἶναι ποὺ κατέβηκεν ὁ ἄγγελος στὴν Παρθένο
Μαρία καὶ τῆς εἶπε :

*Χαῖρε, κεχαριτωμένη Μαρία,
ὁ Κύριος μετὰ Σοῦ...*

Αὐτὴ εἶναι ἡ ὄρησκευτικὴ Ἑορτὴ. Ἡ ἄλλη
εἶναι ἡ Ἐθνικὴ Ἑορτὴ. Τὴν ἡμέρα αὐτὴ τὸ
1821, οἱ πατέρες μας ἔλαβαν τὰ ὄπλα γιὰ νὰ
ἐλευθερωθοῦν.

Μὲ τί προθυμία ὅλα τὰ παιδιά ἐρρίφθησαν
στὴ δουλειά! Καὶ πόσο γρήγορα ἐτελείωσαν!
Μέσα σὲ λίγες ἡμέρες ὅλα ἦταν ἔτοιμα.
Ἔτοιμες καὶ οἱ μεγάλες ἐπιγραφές:

25 ΜΑΡΤΙΟΥ
Η ΕΛΛΑΔΑ ΠΟΤΕ ΔΕΝ ΠΕΘΑΙΝΕΙ
Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
ΧΑΙΡΕ ΚΕΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ ΜΑΡΙΑ

Τ' ἀγόρια ἐστόλισαν τὴν αἶθουσα μὲ τὶς
εἰκόνες τῶν ἡρώων τοῦ 21. Εἶχαν καὶ ἐπιγραφές
μὲ γράμματα, ποὺ ἔγραφαν:

ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΑΙΟΣ
ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗΣ

Τὴν ἄλλη ἡμέρα, ποὺ ἦταν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ,
ὄλο τὸ σχολεῖο ἐπῆγε στὴν ἐκκλησία. Ἡ
σημαία ἐμπρὸς κυματίζει. Τὰ παιδιά περπατοῦν
τραγουδῶντας:

Όλη δόξα, όλη χάρι,
άγια μέρα ξημερώνει...

Τά τραγούδια άκούονται σέ όλο τó χωριό.
Έτελείωναν τó ένα, άρχιζαν τó άλλο:

Ζωσθήτε τ' άρματα, παιδιά...

Τά μάτια του κόσμου είναι καρφωμένα
έπάνω στή σημαία και στα παιδιά, πού
τραγουδούν.

Νά! τώρα έφθασαν στήν εκκλησία.

Στήν δοξολογία, πού έγινε, ένας ιεροκήρυκας
έβγαλε λόγο. Είπε για τήν Έλληνική
Έπανάστασι, για τούς ήρωες, τά ειπεν όλα. Τί
ώραία πού έμίλησε! Τά παιδιά έτραγούδησαν
τόν Έθνικό Ύμνο:

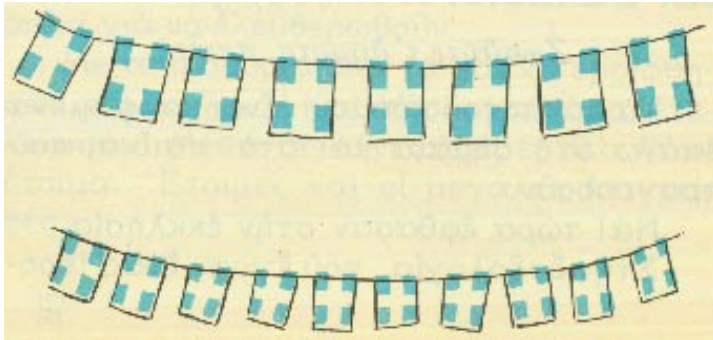
Σέ γνωρίζω άπό τήν κόψι...

Στό τέλος τής δοξολογίας, όλοι έπήγαν
στό σχολείο. Ήλθαν νά παρακολουθήσουν
τήν σχολική έορτή. Η αίθουσα, όπως ήταν
στολισμένη μέ τούς ήρωες, τούς έμάγεψε

ὄλους.

Ἡ ἐπιτυχία, πὺ εἶχαν τὰ παιδιὰ στὰ ποιήματα καὶ τὰ τραγούδια, δὲν λέγεται. Ὅλοι ἐχειροκροτοῦσαν μὲ τὴν καρδιά τους.

Τέτοια ἐορτὴ ἄς μὴν ἐτελείωνε ποτέ, εἶπαν οἱ περισσότεροὶ τὴν ὥρα πὺ ἔφευγαν. Εὖγε στὸ δάσκαλο καὶ στὰ παιδιὰ μας, πὺ μᾶς ἐχάρισαν μιὰ τέτοια ἐορτή.

81. Ἡ ἐξοχή.

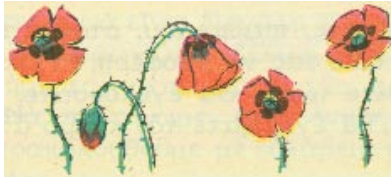
Μακριὰ ἀπὸ τὴν πόλι
κι ἀπὸ τὴν ταραχή,
ἐδῶ ἐλάτε ὄλοι,
ἐδῶ στὴν ἐξοχή!

Ἐδῶ εἶν' εὐτυχία,
ἐδῶ εἶναι χαρά!
μέσ' στὰ νερὰ τὰ κρύα,
στὰ χόρτα τὰ γλωρά!

Ἐδῶ εἶναι λουλούδια,
γαλάζιος οὐρανός,
πουλάκια καὶ τραγούδια
κι ἴσκιος παντοτινός!

Ἐδῶ ἐλάτε ὅλοι,
πλούσιοι καὶ πτωχοί,
δὲν βρίσκεται στὴν πόλι
μὲ πλούτη ἐξοχή.

Ἄγγελος Βλάχος

82. Ἡ Μεγάλη Ἑβδομάδα.

- Πότε κιόλας ἐπερασεν ἡ Σαρακοστή; Πότε ἔφθασεν ἡ Μεγάλη Ἑβδομάδα; Καθόλου δὲν ἐκατάλαβα, εἶπεν ἡ μητέρα στὴ Δαφνούλα καὶ στὸν Κωστάκη, τὰ παιδιὰ της

Ἡ Δαφνούλα τὴν ἐρώτησε:

- Γιατί, μητέρα, αὐτὴ τὴν ἑβδομάδα τὴν λέγομε Μεγάλη;

- Γιατί, παιδί μου, τὶς ἡμέρες αὐτὲς ἔπαθε πολλὰ ὁ Χριστὸς ἀπὸ κακοὺς ἀνθρώπους καὶ στὸ τέλος τὸν ἐσταύρωσαν.

Τὴν ὥρα ἐκείνη κάτω στὸ δρόμο τὰ παιδιὰ ἐχαλοῦσαν τὸν κόσμον ἀπὸ φωνές. Ἦταν ὁ Φώτης, ὁ Ἀλέκος καὶ ἄλλα γειτονόπουλα αὐτά, πὺ ἐφώναζαν. Τί γέλια! Τί ξεφωνητά! Τί κακό!

Εἰς τὴν μητέρα ἐφάνηκε πολὺ ἄπρεπο αὐτό. Τέτοια ἡμέρα λυπητερὴ νὰ φωνάζουν τὰ παιδιὰ τόσο! Κατέβηκε γι' αὐτὸ κάτω καὶ τοὺς εἶπε μερικὲς κουβέντες πολὺ φρόνιμες:

- Ἄν εἶχατε, παιδιὰ μου, στὸ σπίτι σας κάποιον δικό σας νὰ ὑποφέρη, θὰ ἐκάνατε ὅ,τι κάνετε τώρα; Θὰ ἐγελοῦσατε, θὰ ἐτρέχατε, θὰ

ἐγεμίζατε τὸν κόσμον ἀπὸ ξεφωνητά;

Τὰ παιδιά δὲν ἤξεραν γιατί τοὺς ἔλεγε αὐτὰ καὶ ἐκοίταζαν σιωπηλά. Μονάχα ὁ Τάκης τῆς εἶπε:

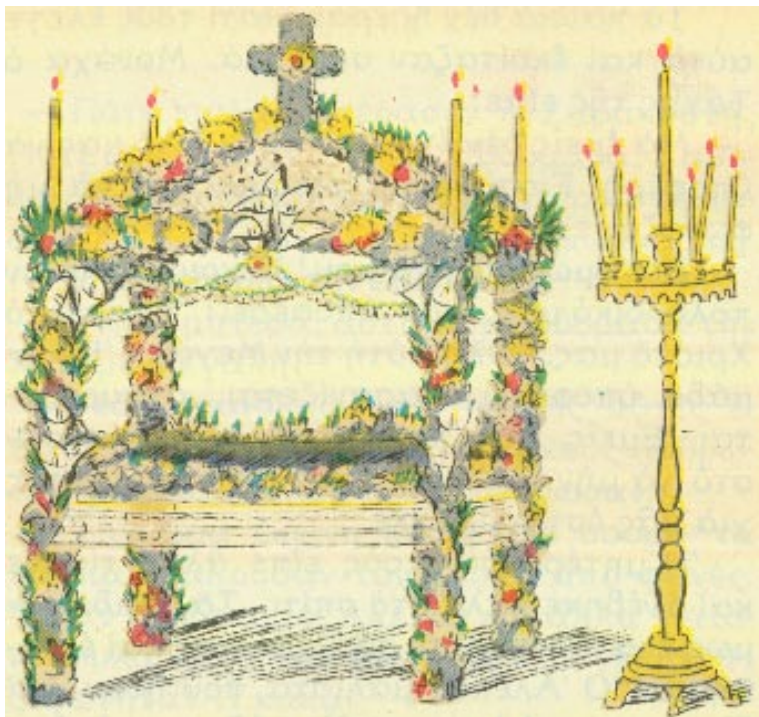
- Μὰ ἐμεῖς δὲν ἔχομε κανένα δικό μας νὰ ὑποφέρη. Γιατί νὰ μὴ γελοῦμε καὶ νὰ μὴ φωνάζωμε;

- Καὶ ὅμως, παιδιά μου! Ἐχομε κάποιον πολὺ δικό μας, πὺ ὑποφέρει! Ἐχομε τὸ Χριστό μας. Ὅλη αὐτὴ τὴν Μεγάλῃ Ἑβδομάδα ὑποφέρει, βασανίζεται, σταυρώνεται. Ἐμεῖς, σὰν Χριστιανοί, δὲν εἶναι σωστὸ νὰ μὴν νοιώθωμε τὸν πόνο του. Αὐτὸς γιὰ μᾶς ἐσταυρώθηκε.

Ἡ μητέρα δὲν τοὺς εἶπε ἄλλο τίποτε καὶ ἀνέβηκε πάλι στὸ σπίτι. Τὰ παιδιά ὅμως ἐκατάλαβαν τὸ σφάλμα τους καὶ ἐσιώπησαν. Ὁ Ἀλέκος μάλιστα, πὺ ἦταν ἀπ' ὅλους μεγαλύτερος, ἐλυπήθηκεν ἀκόμη πιὸ πολὺ.

- Ἀλήθεια, παιδιά: Ἐπρεπε νὰ τὸ συλλογισθοῦμε καὶ μόνοι μας αὐτό. Δὲν εἶναι σωστὸ νὰ κτυποῦν οἱ καμπάνες, νὰ ἔχωμεν ἀγρυπνίες, νὰ εἶναι Μεγάλῃ Ἑβδομάδα κι ἐμεῖς νὰ ξεφωνίζωμε. Ὅλες αὐτὲς τὶς ἅγιες ἡμέρες

πρέπει νὰ εἶμεθα προσεκτικοί. Νὰ πηγαίνομε
στὴν ἐκκλησία καὶ νὰ παρακολουθοῦμε μὲ
εὐλάβεια τὶς ἱερὲς τελετές.

83. Ὁ Ἐπιτάφιος.

Σὲ λίγες ἡμέρες ἦλθεν ἡ Μεγάλῃ Παρασκευή.
Οἱ καμπάνες ἐκτυποῦσαν πένθιμα.

Ἡ Δαφνούλα καὶ ὁ Κωστάκης ἐρώτησαν τὴν μητέρα τους γιὰ τὴν ἡμέρα αὐτή. Ἐκείνη τοὺς εἶπε :

- Σήμερα, παιδιά μου, ἡ ἡμέρα εἶναι πολὺ λυπητερή. Σὰν σήμερα ἐσταυρώθηκεν ὁ Χριστός μας. Τὸ μεσημέρι θὰ πᾶμε στὴν ἐκκλησία νὰ προσκυνήσωμε τὸν Ἐσταυρωμένο καὶ τὸν Ἐπιτάφιο. Ἐλᾶτε τώρα μαζί μου κάτω στὸ περιβόλι.

Σὲ λίγο, καδισμένη μὲ τὰ παιδιά της ἡ μητέρα στὴ ρίζα μιᾶς ἀμυγδαλιάς, τοὺς ἔλεγε πῶς ἐπρόδωσε τὸν Χριστὸ ὁ Ἰούδας. Ὑστερα τοὺς διηγήθηκε καὶ πῶς τὸν ἔπιασαν, τὸν ἐδίκασαν καὶ τὸν ἐσταύρωσαν.

Ὅταν ἔλεγεν αὐτὰ ἡ μητέρα, τὰ μάτια της ἦσαν δακρυσμένα. Ἡ καμπάνα ἐκτυποῦσε πένθιμα. Τὰ παιδάκια ἄκουαν τὴν μητέρα καὶ ἦταν πολὺ λυπημένα.

Ἐνα δάκρυ ἀπὸ τὰ μάτια τῆς μητέρας ἔπεσε στὴ ρίζα τῆς ἀμυγδαλιάς. Ἦταν καυτερὸ ἐκεῖνο τὸ δάκρυ. Ἡ ἀμυγδαλιά τὸ ἔνοιωσε. Ἐκούνησε τὰ φύλλα καὶ εἶπε:

- Ἄχ! τί κρῖμα, πὺ εἶχα ἀνδίσει ἐνωρὶς καὶ

δὲν ἔχω λουλούδια νὰ στολίσω τὸν Ἐπιτάφιο:

- Ἔχομε ἐμεῖς τριαντάφυλλα, ἐφώναξαν λυπημένες μερικές τριανταφυλλιές, πού ἦταν ἐκεῖ.

- Κι ἐγὼ ἔχω μυρωδάτες πασχαλιές, εἶπε μιὰ πασχαλιὰ φορτωμένη λουλούδια.

- Κι ἐμεῖς ἔχομεν ὠραίους κρίνους καὶ πανσέδες, ἐφώναξαν ἄλλα λουλούδια. Τὰ ἔχομε γιὰ τὸν Ἐπιτάφιο.

- Πηγαίνετε, παιδιά μου, νὰ πλύνετε καθαρὰ τὰ χέρια σας στὸ νεράκι τῆς βρυσούλας καὶ μαζέψετε λουλούδια ἀπὸ τὸ περιβόλι. Μὲ προσοχὴ νὰ τὰ μαζέψετε. Θὰ τὰ πᾶμε στὸν Ἐπιτάφιο, εἶπεν ἡ μητέρα.

Σὲ λίγη ὥρα ἡ Δαφνούλα καὶ ὁ Κωστάκης μαζὶ μὲ ἄλλα παιδάκια ἐστόλιζαν στὴν

ἐκκλησία μὲ λουλούδια τὸν Θεῖο Νεκρό.

Ἐκεῖ κοντὰ ἐστεκόταν καὶ ἡ μητέρα καὶ παρακολουθοῦσε τὴν ὠραία αὐτὴ παιδικὴ ἐργασία.

Ὁ Χριστός, ποὺ πάντοτε ἀγαπᾷ τὰ παιδάκια, πόση εὐχαρίστησι θὰ ἐδοκίμαζε τώρα, ποὺ τὰ ἔβλεπε νὰ τοῦ προσφέρουν λουλούδια:

84. Ἡ Ἀνάστασις.

Μὲ πόση λαχτάρα τὴν περιμένομεν ὅλοι αὐτὴ τὴν ἑορτὴ: Καὶ πιὸ πολὺ τὰ παιδάκια, ποὺ ἔχουν νὰ φορέσουν καὶ τὰ λαμπριάτικα. Γιὰ τὴ Μαρίνα ἡ μητέρα ἔρραψεν ἓνα φορεματάκι ὀλόασπρο. Γιὰ τὸν Ἀνέστη μιὰ μπλουζίτσα μὲ παντελονάκι γαλάζιο. Ἐορτάζει κιόλας ὁ Ἀνέστης τὴν ἡμέρα αὐτὴ.

- Στὴν Ἀνάστασι θὰ τὰ φορέσετε, παιδιά μου. Τότε, ποὺ θὰ πᾶμε ὅλοι στὴν ἐκκλησία, εἶπεν ἡ μητέρα.

Μὰ νὰ καὶ ἡ Ἀνάστασις, ἤλθε. Ντάν! ντάν! ντάν! κτυποῦν χαρούμενες τὰ μεσάνυχτα οἱ καμπάνες.

- Ἐλᾶτε νὰ ἑορτάσωμε τὴν μεγάλη ἑορτὴ. Ἀναστήθηκε ὁ Χριστός μας, λέγουν οἱ καμπάνες.

Οἱ δρόμοι γεμίζουν κόσμο. Ὅλοι τραβοῦν πρὸς τὴν ἐκκλησία. Ὁ Ἀνέστης κρατεῖ τὴν ἀδελφούλα του ἀπὸ τὸ χέρι. Μαζί τους προχωρεῖ καὶ ὁ πατέρας μὲ τὴν μητέρα. Τὰ παιδάκια μιλοῦν γιὰ τὶς λαμπάδες τους, ποὺ εἶναι λευκὲς καὶ στολισμένες μὲ χρυσόχαρτο.

Τί ώραῖες ποὺ εἶναι!

Στὴν ἐκκλησία, ποὺ ἔφθασαν, ἐπροχώρησαν
μὲ δυσκολία. Τί κόσμος! Ὁ παπᾶς,
λαμπροφορεμένος, μπροστὰ στὴν ωραία Πύλη,
ἔψαλλε μὲ τὴν λαμπάδα του ἀναμμένη:

Δεῦτε λάβετε φῶς.

Ὅλο ἐπήγαιναν καὶ ἀναβαν. Ἐπῆγε καὶ ὁ
Ἀνέστης μὲ τὴν Μαρίνα καὶ ἔφεραν στὸν
πατέρα καὶ στὴν μητέρα ἅγιο φῶς.

- Χρόνια πολλά, παιδάκια μου! Καὶ τοῦ
χρόνου νὰ μᾶς δώσετε πάλι φῶς, εἶπαν
γελαστοὶ οἱ γονεῖς.

Σὲ λίγο ὁ κόσμος ἐβγήκε στὸ προαύλιο. Ἐκεῖ
ἦταν στημένη ἐξέδρα. Σ' αὐτὴν οἱ παπᾶδες
ἔψαλλαν τὴν ἀκολουθία τῆς Ἀναστάσεως.
Τὸ προαύλιο μὲ μιᾶς ἐφωτίσθηκε. Τὰ ἀστέρια
ἐφώτιζαν ἐπάνω τὸν οὐρανὸ καὶ κάτω ἐδῶ τὴ
γῆ τὴν ἐφώτιζαν οἱ λαμπάδες.

Μὲ τί γλυκεῖα φωνὴ ἐδιάβασε ὁ παπᾶς σὲ
λίγο τὸ Εὐαγγέλιο! Καὶ μὲ πόση χαρὰ ἔψαλλε
τὸ Χριστὸς Ἀνέστη!

Μαζί του ἔψαλλε καὶ ὅλος, ὁ κόσμος καὶ τὸ
προαύλιο ἐγέμισεν ἀπὸ γλυκεῖες φωνές:

Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν,
θανάτῳ θάνατον πατήσας,
καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι
ζωὴν χαρισάμενος.

Μετὰ τὴν λειτουργίαν τῆς Ἀναστάσεως, ὁ Ἀνέστης καὶ ἡ Μαρίνα, μαζί μὲ τοὺς γονεῖς τους, ἐπέστρεψαν στὸ σπίτι. Τὶς λαμπάδες τὶς ἐφύλαξαν ἄσβηστες καὶ ἡ μητέρα μὲ τὸ φῶς τους ἀναψε τὸ κανδήλι στὰ εἰκονίσματα. Ἐπειτα ἐπῆγε στὸ ἄλλο δωμάτιο καὶ ἐπῆρε τὸ πανέρι μὲ τὰ αὐγά.

- Χριστὸς ἀνέστη! εὐχήθηκε κι ἐπρόσφερε σὲ ὅλους ἀπὸ ἓνα.

- Ἀληθῶς ἀνέστη, ἀπαντοῦσαν οἱ ἄλλοι.

Στὸ τσούγκρισμα ὁ Ἀνέστης ἐφάνηκεν ἀπ' ὅλους ὁ πιὸ τυχερός. Ἐσπασεν ὅλων τὰ αὐγά. Ὅλοι ἦσαν χαρούμενοι καὶ γελαστοί. Ἐπειτα ἔφαγαν καὶ τὴ ζεστή τους μαγειρίτσα. Καὶ ὅταν ἐξημέρωσε καλά, ἐβγήκαν στὴν αὐλὴ τοῦ σπιτιοῦ καὶ ἔψησαν τὸ ἄρνι. Ἐκεῖ ἐστρώθηκε τραπέζι πλούσιο, πασχαλινὸ καὶ τὸ γλέντι, πὺ ἐγίνε, ἐβάσταξεν ὦρες. Στὸ γλέντι ἔλαβαν

μέρος και ἄλλοι γείτονες. Ἐνα παιδάκι, ὁ Ἄνδρέας, ἀπ' τῆ χαρά του εἶπεν ἓνα ποίημα.

85. Ἡ Πασχαλιά.

Ἦλθε πάλι Πασχαλιά
μὲ ἀγάπη καὶ φιλία,
μὲ αὐγά καὶ μὲ ἄρνι.
Χαίρετε, Χριστιανοί!

Τί φορέματα καλά,
τί γλυκίσματα πολλά,
τί τραγούδια, τί φωνή!
Χαίρετε, Χριστιανοί!

86. Μιά έκδρομή τήν Πρωτομαγιά.

- Ποῦ θὰ πάμε τήν Πρωτομαγιά;

Ἀπό ἡμέρες ὄλο αὐτό ἐρωτοῦσαν τὰ παιδιά. Ἄλλα ἔλεγαν νὰ πάνε στήν Λεύκα, ἄλλα στήν ἀκρογιαλιά κι ἄλλα στήν Πλαγιαστή, ὅπου ἦταν καί τὸ περιβόλι τοῦ Λεωνῆ.

Στὸ τέλος ἀπεφάσισαν νὰ πάνε στήν Πλαγιαστή.³ Ἦταν ὠραῖο τὸ μέρος ἐκεῖνο. Γι' αὐτὸ καί ὁ δάσκαλος εἶχε τὴ γνώμη νὰ πάνε πρὸς τὰ ἐκεῖ. Ὁ ἥλιος ἀκόμα δὲν εἶχε βγῆ καί τὰ παιδιά εἶχαν μαζευθῆ στὸ σχολεῖο. Ἡ Σοφία, ἡ Νίνα, ὁ Κοσμάς, ὄλοι μὲ τὰ σακκουλάκια στὸ χέρι.

- Ὅποιος ἀργήσῃ, δὲν θὰ τὸν πάρουμε, εἶχαν συμφωνήσει.

Μὰ ποιὸς θ' ἀργοῦσε; Τόσες ἡμέρες ἐμελετοῦσαν μιὰ τέτοια έκδρομὴ καί τώρα θὰ τήν ἔχαναν; Ὁ Δῆμος, ἂν καί ἀγαποῦσε τὸν ὕπνο, ὅμως στὸ ξεκίνημα παρουσιάσθηκε ἀπὸ τοὺς πρώτους. Ἡ μητέρα τὸν εἶχεν ἐφοδιάσει μὲ ἀρκετὸ ψωμί, μὲ κεφτέδες, μὲ βραστὰ αὐγά, μὲ κασέρι.

- Εἶναι πολλά, δὲν τὰ θέλω, ἔλεγεν ὁ

Δῆμος.

Μὰ ἡ μητέρα τὸν παρεκίνησε νὰ τὰ πάρῃ.

- Στὴν ἐξοχή, παιδί μου, ἡ ὄρεξις ἀνοίγει.

Ἐπειτα θὰ βρεθῆ καὶ κανέννας μαθητῆς, πού
θὰ τύχη νὰ μὴν ἔχη καὶ τοῦ δίνεις.

Ἐξεκίνησαν τραγουδῶντας. Στὴν πρωινή
ἡσυχία, τὸ τραγούδι ἀκουόταν μακριά.
Ἐξύπνησεν ὅλο τὸ χωριό.

Πιὸ κάτω ἄρχισαν νὰ τραγουδοῦν καὶ τὰ
πουλάκια. Ὅσο ἐξεμάκρυναν τόσο καὶ ἡ ἐξοχή
ἐγινόταν ὠραιότερη. Ἐφυσοῦσε δροσερὸ ἀεράκι
γεμάτο ἀπὸ λογιῶν λογιῶν μυρωδιές. Ὅλος ὁ
τόπος ἦταν κατάφυτος ἀπὸ μυρωμένα λουλούδια
καὶ ἀνθο στόλιστα δένδρα. Ἀρνάκια ἐβέλαζαν
καὶ κατσικάκια ἐβοσκοῦσαν στὶς πλαγιές. Τὰ
παιδάκια δὲν ἤξεραν τί νὰ πρωτοθαυμάσουν.
Πιὸ κάτω ἐδυμήθηκαν τὸ τραγούδι γιὰ τὸν
Μάη καὶ ἄρχισαν νὰ τὸ τραγουδοῦν.

87. Ὁ Μάιος.

Ὁ Μάιος μᾶς ἔφθασε,
ἐμπρός, βῆμα ταχύ,
νὰ τὸν προῦπαντήσωμε,

παιδιά, στὴν ἐξοχή.

Δῶρα στὰ χέρια του πολλὰ
καὶ ὄμορφα κρατεῖ
καὶ τὰ μοιράζει γελαστός
σὲ ὅποιον τοῦ ζητεῖ.

Φέρνει τραγούδια καὶ χαρές,
λουλούδια καὶ δροσιὰ
καὶ μυρωδάτη φόρεσε
ὠραία φορεσιά.

Πᾶμε κι ἐμεῖς νὰ πάρουμε,
μὴ χάνουμε καιρό,
μᾶς φθάνει ἓνα τριαντάφυλλο
κι ἓνα κλαρὶ γλωρό.

Ἄγγελος Βλάχος

88. Στὸ περιβόλι τοῦ Λεονῆ.

Ἐπερπάτησαν ἀρκετὰ ὥσπου νὰ φθάσουν στὸ περιβόλι. Ἦταν τὸ καλύτερο μέσα σὲ ὄλο ἐκεῖνο τὸ μέρος. Τὰ δενδράκια σὰν στρατιωτάκια στὴ σειρά. Ὅλα καλοφυτευμένα, ἴσια στὸ ἀνάστημα,

ἐγέμιζαν τις βραγιές. Σὲ ἄλλο μέρος ἦσαν τὰ ἀνοιξιάτικα λουλούδια. Ὅτι χρῶμα καὶ ὅτι λουλούδι ἠθέλες, τὸ ἔβλεπες ἐκεῖ.

Ἄλλου πάλι ἦταν τὰ καρποφόρα, γεμᾶτα ἀπὸ λουλούδια, στολισμένα σὰν νυφούλες. Τὰ παιδιά τὸ ἤξεραν τὸ περιβόλι καὶ μόλις ἐφθάσαν καὶ τὸ εἶδαν ἄρχισαν νὰ φωνάζουν χαρούμενα:

- Νά τὸ περιβόλι τοῦ Λεωνῆ! ἐφθάσαμε! ἐφθάσαμε! Ἄς πᾶμε μέσα νὰ τὸ ἰδοῦμε!

Ὁ δάσκαλος τοὺς ἐσύστησε νὰ μποῦν μὲ προσοχή. Νὰ μὴν κάμουν καμμιὰ ζημιὰ. Νὰ μὴν πατοῦν στὸ καλλιεργημένο μέρος καὶ χαλοῦν μὲ τὰ πόδια τις βραγιές. Μπορεῖ νὰ σπάσουν κανένα δενδράκι.

Ὁ Λεωνῆς τοὺς ἐγύρισε παντοῦ. Τοὺς ἔδειξε σπάνια λουλούδια καὶ τοὺς ἔδωκε τριαντάφυλλα καὶ γαρύφαλα.

Τὰ παιδιά, γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσουν, ἐτραγούδησαν τραγούδια ἀνοιξιάτικα.

Ἐπειτα ἐπῆγαν πιὸ ἔξω, κάτω ἀπὸ ἓνα πλατάνι, νὰ ξεκουρασθοῦν. Ὄταν ἐσηκώθηκαν, ἐμάζεψαν λουλούδια τοῦ ἀγροῦ, ἐφτειασαν

στεφάνια, ἤπιαν δροσερὸ νεράκι καὶ ἐχόρευσαν.

Τὸ μεσημέρι ἐκάθισαν νὰ φάγουν. Ἡ ἀνοιξίς γιὰ τραπεζομάνδηλο τοὺς εἶχε στρωμένο ἓνα πράσινο χαλί, κεντημένο μὲ ὄμορφα ἀγριολούλουδα. Ἐπάνω σ' αὐτὸ ἀδειασαν τὰ σακκουλάκια, ποὺ ἦσαν γεμᾶτα μὲ διάφορα φαγητά: Αὐγά, τυρί, κεφτέδες, σουβλάκια, ντολμαδάκια. Ὅτι ἠδέλες ἔβλεπες στὸ τραπέζι, ποὺ ἔστρωσαν. Οἱ καλὲς μητεροῦλες εἶχαν φροντίσει νὰ τὰ ἐφοδιάσουν μὲ ὅ,τι καλύτερο ἤμποροῦσαν.

Ὅταν ἔφαγαν, ἄρχισαν πάλι νὰ τραγουδοῦν. Τὴν ὥρα ἐκείνη ἦλθε καὶ ὁ Λεωνῆς καὶ τοὺς ἔκαμε συντροφιά.

Τὰ παιδιά ἔμειναν στὴν ἐξοχὴ ὥσπου ἐκόντευεν ἐσπερινός. Ἰστερα ἐξεκίνησαν γιὰ τὸ χωριὸ ἀνθοστολισμένα.

- Χαίρετε, κύριε Λεωνῆ, τοῦ εἶπαν τὴν ὥρα, ποὺ ἔφευγαν. Καὶ τοῦ χρόνου νὰ ἔλθωμε νὰ ἐορτάσωμε τὴν Πρωτομαγιά στὸ περιβόλι σου.

89. Τὸ τριαντάφυλλο.

Τριαντάφυλλο κλειστό εἶδ' ἓνα παιδάκι.

Ἦταν τόσο γελαστό,
χαρωπὸ καὶ μυριστό,
τὸ τριανταφυλλάκι!
νέο τριαντάφυλλο, τριανταφυλλάκι!

Ἄχ! λουλούδι προφαντό! εἶπε τὸ παιδάκι.

Θὰ σὲ κόψω, δὲν βαστῶ!
- Ἄν μὲ κόψῃς, σοῦ κεντῶ
τὸ μικρὸ χεράκι!
εἶπε τὸ τριαντάφυλλο, τὸ τριανταφυλλάκι.

Ξεκαρδίζεται, γελᾷ τὸ τρελὸ παιδάκι,

τὸ τραβᾷ, τὸ ξεκολλᾷ...
Τί ἀγκάδια! τί πολλὰ
στὸ μικρὸ χεράκι!
Ἄχ! κακὸ τριαντάφυλλο, ἄχ, τριανταφυλ-
λάκι!

Μετάφρασις Ἀγγέλου Βλάχου

90. Τὰ παιδιά βλέπουν τὸ χωριό τους.

Μιὰ ἡμέρα ὁ δάσκαλος ἀνέβηκε μὲ τὰ παιδιά τοῦ σχολείου στὴν Παναγίτσα. Αὐτὴ ἦταν μιὰ τοποθεσία ψηλὴ. Ἀνέβηκαν γιὰ νὰ ἰδοῦν ἀπ' ἐκεῖ τὸ χωριό τους.

Στὴν ἀρχὴ ἐχάρηκαν, σὰν τὸ εἶδαν ὁλόκληρο. Οἱ στέγες τῶν σπιτιῶν ἦσαν ἄλλες μαυριδερές καὶ ἄλλες κοκκινωπές. Τὰ περιβόλια μὲ τὰ τουφωτὰ δένδρα τους ἐφάνταζαν πολὺ ὠραῖα.

Ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο μονάχα τὸ κτίριο τῆς ἐκκλησίας ἐφαινόταν. Οὔτε τὰ σπίτια ἐξεχώριζαν οὔτε οἱ δρόμοι οὔτε τὸ σχολεῖο. Αὐτὸ ἦταν κρυμμένο ἀνάμεσα στὰ σπίτια.

- Τὸ χωριό μας θὰ ἦταν σωστός παράδεισος, ἂν ἦταν κτισμένο μὲ σχέδιο, εἶπεν ὁ δάσκαλος. Μὰ δυστυχῶς καθένας ἔκτισε τὸ σπίτι του ὅπου ἤθελε. Καὶ τὸ χειρότερο ἀπὸ ὅλα σὲ κεντρικὰ μέρη ἔκτισαν ἀχυρῶνες καὶ στάβλους. Μόνο ἡ ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ εἶναι κτισμένη σὲ πολὺ καλὴ καὶ κατάλληλη τοποθεσία.

- Τώρα, κύριε, δὲν ἔμπορεῖ νὰ γίνῃ μὲ σχέδιο; ἐρώτησε κάποιος μαθητής.

- Τὸ σχέδιο, παιδί μου, γίνεται πρῶτα

καὶ ὕστερα οἱ οἰκοδομὲς. Τώρα οἱ οἰκοδομὲς ἐκτίσθησαν. Τί σχέδιο νὰ γίνη; Γιὰ τὰ σπίτια, πὺ τὴν ἄρα θὰ κτισθοῦν, κάτι μπορεῖ νὰ γίνη. Ἀλλὰ γιὰ τὰ παλιά... ἔτσι θὰ εὐρίσκωνται ὥσπου νὰ πέσουν. Καὶ τί κρῖμα!

Ἄλα σχεδὸν τὰ χωριά στὸν τόπο μας εἶναι χωρὶς σχέδιο φτιαγμένα. Ἀκόμα καὶ ἀρκετὲς πόλεις. Καὶ ἡ ἔλλειψις αὐτὴ πολὺ τὰ ἀσχημίζει.

Ἐκεῖ κοντὰ ἦταν κι ἓνα δάσος. Κι ὁ δάσκαλος μὲ τὰ παιδιὰ ἐπῆγαν νὰ τὸ ἰδοῦν.

91. Τὸ δάσος τῆς Παναγίτσας.

Τὸ δάσος αὐτὸ τὸ ἔλεγαν τῆς Παναγίτσας, ἀπὸ τὸ ἐκκλησιάκι τῆς Παναγίας, ποὺ ἦταν ἐκεῖ κτισμένο. Ὁ δάσκαλος καὶ τὰ παιδιὰ ἐπῆγαν πρῶτα στὸ ἐκκλησιάκι νὰ προσκυνήσουν. Ἐκαμαν τὸ σταυρὸ τους καὶ ἀσπάστηκαν τὴν εἰκόνα τῆς, Παναγίας.

- Τὸ ἱερόμας ἐκκλησιάκι εἶναι ἐδῶ στὴν ἐρημιὰ ὀλομόναχο, εἶπεν ὁ δάσκαλος. Τὸ συντροφεύουν τὰ πουλιὰ καὶ τὰ δένδρα. Τοὺς τοίχους του γῦρο - γῦρο τοὺς ἔχει ἀγκαλιασμένους τὸ αἰγόκλημα καὶ ὁ κισσός.

- Καὶ ὅμως τὰ κανδήλια του εἶναι πάντοτε ἀναμμένα. Ποιὸς νὰ τὰ ἀναψε, κύριε, ἐδῶ στὴν ἐρημιὰ; εἶπε κάποιον παιδί.

- Τὸ ἐκκλησιάκι αὐτὸ τὸ συντηροῦν οἱ τσοπάνηδες, ποὺ ἔχουν ἕλιχο πλὴν ἐπάνω τὶς καλύβες τους. Ἐδῶ κάπου - κάπου ἐκκλησιάζονται, βαπτίζουν τὰ παιδάκια τους καὶ μεταλαβαίνουν. Εὐρέθηκα ἐδῶ σὲ μιὰ βάπτισι. Τὴν ἔκαμε κάποιος παπᾶς, ποὺ τὸν ἐκάλεσαν ἀπ' τὸ χωριό. Οἱ τσοπάνηδες ἀνάβουν καὶ τὰ κανδήλια.

Ύστερα είδαν τὸ δάσος.

Σὰν ἀδελφάκια ἦταν τὰ δένδρα του μαζί - μαζί. Χιλιάδες δένδρα, ἀλογάριαστα. Πεῦκα, ὄξυές, πλατάνια. Ἡ Ρηνούλα ἐκοίταζε πιὸ πολὺ τὶς ὄξυές.

- Μοῦ ἀρέσουν οἱ ὄξυές, ἔλεγε.

- Ἐμένα μοῦ ἀρέσουν τὰ πεῦκα, ἔλεγε ὁ Παντελῆς. Εἶναι φουντωτὰ σὰν ὀμπρέλλες.

Ἄλλα παιδιὰ ἐκοίταζαν τὰ πουλιά, πὺ ἐκελαδοῦσαν καὶ ἐτρύπωναν στὰ φύλλα.

- Τὸ δάσος αὐτό, παιδιά μου, εἶναι γιὰ τὸ χωριό μας θησαυρός. Ἄν δὲν ἦταν, δὲν θὰ εἴχαμε τόσα νερά. Οὔτε τὴ δροσιά, πὺ ἔχει τώρα τὸ χωριό μας.

Ύστερα ὁ δάσκαλος ἐμίλησε γιὰ τοὺς ξυλοκόπους καὶ τοὺς καρβουνιάρηδες.

Ἄμα ἐτελείωσε, ἔβαλε τὰ παιδιά καὶ ἐτραγούδησαν καὶ εἶπαν ποιήματα. Καθένα

ἔλεγε ὅποιο ποίημα ἐδυμόταν. Ἡ Θάλεια εἶπε
για τὸ ἐκκλησάκι. Ἡ Ἰσμήνη τὸ τραγούδι τοῦ
βουνοῦ.

92. Τὸ ἐκκλησάκι.

Εἰς τὸ βουνὸ ψηλὰ ἐκεῖ
εἶν' ἐκκλησιὰ ἐρημικὴ
τὸ σήμαντρό της δὲν κτυπᾷ
δὲν ἔχει ψάλτη οὐδὲ παπᾶ.

Ἐνα κανδήλι θαμπερὸ
καὶ ἕναν πέτρινο σταυρὸ
ἔχει στολίδι μοναχὸ
τὸ ἐκκλησάκι τὸ πτωχό.

Μὰ ὁ διαβάτης, σὰν περνᾶ,
στέκεται καὶ τὸ προσκυνᾶ
καὶ μὲ εὐλάβεια πολλή
τὸν ἄσπρο του σταυρὸ φιλεῖ.

Ἄγγελος Βλάχος

93 Τὸ τραγούδι τοῦ βουνοῦ.

Λαμπρός, πανώριος κόσμος,
ὁ κόσμος τοῦ βουνοῦ,
στὰ γαλανὰ ἀνεβαίνει
παλάτια τ' οὐρανοῦ.

Ἐμπρός! Μὲ στέρεο πόδι
ἄς ἀνεβοῦμε ἐκεῖ,
ποὺ μᾶς προσμένει ὠραία
ζωὴ μαγευτική.
Ἐκεῖ δροσιές, βρυσοῦλες
καὶ κρούσταλλα νερὰ
καὶ γελαστὲς βοσκοῦλες
σ' ἀπόσκια δροσερά.

Οί πέρδικες στὰ πλάγια
κι ὅπου δενδρὶ πηγές.
Γλυκολαλοῦν τ' ἀηδόνια
οὐράνιες μελωδιές.

Λαμπρός, πανώριος κόσμος,
ὁ κόσμος τοῦ βουνοῦ,
πού τὴν ψυχὴ ἀνεβάζει
στὰ ὕψη τ' οὐρανοῦ.

Στέλιος Σπεράντσας

94. Τὸ κοπάδι.

Κάποια ἡμέρα ἐπῆγαν πάλι τὰ παιδιὰ στὴν ἐξοχὴ καὶ εἶδαν ἓνα κοπάδι πρόβατα. Ἐτρωγαν τρυφερὸ χορτάρι. Τρίγκ, τρίγκ, ἀκούονταν τὰ κουδούνια τους.

Ὁ βοσκὸς ἐστεκόταν καὶ τὰ ἐφύλαγε. Κοντὰ του ἐστέκονταν καὶ δυὸ σκυλιὰ.

- Τί μεγάλοι σκύλοι! εἶπαν μερικά παιδιὰ!

- Τέτοιοι χρειάζονται γιὰ τὸ κοπάδι, εἶπεν ἓνα ἄλλο παιδί. Ἐδῶ στὸ δάσος βγαίνουν καὶ λύκοι. Ἄν εἶναι μικρὰ τὰ σκυλιὰ, δὲν τὰ φοβοῦνται.

Τὴν ὥρα ἐκείνη ἔλαβε τὸ λόγο ἓνα ξανθὸ παιδί, ὁ Τάσος.

- Τὸ κοπάδι αὐτό, εἶπε, εἶναι δικό μας. Αὐτός, πού τὸ φυλάει, εἶναι ὁ πατέρας μου. Τὰ σκυλιὰ, πού βλέπετε, εἶναι ἀπὸ τὰ καλύτερα, πού ἔχουν ἐδῶ οἱ τσοπάνηδες. Καὶ μοναχὰ τους ἂν μείνουν στὸ κοπάδι, πάλι εἶναι ἄξια νὰ τὸ φυλάξουν. Ὁ πατέρας μου μὲ τίποτα δὲν ἀλλάζει αὐτὰ τὰ σκυλιὰ.

- Ἀφοῦ ἔχετε ἐδῶ κοπάδι, γιατί, Τάσο, μένεις στὸ χωριὸ καὶ δὲν μένεις κοντὰ στὸν πατέρα

σου; ἐρώτησεν ἡ Φανούλα.

- Γιατί ἐδῶ δὲν ὑπάρχει σχολεῖο. Γι' αὐτὸ ὁ πατέρας μου ἀναγκάσθηκε νὰ μᾶς κατεβάσῃ μὲ τὴν ἀδελφή μου στὸ χωριό, γιὰ νὰ μάθωμε γράμματα. Μιὰ πού δὲν ξέρει ἐκεῖνος, θέλει νὰ μάθωμε ἐμεῖς.

- Τότε ἐσύ, Τάσο, θὰ ξέρης νὰ μᾶς εἰπῆς, ἂν εἶναι λύκοι ἐδῶ, ἐζήτησε νὰ μάθῃ ἓνας μαθητής.

- Εἶναι καὶ παρὰ εἶναι, εἶπεν ὁ Τάσος. Τὸ δάσος τῆς Παναγίτσας εἶναι πυκνὸ καὶ εἶναι εὐκόλο νὰ κρυφθοῦν λύκοι. Κάθε τόσο κάνουν ζημιές στὰ γίδια καὶ στὰ πρόβατα.

- Στὸ δικό σας κοπάδι κάνουν; ἐρώτησεν ὁ Σταῦρος.

- Στὸ δικό μας δὲν πλησιάζουν. Τὸν ἓνα μας τὸν σκύλο, τὸν Καψάλη, τὸν φοβοῦνται πολὺ. Ἔχει πολλές φορές παλέψῃ μὲ λύκους καὶ τοὺς ἐνίκησε. Τὰ στήθια του εἶναι γεμᾶτα ἀπὸ δαγκωματιές τῶν λύκων. Ἐπειτα, ὁ πατέρας μου ποτὲ δὲν ἀφήνει τὸ κοπάδι μοναχό. Πρὶν φωτίσῃ, τὸ βγάζει μόνος του στὴ βοσκή. Ἄμα γέρνη ὁ ἥλιος, τὸ φέρνει πάλι στὴ στάνη.

Ξέρει τὰ ἀρνάκια μας ἕνα - ἕνα. Τὰ ἀγαπᾶ σὰν παιδάκια του.

95. Οἱ λύκοι εἶναι πονηροί.

-Ὅταν τὰ σκυλιὰ εἶναι νέα καὶ δὲν ξέρουν ἀπὸ λύκους, συνεχίζει ὁ Τάσος, αὐτοὶ τὰ ξεγελοῦν. Στέλνουν ἕναν στὸ κοπάδι γιὰ νὰ ἀρπάξῃ τάχα ἕνα πρόβατο. Τὰ σκυλιὰ τὸν κυνηγοῦν. Αὐτὸς φεύγει ὅσο μπορεῖ πιὸ γρήγορα. Τὰ σκυλιὰ τὸν ἀκολουθοῦν καὶ ξεμακραίνου ἀπὸ τὸ κοπάδι. Τότε οἱ ἄλλοι ἔρχονται ἀπὸ τὸ ἀντίθετο μέρος. Καὶ ὅπως τὸ κοπάδι εἶναι ἀφύλακτο, ἀρπάζουν πρόβατα καὶ φεύγουν.

- Τὸν Καψάλη δὲν τὸν ξεγελοῦν μ' αὐτὸν τὸν τρόπο;

- Τὸν Καψάλη νὰ ξεγελάσουν! Αὐτὸς εἶναι ἀπ'αὐτοὺς πιὸ πονηρός. Δὲν ξεμακραίνει ποτὲ ἀπὸ τὸ κοπάδι. Οὔτε καὶ γαυγίζει τὴν νύκτα. Καὶ αὐτὸ τὸ κάνει γιὰ νὰ μὴν τὸν ξέρουν οἱ λύκοι σὲ ποιὸ μέρος φυλάει. Ἔτσι νομίζουν, πὼς ἀπὸ παντοῦ μπορεῖ νὰ τοὺς ριχθῇ. Λίγο πιὸ κάτω εἶναι ἕνα λιβάδι. Δὲν εἶναι ἡμέρες πολλές, πού οἱ λύκοι ἔφαγαν ἐκεῖ ἕνα γάιδαρο.

Ἐβοσκοῦσεν ὁ καημένος καὶ τὸν ἔφαγαν. Ἦταν μιᾶς γυναίκας πτωχῆς καὶ τὸν ἔκλαιγε ἡ δύστυχη ἀπαρηγόρητα. Ἐκεῖ ἐφύλαγαν σκύλοι, μὰ οἱ λύκοι τοὺς ἐξεγέλασαν.

- Πόσο θέλωμε, Τάσο, νὰ δοῦμε ἀπὸ κοντὰ τὸν Καψάλη! Εἶπαν πολλὰ παιδιά.

- Καλὰ εἶναι νὰ τὸν ἰδοῦμε, ἀλλὰ δὲν μπορούμε νὰ ἀπομακρυνθοῦμε τόσο, εἶπεν ὁ δάσκαλος. Ἄλλη φορά, ὅταν κάμωμε ἐκδρομὴ, θὰ ἀνεβοῦμε ὡς τὶς καλύβες καὶ τότε θὰ τὸν ἰδοῦμε. Ἀξίζει νὰ γνωρίσωμε ἓνα τέτοιο λαμπρὸ σκυλί.

Ἵστερα τὰ παιδιά ἐρώτησαν τὸν Τάσο γιὰ τὰ ἄλλα ἄγρια ζῶα, ποὺ εὐρίσκονται στὸ δάσος, καὶ ὁ Τάσος τοὺς εἶπε:

- Ἐδῶ εὐρίσκονται καὶ ἀλεποῦδες, λαγοί, κουνάβια καὶ ἄλλα.

- Κουνάβια; Τί εἶναι αὐτὰ τὰ κουνάβια; ἐρώτησεν ἡ Σταθούλα:

- Εἶναι κάτι ζῶα σὰν γάτες, ἀλλὰ πιὸ λεπτά. Ἐχουν οὐρὰ μεγάλη, φουντωτὴ καὶ τὰ κυνηγοῦν γιὰ τὸ δέρμα τους. Γίνεται μὲ αὐτὸ ὠραία γούνα.

- Καὶ οἱ ἀλεπούδες ἔχουν καλὸ δέρμα γιὰ γούνες, εἶπεν ἡ Σταθούλα. Ἡ μητέρα μου ἔχει μιὰ γούνα ἀλεπούς.

- Παιδιά! ἀρκετὰ μᾶς εἶπεν ὁ Τάσος γιὰ τοὺς λύκους καὶ τ' ἄλλα ζῶα. Ἡ ὥρα ἐπέρασε. Καιρὸς νὰ τραβήξωμε γιὰ τὸ χωριό μας, εἶπεν ὁ δάσκαλος.

96. Ὁ καημένος.

Στὸ λιβάδι ξεχασμένος
ἓνας γάιδαρος βοσκοῦσε,

τίποτ' ἄλλο δὲν ζητοῦσε
ὁ καημένος.

Τὸ χορτάρι του μασοῦσε
κι ἦταν τρισευτυχισμένος,
καὶ τὸ ξύλο λησμονοῦσε
ὁ καημένος.

Καὶ τὴν τύχη εὐχαριστοῦσε,
ποῦ δὲν ἦταν φορτωμένος,
καὶ τὰ δύο του αὐτιά κουνοῦσε
ὁ καημένος.

Τοὺς ἐχθρούς του συγχωροῦσε
κι ἦτανε συγχωρεμένος,
καὶ τὸν κόσμο ἀγαποῦσε
ὁ καημένος.

Τὸν Θεὸ παρακαλοῦσε,
γιὰ νὰ μείνη ἐκεῖ δεμένος
καὶ νὰ βόσκη ὅσο θὰ ζοῦσε
ὁ καημένος.

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

97. Κτίσται καὶ μηχανικοί.

Στὸ προαύλιο τῆς ἐκκλησίας μιὰ ἡμέρα τὰ παιδιά συνεννοήθησαν νὰ κτίσουν στὸ παιγνίδι τους ἕνα καινούργιο χωριό. Ἄλλὰ νὰ ἔχη σχέδιο. Ἐνδυμῶνται πὺ ὁ δάσκαλος τοὺς εἶχε ἔπει, πὺς τὸ δικό τους χωριό δὲν εἶχε σχέδιο.

Αὐτὸ πὺ θὰ κτίσουν νὰ μὴν ἔχη στρυμωγμένα τὰ σπίτια καὶ τοὺς δρόμους στενοὺς. Νὰ ἔχη πλατεῖες, βρύσες καὶ ὠραῖες οἰκοδομές. Τὸ σχολεῖο καὶ ἡ ἐκκλησία θὰ ἦσαν τὰ καλύτερα κτίρια. Ἐπίσης κτίρια καλὰ θὰ ἦσαν τὸ κοινοτικὸ κατάστημα, ἡ ἀστυνομία, τὸ εἰρηνοδικεῖο, τὸ τηλεγραφεῖο.

- Ἐμεῖς θὰ εἴμεθα οἱ μηχανικοί, εἶπαν ὁ Φώτης μὲ τὸν Ἀνέστη. Ἐμεῖς θὰ κάμωμε τὸ σχέδιο.

Ὁ Γιάννης μὲ τὸ Νίκο καὶ ἄλλα παιδιά εἶπαν πὺς θὰ γίνουν κτίσται καὶ ἄλλα ἐργάται, πὺ θὰ ἐκουβαλοῦσαν τὰ ὑλικά.

Μὰ ὅταν ἤρχισαν νὰ δουλεύουν, καθέννας ἔκανε ὅ,τι ἤθελε. Ἐξεσήκωσαν τὴ γειτονιὰ ἀπὸ τίς φωνές. Ὁ Τάκης, πὺ ἦταν πιὸ μεγάλος,

τοὺς εἶπε:

- Ἄν δὲν ἔχωμε τάξι καὶ φωνάζουμε στὸ κτίσιμο, δὲν θὰ κάμωμε τίποτε. Νὰ βάλουμε ἓνα πρωτομάστορα καὶ σ' αὐτὸν ν' ἀκοῦμε ὅλοι.

Ἔβαλαν τὸ Φῶτη. Τί ὠραῖα τώρα ὁ Φῶτης ἐκανόνισε τὴ δουλειά! Οἱ κτίσται ἔκτιζαν. Οἱ ἐργάται ἐκουβαλοῦσαν ὑλικά. Οἱ μηχανικοὶ ἐγύριζαν κι ἔβλεπαν. Ὅλα ἐγίνοντο μὲ ἡσυχία καὶ τάξι. Τὰ πιὸ πολλὰ σπίτια τὰ ἔκτισαν μονόπατα. Μερικὰ δίπατα. Στὴ στέγη τῆς ἐκκλησίας ἔβαλαν σταυρό. Στοῦ σχολείου τὴν

στέγη μιὰ σημαία. Εἶχε περάσει ὅμως ἡ ὥρα καὶ δὲν ἐπρόλαβαν νὰ βάλουν καὶ δένδρα στὸ χωριουδάκι τους.

98. Τὸ δενδροφύτευμα.

Ὅταν τὴν ἄλλη ἡμέρα ἐμαζεύθησαν γιὰ τὴν ἐργασία αὐτή, ἄρχισαν νὰ συζητοῦν τί δένδρα θὰ βάλουν.

- Βερυκοκκιές νὰ φυτέψωξιε, ἔλεγεν ὁ Λάζαρος. Ὅταν μεγαλώσουν, θὰ τρῶμε καὶ βερύκοκκα. Τί ἄλλο καλύτερο νὰ περνᾶς στὸ δρόμο, ν' ἀπλώνῃς τὸ χέρι σου καὶ νὰ κόβῃς βερύκοκκα;

Ἡ Εὐθαλία ἐπροτιμοῦσε κερασιές.

-“Όταν κοκκινίζουν τὰ κεράσια, ἔλεγε, ὅλοι οἱ δρόμοι θὰ εἶναι μιὰ ὁμορφιά

Κάποιο ἄλλο παιδὶ εἶπε κάτι καλύτερο:

- Τὰ δένδρα στοὺς δρόμους δὲν τὰ φυτεύουν γιὰ καρπό. Καρποφόρα δένδρα φυτεύουν στὰ πτριβόλια, ὄχι στοὺς δρόμους. Ἐμεῖς θὰ φυτέψωμε δένδρα γιὰ στολισμὸ καὶ γιὰ ἴσκιο. Ἡ γνώμη μου εἶναι νὰ βάλωμε ἀκακίες καὶ εὐκαλύπτους.

Καὶ ὁ Λάμπρος, πού εἶχε πατέρα τηλεγραφετή, ἐσυμφώνησε μὲ τὴ γνώμη αὐτή. Αὐτὸς εἶχε γυρίσει ἀρκετὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος καὶ τέτοια δένδρα εἶχεν ἰδεῖ σὲ πολλές πόλεις.

Πόσο ὠραῖα ἄρχισαν τώρα τὸ δενδροφύτευμα! Καθόλου φωνές. Ἦσυχα - ἦσυχα ὅλοι οἱ δρόμοι ἐδενδροφυτεύθηκαν. Ἀντὶ γιὰ δένδρα, τὰ παιδιά ἐμεταχειρίσθηκαν φυλλαράκια, πού ἐπρασίνιζαν. Ἦταν ἴδια μὲ δένδρα. Σὲ ὠρισμένα κεντρικὰ μέρη ἔφτειασαν καὶ μικροὺς κήπους. Ἐκεῖ μαζί μὲ τὰ ἄλλα λουλούδια ἐφύτεψαν καὶ ὠραῖες τριανταφυλλιές. Μερικὲς ἦταν ἐκατόφυλλες.

- Καλὰ τὰ ἐφυτέψαμε. Μὰ ποιὸς θὰ τὰ

ποτίζη καὶ θὰ τὰ φυλάη; ἐρώτησεν ἓνα ἀγόρι.

- Θὰ τὰ φυλάη ὁ Πρόεδρος, πὺ θὰ εἶναι στὴν Κοινότητα. Δικὴ του εἶναι αὐτὴ ἡ δουλειά, εἶπαν ἄλλα παιδιὰ.

Μεγάλῃ χαρὰ ἐδοκίμασαν, πὺ εἶδαν τὸ χωριό τους καὶ δένδροφυτευμένο. Τώρα δὲν τοῦ ἔλειπε τίποτε. Ὅλα τὰ εἶχε. Ἦταν ἓνα χωριό καινούργιο, μὲ ὁμορφο σχέδιο.

99. Ἐνα κοριτσάκι μὲ καλοὺς τρόπους.

Ἡ Ἀσπασία δὲν πηγαίνει ἀκόμη στὸ σχολεῖο, γιατί εἶναι μικρὴ. Εἶναι ὅμως πολὺ ἔξυπνη καὶ εὐγενικὴ. Οἱ ἄνθρωποι τῆς γειτονιάς ὅλοι τὴν ξέρουν καὶ τὴν ἀγαποῦν.

Μὰ καὶ αὐτὴ τοὺς ξέρει καὶ τοὺς ἀγαπᾷ. Ὅπου τοὺς εὐρίσκει, τοὺς φέρεται εὐγενικὰ καὶ τοὺς χαιρετᾷ. Προσέχει πάντοτε, ὅταν μιλῇ μὲ μεγαλυτέρους, νὰ μεταχειρίζεται καὶ τίς λέξεις κύριος καὶ κυρία.

- Καλημέρα σας, κύριε Νίκο, Καλημέρα σας, κυρία Λουκία.

Στὸ σπίτι τὸ κοριτσάκι αὐτὸ ποτὲ δὲν κάθεται ἄνεργο. Ἄν καὶ εἶναι μικρό, πάντοτε

βοηθεῖ τὴ μητέρα του.

- Τί δουλειὰ θέλεις, μητέρα, νὰ κάμω; ἐρωτᾷ ἡ Ἀσπασία.

Καὶ ἡ μητέρα τῆς δίνει πάντοτε εὐκόλες ἐργασίες. Πολλές φορές τὴν στέλνει καὶ στὸ γειτονικὸ μαγαζάκι καὶ ψωνίζει. Καὶ τί ὥραϊα ποὺ δίνει στὸ μπακάλη νὰ καταλάβῃ τί θὰ ψωνίσῃ.

- Κύριε Θεμιστοκλῆ! τοῦ λέγει. Ἡ μητέρα μου, εἶπε νὰ μοῦ δώσῃς μιὰ ὀκτὰ ζάχαρι καὶ δυὸ κουτιὰ σπέρτα. Ὅριστε καὶ τὰ χρήματα.

Ὁ μπακάλης δίνει στὸ κορίτσι τὰ ψώνια καὶ κάπου - κάπου τοῦ ἐπιστρέφει καὶ ρέστα.

- Πρόσεχε, Ἀσπασία, νὰ μὴ σοῦ πέσουν.

- Μάλιστα, κύριε Θεμιστοκλῆ, θὰ προσέχω.

Χαίρετε.

Καὶ ὅταν φθάνῃ σπíti της, δίνει σωστὸ λογαριασμὸ στὴν μητέρα.

Μιὰ ἡμέρα, ἡ θεία Ἑλένη ἐπῆρε μαζί της τὴν Ἀσπασία καὶ ἐπῆγαν νὰ ἐπισκεφθοῦν τὴν κυρία Κλεοπάτρα.

Ἡ κυρία αὐτὴ εὐχαριστήθηκε, ὅταν εἶδε τὸ εὐγενικὸ κοριτσάκι. Τί φρόνιμα λόγια ἦταν

ἐκεῖνα! Τί προσεκτικὲς ἀπαντήσεις ποὺ ἔδινε! Καὶ μὲ τί προσοχὴ ἐπῆρε τὸ γλυκό, ποὺ τοῦ προσέφεραν! Δὲν τὸ ἔβαλε ὅλο μαζί λαίμαργα στὸ στόμα, ἀλλὰ τὸ ἔκοβε λίγο - λίγο, μὲ τὸ κουταλάκι. Ἐπῆρε προσεκτικὰ τὸ νερὸ ἀπὸ τὸ δίσκο. Οὔτε στάλα δὲν ἔσταξε στὰ ροῦχα καὶ στὸ πάτωμα.

Ὅλη τὴν ὥρα, ποὺ ἐμιλοῦσαν οἱ μεγάλες κυρίες, ἡ Ἀσπασία ἐκαθόταν φρόνιμα - φρόνιμα καὶ ἄκουε. Γιὰ νὰ τὴν εὐχαριστήσῃ ἡ κυρία Κλεοπάτρα, τὴν ἐπῆγε σ' ἓνα μικρὸ δωματιάκι. Ἐκεῖ ἦσαν δυὸ ζωντανὰ κουνελάκια. Ἦσαν καὶ δυὸ ἄλλα παιδάκια τῆς γειτονιάς, ὁ Λουκιανὸς καὶ ἡ Θάλεια.

Πόση διαφορὰ ὅμως εἶχεν ἡ Ἀσπασία ἀπὸ ἐκεῖνα! Τὰ γειτονόπουλα δὲν ἄφηναν καθόλου σὲ ἡσυχία τὰ καημένα τὰ ζῶα. Τὰ ἐπιαναν, ἐτραβοῦσαν τ' αὐτιά τους, τὰ ἐκυνηγοῦσαν καὶ ἐκεῖνα τὰ δυστυχισμένα δὲν ἤξεραν πῶς νὰ προφυλαχθοῦν. Ἡ Ἀσπασία ἐπῆρε λίγα μουρόφυλλα στὸ χεράκι της καὶ τοὺς ἔδωκε καὶ γιὰ νὰ τὰ ἐνθαρρύνῃ τὰ ἐχάιδεψε.

- Δὲν εἶναι σωστό, εἶπε στὸ Λουκιανὸ καὶ

στή Θάλεια, νὰ τὰ πειράζωμε. Ἐλᾶτε νὰ τοὺς δώσετε νὰ φᾶνε. Ἔτσι πού τὰ κάνετε ἀγριεύουν. Δὲν θέλουν νὰ παίξουν μαζί μας.

Ὅταν ἡ Ἀσπασία μὲ τὴ θεία ἐχαιρέτισαν τὴν κυρία Κλεοπάτρα γιὰ νὰ φύγουν, τοὺς εἶπε:

- Ὅταν θὰ γεννήσῃ ἡ κουνέλα μου, θὰ δωρήσω στὴν Ἀσπασία ἓνα ὄμορφο κουνελάκι. Εἶναι κοριτσάκι φρόνιμο καὶ ἔχει καλοὺς τρόπους. Ὅταν ξανὰ ἔλθῃς, κυρία Ἐλένη, σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ φέρῃς πάλι τὴν Ἀσπασία.

100. Παιγνίδια μὲ τὸ νερό.

Ὅταν ἀρχινᾷ ἡ ζέστη τοῦ καλοκαιριοῦ, τὰ παιδιὰ μαζεύονται στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ, πού περνᾷ ἓνα αὐλάκι. Ἐκεῖ παίζουν μὲ τὸ νεράκι. Λούζονται, ρίχνουν βαρκοῦλες, ψαρεύουν.

- Ἦσυχα νὰ παίζετε, τοὺς λέγουν οἱ μητέρες τους. Νὰ μὴ βρέχετε τὰ ροῦχά σας. Μπορεῖ νὰ κρυώσετε.

Ὁ Νίκος φτειάνει καραβάκια ἀπὸ χαρτί. Τὰ ρίχνει στὸ νερὸ κι ἐκεῖνα χόπ! χόπ! ταξιδεύουν.

- Εἶμαι καπετάνιος, λέγει ὁ Νίκος. Κάνω

ταξίδια. Πηγαίνω σὲ ὅλον τὸν κόσμον. Οὔτε τὴ θάλασσα φοβοῦμαι οὔτε τὰ κύματα.

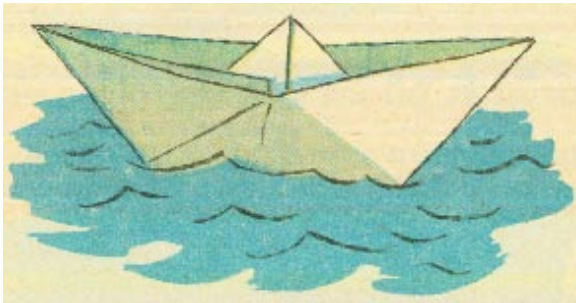
Ὁ Λουκᾶς ἔχει μανία μὲ τὸ ψάρεμμα. Παίρνει ἓνα καλάμι, δένει ἓνα ἀγκίστρι καὶ ψαρεύει.

- ὦ! πόσα ψάρια ἔπιασα σήμερα! Ἐγέμισα ὀλόκληρο πανέρι. Ποιὸς δὲ τὰ πάρη νὰ τὰ πωλήσῃ; λέγει στὴν συντροφιά του.

- Ἐγὼ! πετιέται ὁ Παντελῆς. Ἐγὼ μπορῶ καὶ φωνάζω δυνατά: Ψάρια! Πάρτε φρέσκα ψάρια.

- Ναί, ἀλλὰ δὲν ξέρεις νὰ ζυγίζῃς καὶ νὰ κάνῃς λογαριασμό, τοῦ παρατηρεῖ ὁ Λουκᾶς. Θὰ προτιμήσω τὸν Θᾶνο γιὰ πωλητῆ.

Καὶ δίνει στὸν Θᾶνο τὸ γεμισμένο πανεράκι. Τί ἔχει αὐτὸ μέσα, μὴ ρωτᾶτε. Ἐχει πετρίτσες, ξυλαράκια, χορταράκια.

101. Ο βαρκάρης.

Λίγο πιο πέρα άκούεται μιá φωνή τραγουδιστή:

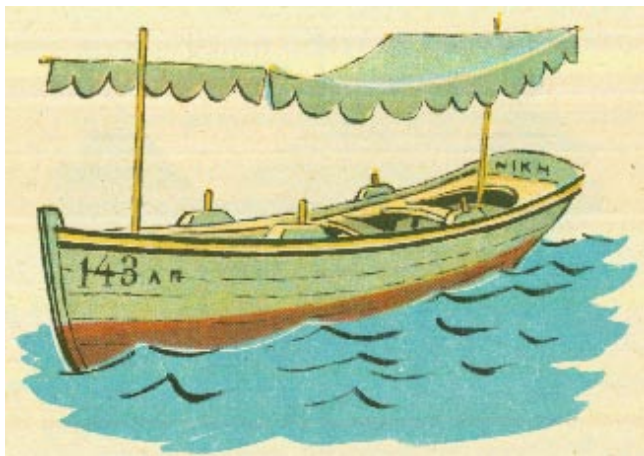
- Βαρκάρης έδω! Βάρκα για περίπατο!

Είναι ο Άνδρέας αυτός, που φωνάζει. Η βάρκα του έχει και κουπιά, έχει και παννάκι. Ένα κουτάκι από χαρτόνι είναι ή βάρκα του Άνδρέα. Και όπως αυτός είναι ξυπόλυτος, μοιάζει σαν βαρκάρης.

- Καλέ, πόσα θέλεις για έναν περίπατο; λέγει ή Άλίκη.

- Ένα δεκάρικο.

- Ένα δεκάρικο! Είναι πολλά, άπαντᾶ τὸ

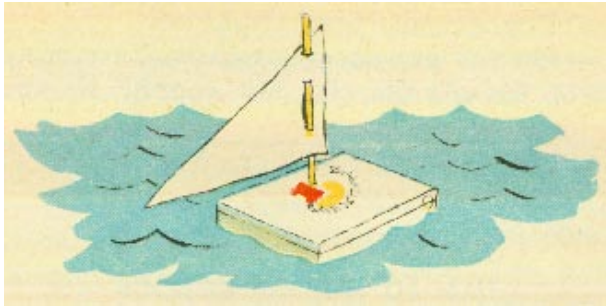

κορίτσι.

Μὰ τὴν ὥρα ποὺ ἔλεγαν αὐτά, ἔγινε κάτι.
Τὸ χαρτόνι ἔλειωσε καὶ ἡ βάρκα διαλύθηκε.

- Πάει ἡ βαρκούλα μου! φωνάζει ὁ Ἀνδρέας.
Τώρα τί θὰ γίνω;

- Τυχερὴ ἦμουν, ποὺ δὲν ἐμπῆκα, λέγει ἡ
Ἀλίκη. Ἀλλοίμονό μου, τί θὰ ἐπάθαινα.

102. Ὁ Σταυράκης μὲ τὶς πετρίτσες.

Ἐκεῖ σὲ μιὰ ἄκρη τοῦ ἀψαλίου εἶναι καὶ ὁ
Σταυράκης. Αὐτὸς εἶναι ἓνα μικρὸ παιδάκι.
Καὶ αὐτὸς θέλει νὰ ἔχη μιὰ βάρκα. Μαζεύει
πετρίτσες καὶ τὶς βάζει στὸ νερό. Θέλει σώνει
καὶ καλὰ νὰ τὶς κάμῃ νὰ σταθοῦν. Αὐτὲς ὅμως
μπλοῦν! βυθίζονται στὸν πάτο. Μαζεύει ἄλλες

πιὸ πλατειές, Μὰ κι ἐκεῖνες βουλιάζουν. Δὲν ξέρει ὁ Σταυράκης, πὼς στὸ νερὸ οἱ πέτρες δὲν στέκονται.

- Ἐγὼ θὰ σοῦ δώσω κάτι, ποὺ δὲν βουλιάζει, τοῦ λέγει ἡ Νίνα.

Καὶ τοῦ δίνει ἓνα κουτὶ ἀπὸ τσιγάρα.

Ὁ μικρὸς τ' ἀφήνει στὸ νερὸ καὶ λάμπουν τὰ ματάκια του ἀπὸ χαρά. Βλέπει, πὼς τὸ κουτὶ πλέει. Ἐγινε βάρκα.

- Εὐχαριστῶ, Νίνα, τῆς λέγει.

- Θὰ τὴν φορτώσωμε κιόλας, Σταυράκη. Ἐσὺ θὰ τὴν ὀδηγήῃς. Θὰ κρατῆς τὰ κουπιά.

- Ναί, Νίνα. Ἐγὼ θὰ τὴν ὀδηγῶ, λέγει ὁ μικρὸς μὲ περηφάνεια.

103. Τὸ μαγικὸ καράβι.

Μὰ τὸ ωραιότερο παιγνίδι τὸ ἔχει ὁ Τάσος. Ἐχει ἓνα μαγικὸ καράβι. Αὐτὸ εἶναι ἓνα αὐγὸ, ποὺ δὲν βουλιάζει ποτέ.

- Ὅποιος κατορθώσῃ καὶ κάμῃ τὸ αὐγὸ νὰ μείνῃ στὸν πάτο θὰ τοῦ τὸ χαρίσω, λέγει ὁ Τάσος.

Ὅλα τὰ παιδιὰ ἐδοκίμασαν. Ὅλα τὸ ἐπῆραν

καὶ τὸ ἐβύθισαν στὸ νερό. Μόλις ὅμως τὸ ἄφηναν, τὰκ! ἀνέβαινε.

- Ἀλήθεια, εἶναι μαγικό, Κάποια δύναμι ἔχει, πὺ τὸ σπρώχνει ἐπάνω, παρετήρησαν τὰ παιδιά.

- Σὲ λίγο δὲ ἔχουμε κι ἐμεῖς ἀπὸ ἓνα καράβι μαγικό, εἶπαν ὁ Βασίλης μὲ τὸ Δημητρό.

Καὶ νά! ἔφεραν ἀπὸ τὸ σπίτι τους ἀπὸ ἓνα αὐγό.

Ἀλλά, ὅταν τὰ ἔβαλαν στὸ νερό, ἐπῆγαν στὸν πάτο. Πῶς ὅμως τ' αὐγό τοῦ Τάκη πλέει; Αὐτὸ εἶναι περίεργο.

Ὁ Τάκης εἶναι παιδὶ καλόψυχο. Ὅτι βρίσκει μὲ τὸ νοῦ του δὲν τὸ κρύβει. Ἀγαπᾷ νὰ τὸ μαθαίνουν καὶ τ' ἄλλα παιδιά.

- Ἐλᾶτε νὰ σᾶς εἰπῶ τὸ μυστικό μου, τοὺς λέγει. Τὸ αὐγό μου στέκεται, γιατί εἶναι ἐλαφρό. Εἶναι μονάχα ἡ φλούδα. Τοῦ λείπουν ὁ κρόκος καὶ τὸ ἀσπράδι. Τὸ ἐτρύπησα μὲ μιὰ καρφίτσα καὶ τὸ ἐρρούφηξα, εἶπε γελῶντας ὁ Τάκης. Ὅποιος θέλει καράβι μαγικό ἄς ρουφήξῃ ἓνα αὐγό.

Δὲν ἐπέρασε πολλή ὥρα καὶ τὰ παιδιά τὸν

ἐμιμήθησαν. Πολλὰ καράβια σὲ λίγο ἀρμένιζαν ἐπάνω στὸ νερό. Ὁ Τάκης χαίρεται, ποὺ βλέπει τόσα παιδιὰ νὰ παίζουν εὐχαριστημένα.

- Χόπ! Χόπ! φωνάζουν. Καὶ καμαρώνουν τὰ καράβια τους, ποὺ ταξιδεύουν.

- Χαρὰ σὲ σᾶς, ἀγοράκια μου! ἀκούεται μιὰ γέρικη φωνή. Εἶναι ὁ γέρο - Νικολός, ποὺ ἦταν στὰ νιᾶτά του καπετάνιος ἀληθινός. Ἐχάρηκεν ὁ γέροντας, ποὺ ἔπαιζαν τὰ παιδιὰ μὲ τὸ νερὸ ἤσυχα, καὶ τοὺς εἶπε:

- Ἄμποτε νὰ σᾶς ἀξιώση ὁ Θεὸς νὰ γίνετε καὶ ἀληθινοὶ καπεταναῖοι στὴ θάλασσα. Νὰ δοξάσετε τὴν Ἑλλάδα μας.

104. Τραγούδι θαλασσινό.

Στὸν οὐρανὸ φεγγάρι
κι ἡ θάλασσα γυαλί.
Κι ἡ βάρκα μας μὲ χάρι
τὴν ἀμμουδιὰ φιλεῖ.

Παιδιά, πηδᾶτε μέσα,
καιρὸς γιὰ γλέντι πιά!
Γιὰ μόλα καὶ γιὰ λέσα,

νά πᾶμε μὲ κουπιᾶ.

Φύσα δροσᾶτο ἄγέρι,
ν' ἀνοιζῶ με παννὶ
κι' ἡ θάλασσα μᾶς ξέρει,
νεραίδα γαλανή.

Τὸ κῦμα μουρμουρίζει
στὴν πλώρη μας μ' ἄφρὸ
κι' ἓνα τραγούδι ἀρχίζει
μὲ τὰ κουπιᾶ ἔλαφρό.

Ἐμπρός, θαλασσοπούλια,
τραβᾶτε στὸ βοριᾶ
κι' ὡς νὰ βυθίσῃ ἡ πούλια,
γυρνοῦμε στὴ στεριά.

Στέλιος Σπεράντσας

105. Τὰ χηνόπουλα.

Στὸ αὐλάκι, πού παίζουν τὰ παιδιά,
κολυμποῦν καὶ τὰ χηνόπουλα τῆς κυρὰ -
Σταματίνας. Δώδεκα ἄσπροκίτρινα χηνόπουλα.

Τί βουτιές πού κάνουν! Τί παιγνίδια στο νερό!
Τί κυνηγητά! Ὁ Νίκος, ὁ Τάκης καί ἄλλα
παιδιά περνοῦν πολλές φορές τήν ὥρα μαζί
τους.

- Πῶς ἔμαθαν, ἀλήθεια, τόσο μικρά νά
κολυμποῦν! Πῶς κάνουν τόσα παιγνίδια;
ἔρωτᾷ ἡ Μαρία.

- Ἔτσι τὰ ἐκάνονισε ὁ Θεός, παιδί μου, τῆς
λέγει ἡ κυρά - Σταματίνα. Τὰ χηνόπουλα
καί τὰ παπάκια κολυμποῦν στο νερό, μὰ στή
στεριά δύσκολα περπατοῦν.

- Καί τί τοὺς δίνεις καί τρώγουν, κυρά
Σταματίνα;

- Ὅσο εἶναι μικρά, τρώγουν ζυμωμένα
πίτουρα, πού εἶναι μαλακά. Ὄταν μεγαλώσουν,
τρώγουν ὅ,τι τύχη. Ἄν δέν τοὺς δώσης,
ξεσηκώνουν τή γειτονιά ἀπό φωνές. Ἀγαποῦν
καί τὸ καλαμπόκι καί τὰ λάχανα μὲ τὸ ἀλεύρι,
Ἄν πῆτε καί γιὰ σκουλήκια, τρελαίνονται. Γι'
αὐτὸ καί κάνουν αὐτὲς τίς βουτιές στο νερό.
Καί βάτραχο, ἂν πετύχουν, δέν τὸν ἀφήνουν.

Τήν ὥρα ἐκείνη, ἡ μεγάλη χήνα ἔβγαλε μιὰ
δυνατὴ φωνή :

- Χί! χί! χί! ἐφώναξε κι ἄνοιξε τὰ πτερά της.
Ἐνας σκύλος ἐφάνηκε στὸ δρόμο νὰ ἔρχεται
καὶ ἡ καημένη ἐφοβήθηκε γιὰ τὰ παιδάκια της.
Ἡ Σταματίνα ἐσηκώθηκε καὶ τὸν ἐκυνήγησε.
Ἵστερα ἔδειξε στὰ παιδιά ἓνα αὐγὸ χήνας.

- Ὅσοι δὲν ἔχετε ἰδεῖ αὐγὸ τέτοιο, κοιτάξετέ
το. Οἱ χῆνες δὲν ἔχουν φωλιά. Τὰ γεννοῦν
ὅπου τύχει. Αὐτὸ μου τὸ ἐγέννησαν στὸ δρόμο.
Εἶναι, καθὼς βλέπετε, ἀρκετὰ μεγαλύτερο ἀπὸ
τὸ αὐγὸ τῆς ὄρνιδας. Εἶναι καὶ λίγο σκουρό.

- Νά! ἓνα τέτοιο γίνεται ὠραῖο μαγικὸ
καράβι, εἶπεν ὁ Νίκος.

Σὲ λίγο, ἡ Σταματίνα ἔπαιρνε τὰ χηνόπουλά
της στὸ σπίτι. Ἐνα ἀπ' αὐτὰ στὸ δρόμο ἔπεσε
ἀνάσκελα. Ἄν δὲν τὸ ἐσήκωνε ἡ γυναῖκα,
μποροῦσε νὰ ψοφήσῃ ἐκεῖ. Μόνο του ἦταν
ἀνίκανο νὰ σηκωθῇ.

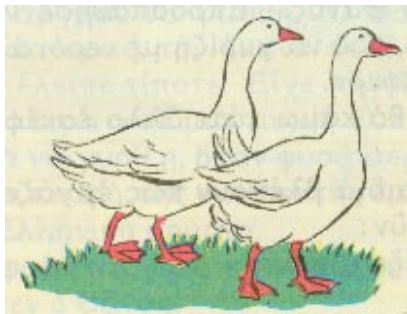
- Ὡσπου νὰ μεγαλώσουν, θέλουν πολλὴ
προσοχή, εἶπεν ἡ Σταματίνα στὰ παιδιά. Σὰς
παρακαλῶ, ὅταν ἔρχονται ἐδῶ στὸ αὐλάκι, νὰ
μου τὰ προσέχετε.

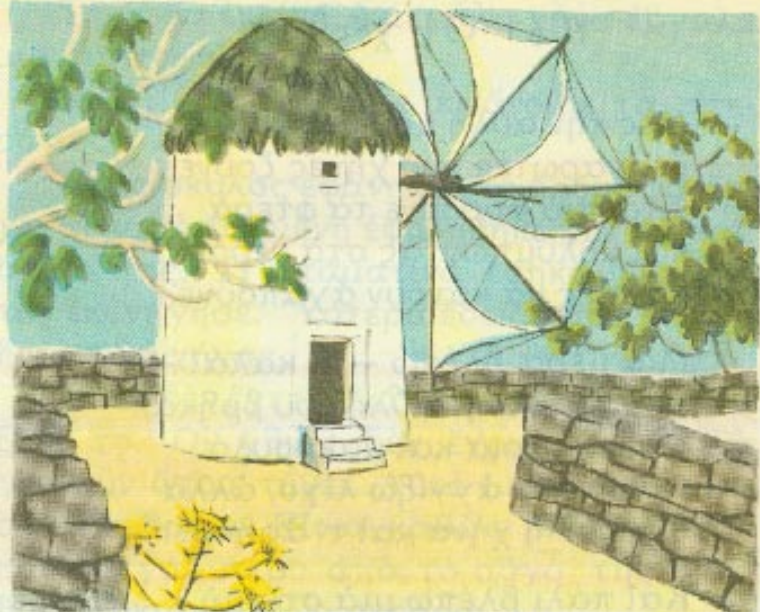
106. Οἱ χῆνες.

Μές τήν αὐλή μου μιὰ χαρὰ
ζευγαρωτές δυὸ χήνες ζοῦνε.
Σταχτιά φοροῦνε τὰ φτερά
καὶ κολυμπῶντας στὰ νερά
βουτιές νὰ κάνουν ἀγαποῦνε.

Μιὰ μέρα βλέπω - τί καλά!
αὐγὰ μέσ' τήν αὐλή μου βρῆκα.
Ἦταν βαριά καὶ μακρουλά.
Πάω νὰ τ' ἀγγίξω λίγο, ἀλλὰ
θύμωσε ἡ χήνα καὶ τ' ἀφῆκα.

Καὶ πάλι βλέπω μιὰ στιγμὴ
χηνόπουλα ἀπ' τ' αὐγὰ νὰ γίνουν.
Φοροῦνε χνούδι στὸ κορμί
κι οἱ τεντωμένοι τους λαιμοὶ
χόρτο ὅλη μέρα καταπίνουν.

107. Ο άνεμόμυλος.

Κάποια ημέρα ήλθε στο αυλάκι να παίξει και ο Θάνος. Έπροσπάθησε να κάμει ένα μύλο, που να γυρίζει με νερό, αλλά δεν το έκατάφερε.

- Τότε θα κάμω κάτι άλλο έσκεφθηκεν ο Θάνος:

Τα παιδιά βλέπουν πως εργάζεται και τον ρωτούν:

- Τί κτίζεις, Θᾶνο;

- Κτίζω μύλο, Θᾶ φέρνετε ν' ἀλέθετε γεννήματα. Σιτάρι, βρίζα, ἀραποσίτι, ὅ,τι θέλετε. Στὸ μύλο μου θὰ ἔχω περιστέρια, πάπιες,, ὄρνιθες κι ἓνα μεγάλο γουρούνι. Ἔτσι δὲν ἔχουν ὅλοι οἱ μυλωνᾶδες;

- Καὶ πῶς θὰ ἀλέθῃ ὁ μύλος σου; ἐρωτᾷ ὁ Νικολός. Θᾶ τὸν κάμῃς νερόμυλο;

- Ὁχι. Δὲν θὰ τὸν κάμω νερόμυλο. Θᾶ γυρίζῃ μὲ ἀέρα. Θᾶ τὸν κάμω ἀνεμόμυλο, εἶπεν ὁ Θᾶνος. Δὲν βλέπετε, πῶς τὸν κτίζω σὲ ψήλωμα; Ἄν θέλετε, ἐλάτε νὰ μὲ βοηθήσετε νὰ τὸν τελειώσωμε γρήγορα.

Τὰ παιδιὰ ἐδέχθησαν. Ἄλλα κουβαλοῦν πλακίτσες, ἄλλα ἄμμο, ἄλλα ξύλα. Ὡς καὶ ἡ Σταυρούλα ἐβοήθησε. Αὐτὴ ἦταν ἓνα μικρὸ κοριτσάκι. Ἐκουβαλοῦσε μ' ἓνα τενεκεδάκι νερό, γιὰ νὰ κάμουν λάσπη.

Μὲ τὴν βοήθεια ὄλων τῶν παιδιῶν ὁ μύλος δὲν ἄργησε νὰ κτισθῇ. Ὁ Θᾶνος, σὰν πρωτομάστορας, τὸν ἔκανε πολὺ τεχνικό. Δὲν τοῦ ἔλειπε τίποτε. Εἶχε τὴν θύρα του, τὰ παράθυρα καὶ μιὰ μικρὴ ξύλινη ροδίτσα, γιὰ

νά γυρίζη, ὅταν φυσᾷ ἀέρας.

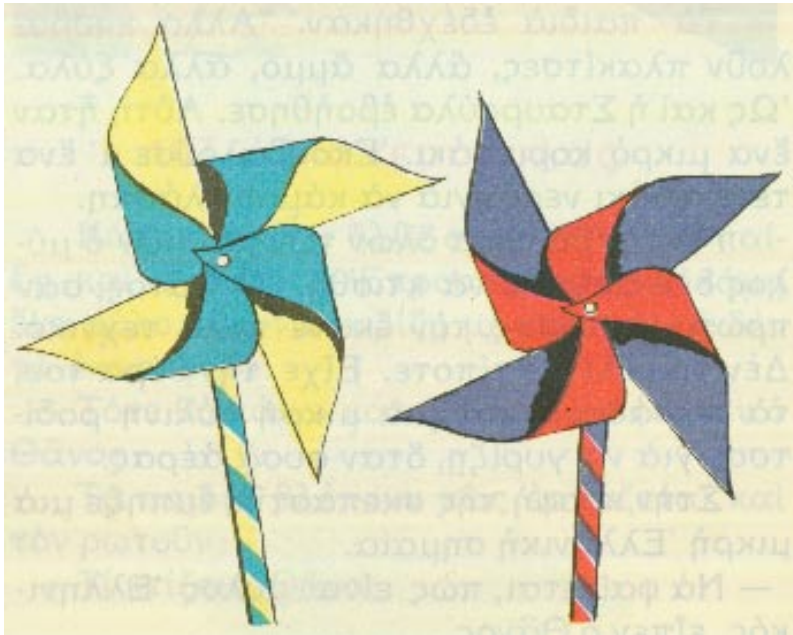
Στὴν κορφή τῆς σκεπαστῆς ἔμπηξε μιὰ μικρὴ Ἑλληνικὴ σημαία.

- Νὰ φαίνεται, πὼς εἶναι μύλος Ἑλληνικός, εἶπεν ὁ Θᾶνος.

Τί γὰρὰ πὺ ἐδοκίμασαν τὰ παιδιὰ, σὰν τὸν εἶδαν τελειωμένο!

- Νὰ μᾶς ζήσης, Θᾶνε, ἐφώναζαν.

- Ἄν μὲ ἀφήνατε μόνο, δὲν θὰ μπορούσα νὰ τὸν τελειώσω. Αὐτὸ πὺ ἔγινε, ἔγινε γιὰτι

μ' ἐβοηθήσατε. Ἀπ' ἐδῶ καὶ πέρα, ἄς εἴμεθα στῆ δουλειὰ ἐνωμένοι." Ἔτσι θὰ κάνουμε ὠραῖα πράγματα, τοὺς εἶπε ὁ Θᾶνος. Καὶ τώρα ἐλάτε νὰ παίξουμε ἓνα παιγνίδι.

108. Τὸ παιγνίδι τοῦ μυλωνᾶ.

- Ἐγὼ θὰ εἶμαι ὁ μυλωνᾶς. Καὶ σεῖς θὰ μοῦ φέρνετε ἀλέσματα γιὰ ν' ἀλέθω.

Πρῶτος ὁ Τάκης ἔφερε ν' ἀλέση βρίζα.

- Νὰ μοῦ τὴν ἀλέσης, λέγει, καλὰ καὶ γρήγορα.

- Καλὰ μπορῶ νὰ σοῦ ὑποσχεθῶ, πῶς θὰ τὴν ἀλέσω. Ἀλλὰ γρήγορα, πῶς νὰ σοῦ ὑποσχεθῶ; Μήπως ξέρω, ἂν θὰ φυσήση ἀέρας.

- Σ' αὐτὸ ἔχεις δίκιο, εἶπεν ὁ Τάκης.

Τώρα ἦλθε ὁ Νικολός. Ἐφερε τὸ σιτάρι τοῦ σὲ μιὰ χαρτοσακκούλα.

- Θέλω νὰ μοῦ τὸ ἀλέσης φιλό. Εἶναι διαλεγμένο σπυρὶ - σπυρὶ. Δὲν ἔχει μέσα καθόλου μαυράδια.

- Θὰ προσπαθήσω, εἶπεν ὁ μυλωνᾶς, νὰ σ' εὐχαριστήσω.

Ἐπειτα ἦλθαν ἄλλα παιδιὰ καὶ ἐκουβάλησαν

ἀραποσίτι καὶ ἄλλα γεννήματα, τὰ ἔφεραν μέσα σὲ κουτιά ἀπὸ σπύρτα, σὲ σπασμένα πιατάκια καὶ σὲ ποτηράκια. Μερικὰ ἔλεγαν στὸν μυλωνᾶ:

- Ἄν δὲν εὐχαριστηθοῦμε, δὲν θὰ ξαναπατήσωμε στὸ μύλο σου.

Ὁ Ἀλέκος ἔφερε σιτάρι νὰ τὸ ἀλέση πλιγούρι.

- Χονδρούτσικο νὰ μοῦ τὸ κάνης. Δὲν θέλω ψιλό.

Ἐνα παιδάκι ἐζήτησεν ἀγοράση κοττόπουλα. Μὰ ὁ Θᾶνος δὲν τοῦ ἔδωκε.

- Μοῦ τὰ ἐπνίξεν ὅλα ἢ ἀλεποῦ, τοῦ εἶπε. Μπῆκε στὸ κοττέτσι ἓνα βράδυ καὶ δὲν μοῦ ἄφησε κανένα.

- Καὶ ὁ σκύλος; Δὲν τὴν ἐκυνήγησε;

- Ἦταν ἄρρωστος, εἶπεν ὁ Θᾶνος.

Ἔτσι τὰ παιδιά μὲ τὸ παιγνίδι τοῦ μυλωνᾶ ἐπέρασαν μὲ γέλια καὶ χαρὲς ἀρκετὴ ὥρα. Ἐπειτα ἐβράδυσαν καὶ καθένα ἐπῆγε σπίτι του.

109. Ὁ αεροπόρος.

Ὅλο πρὸς τὸν οὐρανὸ κοιτάζει ὁ Ἀποστόλης.
Τοῦ ἀρέσει νὰ βλέπη τ' ἀστέρια, τὸ φεγγάρι καὶ
τὸν ἥλιο, πὺ λάμπει καὶ φωτίζει ὀλόλαμπρος.
Θὰ ἤθελε νὰ εἶναι πουλί. Σὰν τὸ τρυγόνι, σὰν
τὸ περιστέρι, σὰν τὸ κοτσύφι.

Θὰ ἤθελα νὰ πετῶ, ὅλο νὰ πετῶ, ἔλεγεν ὁ
Ἀποστόλης.

Ἔ! πῶς ἔκανε, ὅταν πρωτοεἶδεν ἀεροπλάνο!
Τί χειροκροτήματα! Τί χαρούμενα ξεφωνητά!

- Κοιτᾶτε! κοιτᾶτε! πόσο γρήγορα πετᾶ
ἔλεγε.

Καὶ ὅταν ἐπῆγε στὸ σπίτι του, ὅλο γιὰ τὸ
ἀεροπλάνο ἐμιλοῦσε.

- Πῶς πετοῦν, πατέρα, τόσο ψηλά; Πῶς
δὲν πέφτουν; Μᾶς βλέπουν ἀπ' ἐκεῖ; Μὲ τί
εἶναι φτειαγμένο τὸ ἀεροπλάνο; Μπορεῖς ἐσύ,
πατέρα, νὰ πετάξης τόσο ψηλά; Ἐγὼ μπορῶ.
Ἐγὼ θὰ ἀνέβαινα ψηλὰ ὡς τ' ἀστέρια. Νὰ εἶχα
ἐγὼ ἓνα ἀεροπλάνο καὶ νὰ ἔβλεπες, πατέρα,
πόσο ψηλὰ θὰ ἐπετοῦσα.

- Μὰ τότε πρέπει νὰ γίνῃς ἀεροπόρος,
τοῦ εἶπεν ὁ πατέρας. Ἀφοῦ σοῦ ἀρέσει τόσο
πολὺ νὰ πετᾶς, ἐγὼ δὲν σ' ἐμποδίζω. Νὰ

μάθης γράμματα καὶ νὰ σὲ στείλω νὰ γίνῃς ἀεροπόρος.

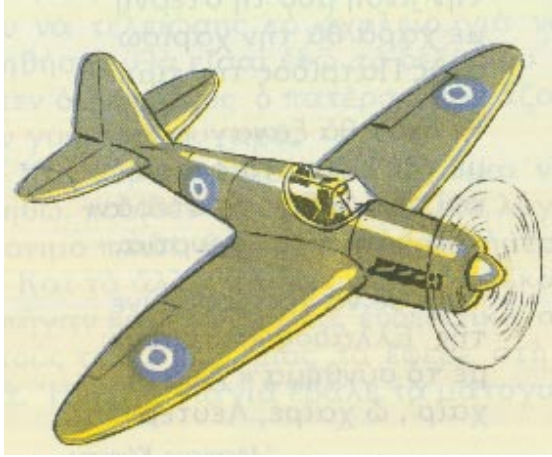
- Μὰ ξέρω γράμματα. Δὲν φθάνουν αὐτὰ ποὺ ξέρω;

- Δὲν φθάνουν. Ὁ ἀεροπόρος πρέπει νὰ πάῃ σὲ σχολή. Θὰ μελετᾷ χάρτες, θὰ λογαριάζῃ ἀποστάσεις, θέλει ἀκονισμένο μυαλό. Γιὰ ὅλα αὐτὰ χρειάζονται γράμματα. Ὅσο καλύτερος εἶσαι στὰ γράμματα, τόσο καλύτερος ἀεροπόρος θὰ γίνῃς.

- Τότε θὰ φροντίσω, πατέρα, νὰ γίνω καλὸς μαθητής.

Καὶ ὁ Ἀποστόλης ἄρχισε νὰ διαβάζῃ μὲ μανία. Καὶ ὅταν ἐτελείωνε τὰ μαθήματα, δὲν ἔκανε ἄλλο παρὰ νὰ πετᾷ χαρταετούς. Ἀνέβαινε σ' ἓνα ὑψωματάκι καὶ διεσκέδαζε μὲ τὸ παιγνίδι αὐτό. Πολλές φορές ἐπετοῦσε καὶ μπαλόνια.

Ἐέρετε τί εἶναι σήμερα ὁ Ἀποστόλης; Ἀξιωματικὸς τῆς Ἀεροπορίας. Καὶ μάλιστα ἀπὸ τοὺς πιὸ καλοὺς ἀξιωματικούς μας. Ἐλαβε μέρος στὸν πόλεμο καὶ ἐπολέμησε καὶ ἔδειξε μεγάλη ἀνδρεία.

Εὔγε στὸν Ἀποστόλη, ποὺ ἔγινε τόσο καλὸς
ἀξιωματικός!

110. Ὕμνος τῶν ἀεροπόρων.

Στὸν ἀέρα θὰ πετάξω
μὲ μιὰ φλόγα στὴν ψυχή,
στοὺς αἰθέρες ν' ἀγρυπνάω
στ' Ἀρχηγοῦ τὴν προσταγή.

Πάνω στὸ ἀεροπλάνο
τὴν πνοή μου τὴ στερνὴ
μὲ χαρὰ θὰ τὴν χαρίσω
στῆς Πατρίδος τὴν τιμή.

Κι ὅταν θὰ ξαναγυρίσω
μὲ τῆς Νίκης τὰ φτερά
καὶ τῆς Δόξας τὸ στεφάνι
ἀπὸ δάφνη καὶ σμυρτιά,

τότε θὲ νὰ τραγουδοῦνε
τῆς Ἑλλάδος τὰ παιδιά,
μὲ τὸ σύνθημα «Ἀέρα»
χαῖρ̄, ὦ χαῖρε, Λευτεριά.

Ἀθανάσιος Κόκκινος

111. Ὄταν ἔγιναν οἱ ἐξετάσεις.

Οἱ ἐξετάσεις, πού τὰ παιδιά τὶς ἐπερίμεναν
μὲ λαχτάρα, ἔγιναν. Καὶ ὅσοι ἦσαν καλοὶ
μαθηταὶ ἐπροβιβάσθησαν. Μὲ τί χαρὰ ἐπῆραν
τὰ ἐνδεικτικὰ τους καὶ ἐπῆγαν στὰ σπίτια
τους!

- Κοίτα, μητέρα! Άριστα. Σὲ ὅλα τὰ μαθήματα ἄριστα! λέγει ἡ Θάλεια.

Ὁ Λεωνίδας ἔτρεξε στὸ παντοπωλεῖο τους. Ἐκείνη τὴν ὥρα ὁ πατέρας του εἶχε μιὰ κοπιαστικὴ δουλειά. Ἐσυγύριζε μὲ τὸν ὑπάλληλό του τὴν ἀποθήκη. Ἦτο πολὺ κουρασμένος. Μὰ σὰν τοῦ ἔδειξεν ὁ Λεωνίδας τὸ ἐνδεικτικὸ, ἔξεκουράσθηκε.

- Ἄντε, παιδάκι μου! Βάλε τὰ δυνατά σου νὰ τελειώσης τὸ σχολεῖο, γιὰ νὰ μὲ βοηθήσης. Θὰ εἶσαι ἐδῶ τὸ δεξί μου χέρι, εἶπεν ὁ καημένος ὁ πατέρας, κοιτάζοντας τὸν γιὸ του μὲ χαρά.

- Καὶ τώρα, πατέρα, θὰ ἔρχωμαι νὰ σὲ βοηθῶ, πὺ δὲν θὰ ἔχωμε σχολεῖο, λέγει τὸ φρόνιμο παιδί. Θὰ ἔρχωμαι κάθε ἡμέρα.

Καὶ τὰ ἄλλα παιδάκια τὸ ἴδιο ἔκαμαν. Ἐπῆγαν καὶ ἔδειξαν τὰ ἐνδεικτικὰ στοὺς δικούς τους. Ὁ Θύμιος τὸ ἔφερε στὴ γιαγιά. Ἡ καλὴ γιαγιά ἔβαλε τὰ ματογυάλια της καὶ τὸ ἐκοίταξε καλὰ - καλὰ. Ἐπρόσεξε καὶ τοὺς βαθμούς, μὰ πὺ πολὺ ἐπρόσεξε κάτι ἄλλο. Ἐπρόσεξε καὶ τὴν διαγωγή, πὺ εἶχε σ' αὐτὸ ὃ ἔγγονός της. Ὡς καὶ τὰ μάτια της ἐγέλασαν, ὅταν εἶδε, πὺς

ὁ Θύμιος εἶχε διαγωγὴν κοσμιωτάτην.

Δὲν ἦταν σὰν τὸν Βρασίδα, ὁ Θύμιος. Ἐκεῖνος ἦταν ἓνα γειτονόπουλο, ἔξυπνο στὰ γράμματα, μὰ τί τὰ θέλετε! Στὰ φερσίματά του ἦταν τὸ χειρότερο παιδί τῆς γειτονιάς. Τὸν ἔβλεπες ὀλοένα μὲ τὶς πέτρες στὸ χέρι. Ἐσκαρφάλωνε στοὺς φράκτες, ἐκτυποῦσε τὰ σκυλιά, ἔκανε ἓνα σωρὸ ἀταξίες. Τώρα πού θὰ εἶχαν διακοπές, ἀλλοίμονο τί θὰ ἐτραβοῦσεν ἡ γειτονιά ἀπὸ τὸν Βρασίδα. Τὸ παιδί αὐτὸ εἶχε στὸ νοῦ τῆς ἡ γιαγὰ καὶ γι' αὐτὸ ἐκοίταξε τὸ ἐνδεικτικὸ τοῦ ἐγγονοῦ τῆς τί διαγωγὴ εἶχε.

Ὁ καημένος ὁ Θύμιος ἐκάθησε μερικὲς ἡμέρες καὶ ξεκουράσθηκε καὶ ἔπειτα κάθε ἡμέρα ἐπήγαινε στὸ παντοπωλεῖο. Ἐκεῖ κοντὰ στὸν πατερούλη του πόσα πράγματα δὲν ἐμάθαινε!

Ἔμαθε τὰ δράμια: Ποιὰ ἦταν ἡ ὀκά, ἡ μισὴ ὀκά, τὸ ἑκατοστάρη, τὸ πενηντάρη. Ἔμαθε νὰ κολλᾷ χαρτοσακκουῖλες. Ἔμαθε, τίς τιμὲς τῆς ζαχάρεως, τοῦ ρυζιοῦ, τοῦ λαδιοῦ, τοῦ τυριοῦ καὶ ἄλλων πραγμάτων.

Σὰν τὸ Θύμιο καὶ ἄλλοι μαθηταὶ ἐπήγαιναν καὶ ἐβοηθοῦσαν τοὺς γονεῖς τους. Ἄλλοι

πάλι ἐπῆγαν σὲ διάφορες ἐξοχές. Ἄλλοι στή μαθητική κατασκήνωσι. Ἦσαν ὅμως καὶ μερικοί, σὰν τὸν Βρασίδα, ποὺ ἐγύριζαν ἐδῶ κι ἐκεῖ στοὺς δρόμους.

112. Τὰ παιδιά στὴν κατασκήνωση.

Ἡ κατασκήνωσι ἦτο σὲ μιὰ πλαγιά τοῦ βουνοῦ. Ἦτο γεμάτη δένδρα. Τὰ παιδιά ἐπῆγαν ἐκεῖ μὲ φορτηγὰ αὐτοκίνητα. Τί μέρος θαυμάσιο! Δὲν ἐχόρταινες νὰ τὸ βλέπης. Σκηνές ἐδῶ, σκηνές ἐκεῖ, παντοῦ σκηνές. Ἄλλες μεγάλες, ἄλλες μικρές. Ὅσα παιδιά ἐπήγαιναν γιὰ πρώτη φορά, ἔτριβαν τὰ μάτια τους. Ἄλλοιῶς ἐφαντάζονταν τὴν κατασκήνωσι καὶ ἄλλοιῶς τὴν εὔρισκαν.

Ἄντὶ ἐρημιά, ἔβλεπαν μιὰ μικρὴ ὁμορφὴ παιδόπολι. Εἶχε τὴν ἐκκλησούλα της, τὴν πλατεῖα, τὰ μαγειρεῖα, τὰ ἔστιατόρια, τὶς βρύσες. Εἶχε καὶ φῶς ἠλεκτρικό. Τὰ εἶχεν ὅλα. Ὡς καὶ ἀναρρωτήριο εἶχεν ἐκείνη ἡ κατασκήνωσις. Μὰ τί ἐχρειαζόταν τὸ ἀναρρωτήριο; Πῶς θὰ ἦταν δυνατὸν ν' ἀρρωστήσῃ παιδὶ μέσα σ' ἐκεῖνο τὸ μέρος, ποὺ ἦταν ὅλο υἡγεία καὶ ὅλο πεῦκα, ποὺ

ἐμύριζε θυμάρια, μέντα καὶ ρίγανη;

Ὁ ἀρχηγὸς ἐδέχθηκε τὰ παιδιά μὲ χαρά.
Ἐπειτα τοὺς ἔδειξε τὶς σκηνές, ποὺ θὰ ἔμεναν,
καὶ τὸ κρεβάτι, ποὺ θὰ ἐκοιμόταν τὸ καθένα.
Ἄλλοι βαθμοφόροι τοὺς ἔδειξαν ποῦ θὰ κρεμοῦν
τὶς πετσέτες, ὅταν θὰ νίβωνται, καὶ ποῦ θὰ
βάζουν ἓνα - ἓνα τὰ πράγματά τους.

Ἵστερα τὰ παιδιά ἐγύρισαν καὶ ἐκοίταζαν
τὰ γῦρο μέρη. Τί μεγάλα πεῦκα! Τί λεῦκες
φουντωτές! Τί βαλανιδιές! Καὶ γῦρο - γῦρο
ἐβοσκοῦσαν κοπάδια.

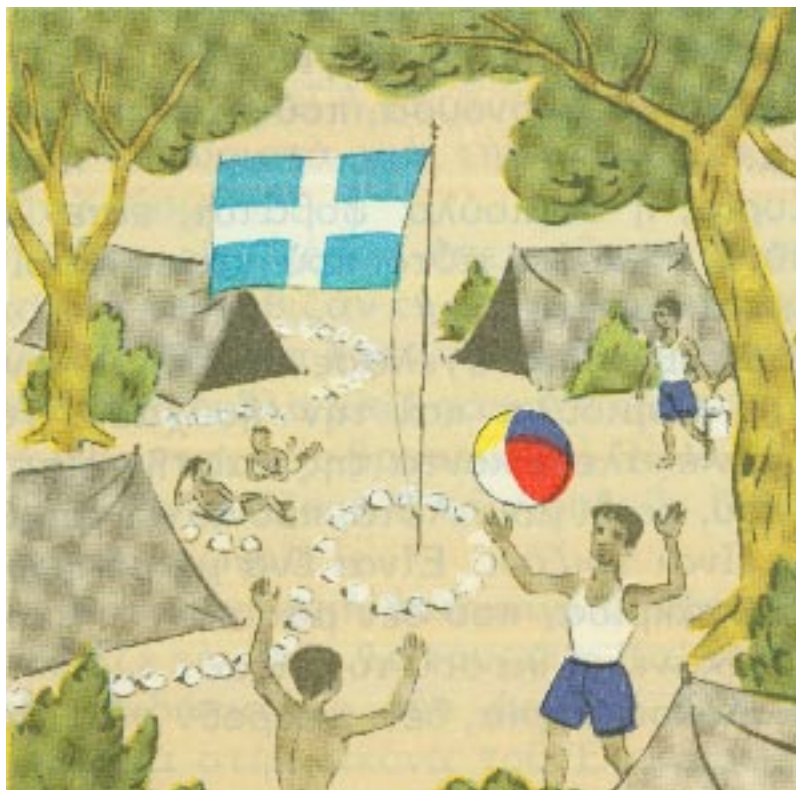
- Ἐγώ, Παντελῆ, ὅλο ἐδῶ σὲ τοῦτο τὸ πεῦκο
θὰ ἔρχωμαι νὰ κάθωμαι. Ἀπ' ἐδῶ φαίνονται
βουνὰ καὶ κάμποι, εἶπεν ὁ Δημητράκης.

- Ἀπὸ πιὸ ἐπάνω φαίνεται καὶ ἡ θάλασσα,
παρετήρησεν ἓνα ἄλλο παιδί, ὁ Νίκος.

Κάτι μικροὶ ἄρχισαν νὰ μαζεύουν κου-
κουνάρια. Ἐνας ἄλλος μεγαλύτερος
κατασκηνηλωτής, ὁ Θεοφάνης, ἐκοίταζε κάτι
πουλάκια. Ἦσαν ὀλόμαυρα καὶ εἶχαν τὴν μύτη
καὶ τὰ πόδια τους κίτρινα. Δὲν ἤξερε τί πουλιὰ
ἦσαν.

- Εἶναι κοτσύφια, τοῦ εἶπεν ὁ ὀμαδάρχης.

Τρώγουν τις κάμπιες, πού εἶναι ἐπάνω σὰ πεῦκα. Βλέπετε κάτι σακκοῦλες, πού κρέμονται ἀπ' τις κορφές; Ἔ! αὐτὲς εἶναι γεμᾶτες ἀπὸ ἀμέτρητες κάμπιες, πού καταστρέφουν τὰ πεῦκα. Τὰ κοτσύφια καὶ τ' ἄλλα πουλιὰ τις κυνηγοῦν. Ἄν δὲν ἦσαν καὶ τὰ πουλιὰ, τὰ πεῦκά μας καὶ τ' ἄλλα δένδρα θὰ ἐπάθαιναν

μεγαλύτερο κακό.

113. Τὸ τριζόνι.

Λίγο πιὸ πέρα ἀπ' τὶς σκηνές τῶν ἀγοριῶν, ἦταν οἱ σκηνές τῶν κοριτσιῶν. Μιὰ νύκτα, ἐκεῖ, σὲ μιὰ σκηνή, ἡ Θυμιούλα καὶ ἡ Φροσύνη δὲν ἔκλεισαν μάτι. Ὅλο ἐσιγομιλοῦσαν.

- Γιατί, κορίτσια, δὲν κοιμᾶσθε; Τί ἔχετε; Μήπως εἶσθε ἄρρωστα; Μήπως κρυώνετε, νὰ σᾶς δώσωμε καὶ ἄλλο σκέπασμα; Θέλετε νὰ φωνάξωμε τὸ γιατρό; Τί θέλετε; εἶπεν ἡ Διευθύνουσα, ποὺ ἦταν καὶ δασκάλα.

- Κυρία, ἡ Θυμιούλα φοβᾶται, εἶπεν ἡ Φροσύνη. Ἀκούει αὐτό, ποὺ κάνει τριρίτριρί, καὶ φοβᾶται.

Ἡ Διευθύνουσα ἐγέλασε καὶ ἐπῆγε κοντὰ στὴ Θυμιούλα καὶ τὴν ἤσύχασε. Τὸ πρωὶ τὴν ἐκάλεσε κοντά της καὶ τῆς εἶπε:

- Ἄκου, παιδί μου. Αὐτό, ποὺ κάνει τριρίτριρί, εἶναι τριζόνι. Εἶναι ἓνα μικρὸ ζώφιο, σὰν ἀκρίδα, ποὺ δὲν μᾶς κάνει κακό. Ἄν ἰδῶ κανένα, θὰ σοῦ τὸ δείξω.

- Οἱ λύκοι, κυρία, δὲν μποροῦν νὰ μᾶς φᾶνε;

- Ἄν ἔτρωγαν οἱ λύκοι τὸν κόσμον, Θυμιούλα, τόσο εὐκόλα ὅσο φαντάζεσαι, τότε δὲν θὰ ἔμενε κανένας ζωντανός. Ἀμέτρητοι ἄνθρωποι κοιμοῦνται καὶ ἐργάζονται ἔξω στ' ἀμπέλια καὶ στὰ χωράφια καὶ δὲν παθαίνουν τίποτε ἀπὸ τοὺς λύκους.

Ἡ Θυμιούλα λίγο - λίγο ξεθάρρεψε καὶ δὲν ἐφοβόταν πιά.

Ἡ Οὐρανία μὲ τὴν Χρύσω εἶχαν πάλι ἄλλες παραξενιές. Στὸ σπίτι τους δὲν ἔτρωγαν ὠρισμένα φαγητά. Ἐδῶ ὅμως στὴν κατασκήνωσι ἐσυνήθισαν κι ἔτρωγαν ἀπ' ὅλα. Τέτοιες παραξενιές δὲν περνᾶνε ἐδῶ. Δὲν μπορεῖ ἢ κατασκήνωσις νὰ μαγειρεύῃ ξεχωριστὰ γιὰ τὴν Οὐρανία καὶ γιὰ τὴν Χρύσω.

Ὅσο οἱ ἡμέρες ἐπερνοῦσαν, τόσο τὰ παιδιά ἐσυνήθιζαν τὴ ζωὴ τῆς κατασκηνώσεως. Τί ὠραία ἦταν νὰ τὰ βλέπῃς τὸ πρωὶ νὰ ξυπνοῦν ὅλα μαζί, σὰν στρατιωτάκια καὶ νὰ νίβωνται στὶς βρυσσοῦλες! Ἡ νὰ τὰ βλέπῃς ὅταν παίζουν ἢ τραγουδοῦν ἢ ἀκοῦνε τὸ ραδιόφωνο!

Κάθε Κυριακὴ ἐπήγαινε ὁ παπᾶς κι ἐδιάβαζε τὴν θεία λειτουργία. Καὶ τότε ὅλα τὰ παιδάκια

μέ τον ἀρχηγό τους μαζί μπροστά στην εικόνα τοῦ Ἐσταυρωμένου παρακολουθοῦσαν μ' εὐλάβεια καὶ σεβασμὸ τὴν θεία λειτουργία.

Πόσο ωραῖα πάλι ἦταν νὰ βλέπης κάτι παιδάκια μὲ τενεκεδάκια γεμάτα νερὸ νὰ φέρνουν καὶ νὰ ποτίζουν τοὺς φίλους τους, τὰ μικρὰ δενδράκια!

- Ἄχ! τὰ καημένα! τί θὰ γίνουν, ὅταν φύγωμε; Ποιὸς θὰ τοὺς ρίχνῃ νεράκι, γιὰ νὰ μὴ ξεραθοῦν; ἔλεγαν τὰ παιδάκια μεταξύ τους.

114. Ὅταν ἐπέρασαν οἱ ἡμέρες.

Κάποια ἡμέρα, ὁ ἀρχηγὸς ἐκάλεσε τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς εἶπε:

- Παιδιά! νὰ ἀρχίσετε νὰ ἐτοιμάζεσθε. Μεθαύριο θὰ φύγετε.

- Θὰ φύγωμε; Μὰ γιατί, κύριε, τόσο ἔνωρίς; Ἀκόμα δὲν ἤλθαμε! Δὲν μπορούμε νὰ μείνωμε ἀκόμα λίγες ἡμέρες; ἄρχισαν νὰ παρακαλοῦν τὰ παιδιὰ.

Αὐτὸ ὅμως ποὺ ἐζητοῦσαν, ἦταν ἀδύνατο. Εἶχαν μείνει σχεδὸν ἓνα μῆνα. Καὶ τώρα εἶχαν σειρὰ ἄλλα παιδιὰ, γιὰ νὰ ἔλθουν στὴν

κατασκήνωσι.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ὅλα συνεννοήθησαν νὰ κάμουν μιὰ ἑορτὴ. Δὲν ἤθελαν νὰ φύγουν στὰ βουβὰ ἀπὸ τὴν κατασκήνωσι. Νὰ μὴν ἀποχαιρετίσουν τὰ δένδρα, πὺ τοὺς ἐφιλοξένησαν, τὰ πουλάκια, πὺ τοὺς ἐτραγούδησαν, τὶς βρυσούλες, πὺ τοὺς ἔδιναν νεράκι καθαρὸ.

Ἡ Ἰσμήνη καὶ μερικὰ ἀγόρια ἐπῆραν ἀπὸ ἓνα ξύλο καὶ ἤλθαν καὶ ἐστύλωσαν τὰ μικρὰ δενδράκια, πὺ ἐπότιζαν. Ἐπειτα ἔδεσαν στὸ κορμάκι τοὺς μιὰ μικρὴ πινακίδα, πὺ ἔγραφε: Ἀντώνης, Λάκης. Κατόπιν τοὺς ἔρριξαν γιὰ τελευταία φορὰ ἀπὸ ἓνα τενεκεδάκι νερό.

Μερικὰ παιδάκια ἐμάζεψαν κουκουνάρια γιὰ ἀνάμνησι. Ἄλλα ἐμάζεψαν ρίγανη. Ἄλλα κάτι ρίζες περιέργες. Ἦθελαν κάτι νὰ ἔχουν ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο.

Τὴν ἑορτὴ τὴν ἔκαμαν τὰ μεγάλα παιδιὰ στὴ μεγάλη πλατεῖα. Σ' αὐτὴν ἐκάλεσαν τὸν ἀρχηγό τοὺς καὶ ὅλους τοὺς βαθμοφόρους.

Ὅσα τραγούδια ἤξεραν γιὰ τὰ δένδρα, γιὰ τὰ βουνά, γιὰ τὰ πουλάκια, γιὰ τὴν ἐξοχὴ, τὰ

εἶπαν ὅλα. Εἶπαν καὶ πολλὰ ποιήματα.

Ἕνα μεγάλο παιδί, ὁ Ἄνέστης, εἶπεν ὠραῖα λόγια γιὰ τὸν ἀρχηγὸ καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους βαθμοφόρους. Καὶ ἔκαμε πολὺ καλὰ ὁ Ἄνέστης, ποὺ τὰ εἶπε. Γιατὶ πόσο ὅλοι αὐτοὶ ἐκοπίασαν, γιὰ νὰ μὴν λείψῃ ἀπ' τὰ παιδιά τίποτε! Ἀκόμα καὶ τὶς νύκτες ἐγύριζαν ἀπὸ κρεβάτι σὲ κρεβάτι. Τὰ παρακολουθοῦσαν μήπως ξεσκεπασθοῦν, γιὰ νὰ τὰ σκεπάσουν.

Ἐπειτα ὁ ἀρχηγός, συγκινημένος, τὰ εὐχαρίστησε γιὰ τὰ καλὰ τους αἰσθήματα.

Κατόπιν ὅλα τὰ παιδάκια ἐπροσκύνησαν

στό βωμὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἐσταυρωμένου. Δὲν ἤξεραν τὸ πρῶτὶ τί ὥρα θὰ ἐξεκινούσαν. Καὶ στὸ τέλος τῆς ἑορτῆς ὁ Σταμάτης, κρατῶντας τὴν σημαία, εἶπε μὲ ὠραία δυνατὴ φωνὴ ἓνα πατριωτικὸ ποίημα:

115. Πατρίδα μου Ἑλλάδα.

Πατρίδα μου Ἑλλάδα,
γλυκειά μου πατρίδα,
σὰν ἐσένα δὲν εἶδα
πατρίδα καμμιά.

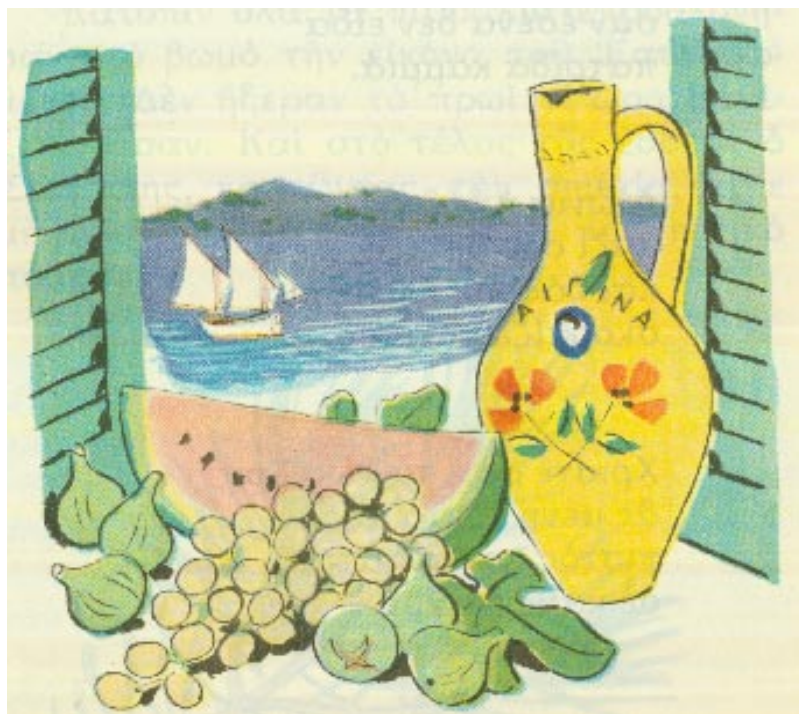
Αἰώνια ἡ δόξα
μαζί σου βαδίζει
καὶ δάφνης κλωνάρια
σκορπίζει παντοῦ.

Χριστέ μου, τὸ Φῶς Σου
ἄς μένη κοντά της,

πιστός παραστάτης
σὲ κάθε στιγμή.

Αἰώνια ν' ἀπλώνῃς,
Πατρίδα μου Ἑλλάδα,
τῆς Δόξας τὴ δᾶδα
σὲ ὅλη τὴ γῆ!

Φίλιππος Κριτέλης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.	Γιατί προσεύχομαι (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνού.....	σελ.	5
2.	Με την μητέρα στο σχολείο.....	»	6
3.	Κάτι πού έγινε με μικρά παιδάκια.....	»	9
4.	Φροντίδες για τους μικρούς.....	»	12
5.	Με τον πατέρα στο βιβλιοπωλείο	»	14
6.	Τί μ' άρέσει (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνού.....	»	17
7.	Τò καινούργιο βιβλίο	»	18
8.	Χαρές και γέλια	»	20
9.	Τò σχολείο λάμπει κατακάθαρο	»	23
10.	Ζημιές στο σχολείο	»	24
11.	Εμαύρισε στην έξοχη.....	»	26
12.	Ό Νίκος και τò γαϊδουράκι.....	»	28
13.	Τί είδεν ό Πάρις στα χωράφια	»	30
14.	Ό Άνδρέας και ή θάλασσα	»	32
15.	Τά παιδιά τών ψαράδων.....	»	33
16.	Ό ψαρᾶς (ποίημα) Ίωάννου Πολέμη.....	»	35
17.	Η Φωτούλα και ό τζιτζικας.....	»	36
18.	Ένα καθαρό παιδάκι.....	»	38
19.	Ό ακάθατος Άλέκος.....	»	40
20.	Γιατί ό Άντωνάκης έγινε άτακτος.....	»	41
21.	Τò παράπονο του Γιωργάκη.....	»	43
22.	Με την γιαγιά στην αυλή.....	»	45
23.	Ό πετεινός (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνού.....	»	47
24.	Ό Άσπρούλης	»	48
25.	Τò κατσιάκι (ποίημα) Ζαχαρία Παπαντωνίου	»	50
26.	Ένας άκόμα φίλος του Γιωργάκη.....	»	51
27.	Τò σκυλι (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνού.....	»	53

28.	Ένας μικρός, πού δὲν φοβάται.....	σελ.	54
29.	Παιδικὴ ἀφοβία (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνοῦ.....	»	56
30.	Τὰ χελιδόνια φεῦγουν.....	»	57
31.	Βοήθεια! Ἐκουρασθήκαμε.....	»	59
32.	Στὸ πλοῖο τοῦ καπετὰν Νικόλα.....	»	61
33.	Φύγανε τὰ χελιδόνια (ποίημα) Μέλισσα.....	»	63
	Αἶνιγμα (τὸ χελιδόνι.....	»	63
	ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ (ποίημα) Στ. Μπολέτση.....	»	65
34.	Στὸ περιβόλι τοῦ Θείου.....	»	65
35.	Τὸ τσιριτρό (ποίημα) Ζαχαρία Παπαντωνίου.....	»	68
36.	Στὸ ἀμπέλι.....	»	69
37.	Τὸ φθινόπωρο (ποίημα) Γεωργίου Δροσίνη.....	»	71
38.	Ἡ βροχούλα.....	»	72
39.	Ψιγαλίζει (ποίημα) Ἰωσήφ Κυπριανοῦ.....	»	73
40.	Τὸ ὄργωμα.....	»	74
41.	Τὸ ἀλέτρι (ποίημα) Ἰωάννου Πολέμη.....	»	77
42.	Ἐορτάζει ἡ Σημαία μας.....	»	78
	Ἡ Σημαία (ποίημα) Ἰωάννου Πολέμη.....	»	79
43.	Ὁ σιδηρουργός.....	»	80
44.	Ὁ σιδεράς (ποίημα) Τέλλου Ἄγρα.....	»	80
45.	Ὁ Γρηγόρης ὁ ξυλουργός.....	»	84
46.	Ὁ μπάρμπα-Σταμάτης.....	»	86
47.	Ὁ τρύγος.....	»	89
50.	28η Ὀκτωβρίου.....	»	91
49.	Τῆ εἶναι ἡ Πατρίδα μας (ποίημα) Ἰωάννου Πολέμη... ..	»	94
50.	Στὸν ἐλαιῶνα.....	»	95
51.	Ὅταν ἄρχισετὸ μάζεμα.....	»	97
52.	Ἡ ἐλιά (ποίημα) Κωστῆ Παλαμᾶ.....	»	99
53.	Ὁ καστανᾶς.....	»	100
54.	Τρία γατάκια.....	»	103
55.	Τὰ ζῶα (ποίημα) Ἰωάννου Πολέμη.....	»	105
	ΧΕΙΜΩΝΑΣ (ποίημα) Ἑλένης Καριτᾶ.....	»	107
56.	Ἐτοιμασίες γιὰ τὸν χειμῶνα.....	»	107
57.	Μία ακατάστατη οἰκογένεια.....	»	109

58.	Ὁ Μιχαλάκης καὶ τὸ τετράδιο.....	σελ.	110
59.	Ὁ πατέρας τοῦ Φάνη.....	»	112
60.	Ἔρχεται ὁ πατέρας (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνοῦ	»	114
61.	Ἡ μητέρα.....	»	115
62.	Ἡ μητέρα (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνοῦ	»	117
63.	Ὁ χειμῶνας.....	»	118
64.	Ὁ χειμῶνας (ποίημα) Λάκη Παπαδήμα	»	120
65.	Ὁ ξενιτεμμένος πατέρας.....	»	121
66.	Τὰ Χριστούγεννα τοῦ γέρο - Μάνθου.....	»	123
67.	Τὸ σπήλαιον καὶ ἡ φάτνη	»	125
68.	Χριστούγεννα (ποίημα) Στέλιου Σπεράντσα.....	»	127
69.	Ἡ Παραμονὴ τῆς Πρωτοχρονιάς.....	»	128
70.	Ὁ καινούργιος χρόνος.....	»	130
71.	Πρωτοχρονιά (ποίημα) Ἀναστασίου Κοκκίνου	»	131
72.	Ἡ κυρά - Καλὴ καὶ οἱ μῆνες.....	»	132
73.	Ἡ κυρά - Κακὴ καὶ οἱ μῆνες.....	»	134
74.	Γιὰ τὴ φωτιά.....	»	135
75.	Κόκκορας, ἀλεπού καὶ σκύλος.....	»	138
76.	Οἱ Ἀποκριές.....	»	140
	ΑΝΟΙΞΙΣ (ποίημα) Στ. Μπολέτση.....	»	143
77.	Τὰ χελιδόνια ἦλθαν.....	»	143
78.	Μιλοῦν γιὰ τὰ χελιδόνια	»	145
79.	Ἡ χελιδόνα (ποίημα) Δημοτικὸ.....	»	148
80.	Ἡ 25ῆ Μαρτίου.....	»	149
81.	Ἡ ἐξοχὴ (ποίημα) Ἀγγέλου Βλάχου.....	»	153
82.	Ἡ Μεγάλῃ Ἑβδομάδα.....	»	154
83.	Ὁ Ἐπιτάφιος.....	»	156
84.	Ἡ Ἀνάστασις.....	»	159
85.	Ἡ Πασχαλιά (ποίημα).....	»	162
86.	Μιὰ ἐκδρομὴ τὴν Πρωτομαγιά.....	»	163
87.	Ὁ Μάιος (ποίημα) Ἀγγέλου Βλάχου	»	165
88.	Στὸ περιβόλι τοῦ Λεωνῆ.....	»	166
89.	Τὸ τριαντάφυλλο (ποίημα) κατὰ ματάφρασιν Ἄγγ. Βλάχου.....	»	168
90.	Τὰ παιδιὰ εἶλεπον τὸ χωριό τους.....	»	169

91. Τὸ δάσος τῆς Παναγίτσας.....	σελ.	171
92. Τὸ ἐκκλησάκι (ποίημα) Ἁγγέλου Βλάχου.....	»	173
93. Τὸ τραγούδι τοῦ βουνοῦ (ποίημα) Στέλιου Σπεράντσα.....	»	174
94. Τὸ κοπάδι.....	»	175
95. Οἱ λύκοι εἶναι πονηροὶ.....	»	177
96. Ὁ καημένος (ποίημα) Ζαχαρία Παπαντωνίου.....	»	180
97. Κτίσται καὶ μηχανικοὶ.....	»	181
98. Τὸ δενδροφύτευμα.....	»	183
99. Ἐνα κοριτσάκι μὲ καλοὺς τρόπους.....	»	185
100. Παιγνίδια μὲ τὸ νερὸ.....	»	188
101. Ὁ βαρκάρης.....	»	189
102. Ὁ Σταυράκης μὲ τὶς πετρίτσες.....	»	191
103. Τὸ μαγικὸ καράβι.....	»	192
104. Τραγούδι θαλασσινοῦ (ποίημα) Στέλιου Σπεράντσα....	»	194
105. Τὰ χηνόπουλα.....	»	195
106. Οἱ χῆνες (ποίημα) Ἀλεξάνδρου Πάλλη.....	»	197
107. Ὁ ἀνεμόμυλος.....	»	198
108. Το παιγνίδι τοῦ μυλωνᾶ.....	»	201
109. Ὁ ἀεροπόρος.....	»	202
110. Ἕμνος τῶν ἀεροπόρων (ποίημα) Ἀναστασίου Κοκκίνου.....	»	206
111. Ὅταν ἔγιναν οἱ ἐξετάσεις.....	»	207
112. Τὰ παιδιὰ στὴν κατασκήνωσι.....	»	209
113. Τὸ τριζόνι.....	»	212
114. Ὅταν ἐπέρασαν οἱ ἡμέρες.....	»	214
115. Πατριδα μού Ἑλλάδα (ποίημα) Φιλίππου Κριτέλη....	»	217
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	»	219

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΣΙΣ Γ. ΜΑΝΟΥΣΑΚΗ
Ἐπιμελητῆς ἐκδόσεως ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΠΑΠΑΦΩΤΙΟΥ
(ἀπ. Δ.Σ. ΟΕΔΒ 7832/27-12-62)

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιόσημον εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἀντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ὁ διαδέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιοῶν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἐφημ. Κυβερν. 1946, Α' 108).

ΕΚΔΟΣΙΣ Δ', 1963 (I) - ΑΝΤΙΤΥΠΑ 330.000 - ΣΥΜΒ. 1118/ 41.63

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ : ΓΡΑΦΙΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ Μ. ΠΕΧΛΙΒΑΝΙΔΗΣ ΚΑΙ ΣΙΑ Α.Ε.

